

Niin metsä nähdään - kuin siitä puhutaan

Selvitys Helsingin Sanomien, Yleisradion ja MTV3:n metsä uutisoinnista
1.3.–15.6. ja 1.9.–30.11. 2023

Kuva: Vastavalo Media

Lukijalle

Ajatus selvittää keskeisimpien mediatalojen metsä uutisointia tutkimuksen keinoin on kiehtonut mieltäni kauan. Silti mietin tähän työhön lähtemistä pitkään. Siitä, kun viimeksi tein tutkimustyötä, on kulunut jo pitkä aika. Vielä pidempi aika on kulunut siitä, kun tein viimeksi metsätöitä. Mutta, sen muistan, kumpaakin työtä olen tehnyt.

Kun olin pieni poika, meillä oli kuorma-auto. Istuin sen kyydissä usein, kun sillä ajettiin puutavaraa tehtaille ja satamiin. Metsätöille opin, kun elantomme alkoi tulla maasta. Metsät toivat lisätuloa, jota ilman perheemme ei olisi tullut toimeen. Paitsi sivutuloja, metsästä saatiin puut, joilla koti pidettiin lämpimänä.

Vuodenkierrossa opin tekemään töitä metsässä ensin kirveellä ja pokasahalla, sitten moottorisahalla ja traktorilla. Kun en vielä jaksanut kaatotoita, ajoin hevosella propseja tienvarteen. Joskus parkkasinkin niitä. Pitkät mäntypropsit puolipuhkaaksi ja metriset kuusipöllit kokopuhkaaksi.

Metsässä käytiin marjassa, isän kanssa tekemässä vihoja - tai vastoja - niin kuin meilläpäin sanottiin. Joskus poimittiin sieniäkin. Kalatie kulki sekin metsän läpi järven rantaan. Metsä tuli tutuksi.

Metsästä sain tukea myös koulunkäyntiini. Opinnot veivät ammatteihin, joilla ei ollut mitään tekemistä metsän kanssa. Mutta, viestinnän kanssa niillä oli. Ja, ajatushan oli tehdä selvitystä nimenomaan viestinnästä. Kun siihen lisäsi omat kokemukset metsästä, päätös ryhtyä keräämään aineistoa tätä työtä varten oli helppo.

Olen joskus omistanutkin metsää. Minulle jääneet metsät ovat nyt seuraavalla sukupolvella. En ole sidoksissa niihin, enkä metsäalan toimijoihin. En ole sidoksissa myöskään mediaan.

Se, että olen joskus tehnyt töitä metsässä, tuo läheisyudentunnetta metsää kohtaan. Sen se tähän työhön antaa. Kokemus mediatyöstä auttaa puolestaan ymmärtämään mediaa. Kokonaisuutena olen pyrkinyt tekemään tämän matkan metsän ja median maailmaan riippumattomana kokemuksiani yhdistäen - tarkkailijana ja tutkijana.

Toivomukseni on, että tämä työ auttaa osaltaan eteenpäin kohti nykyistä avoimempaa, monipuolisempaa ja erilaisia mielipiteitä sallivampaa metsäkeskustelua.

Vastapuolia rakentamalla ei koskaan synny hyvää.

Juhani Wiio, YTT

Hankkeen on rahoittanut Metsämiesten Säätiö. Lahjoitukset ja säätiöfuusiot ovat tärkeä osa Säätiön yleishyödyllisen toiminnan vaikuttavuutta. Lisätietoa www.mmsaatio.fi

Sisällysluettelo

Saatteeksi

1. Selvityksen kohde ja aineistonhankintajaksot
2. Havaintoaineiston kokoaminen ja rajaus
 - 2.1. Aineiston kokoaminen
 - 2.2. Aineiston rajaus
 - 2.3. Aineisto numeroina
 - 2.4. Analyysimenetelmät
 - 2.5. Keskeiset käsitteet

Määrälliset tulokset

3. Metsä uutiset aikajanalla
 - 3.1. Kevään metsä uutiset aikajanalla
 - 3.2. Syksyn metsä uutiset aikajanalla
4. Helsingin Sanomien, Yleisradion ja MTV3:n metsä uutisten koko ja toimittajat
 - 4.1. Helsingin Sanomien metsä uutiset
 - 4.1.1. HS:n metsä uutiset ja niiden toimittajat
 - 4.2. Yleisradion metsä uutiset
 - 4.2.1. Yleisradion metsä uutiset verkossa
 - 4.2.2. Yleisradion metsä uutiset televisiossa
 - 4.2.3. Yleisradion metsä uutiset ja niiden toimittajat
 - 4.3. MTV3:n metsä uutiset
 - 4.3.1. MTV3:n metsä uutiset verkossa
 - 4.3.2. MTV3:n metsä uutiset televisiossa
 - 4.3.3. MTV3:n metsä uutiset ja niiden toimittajat

Sisällölliset/laadulliset tulokset

5. Helsingin Sanomien metsä uutisten aihealueet ja henkilöt
 - 5.1. Printti- ja verkkouutisten aihealueet
 - 5.2. Haastatellut ja sisältöviitatut henkilöt
 - 5.3. Mielipidekirjoitusten aihealueet
 - 5.4. Mielipidekirjoitusten kirjoittajat

6. Yleisradion metsä uutisten aihealueet ja henkilöt
 - 6.1. Verkkouutisten aihealueet
 - 6.2. Ylen tv-uutisten aihealueet
 - 6.3. Haastatellut ja sisältöviitatut henkilöt

7. MTV:n metsä uutisten aihealueet ja henkilöt
 - 7.1. MTV3:n verkkouutisten aihealueet
 - 7.2. MTV3:n tv-uutisten aihealueet
 - 7.3. Haastatellut ja sisältöviitatut henkilöt

Helsingin Sanomien, Yleisradion ja MTV3:n metsä uutisten tärkeimmät viestit

8. HS:n metsä uutisten keskeiset viestit
 - 8.1. Metsän ekologinen merkitys
 - 8.2. Metsän taloudellinen merkitys
 - 8.3. Metsän sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys

9. Yleisradion metsä uutisten keskeiset viestit
 - 9.1. Metsän taloudellinen merkitys
 - 9.2. Metsän ekologinen merkitys
 - 9.3. Metsän sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys
 - 9.4. Yleisradion metsä uutiset televisiossa

10. MTV3:n metsä uutisten keskeiset viestit
 - 10.1. Metsän ekologinen merkitys
 - 10.2. Metsän taloudellinen merkitys
 - 10.3. Metsän sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys

11. Kirjoittajan johtopäätös

12. Ehdotus metsä alalle ja medialle

Erikseen mainittavat lähteet

Saatteeksi

Tämä selvitys, on syntynyt tarpeesta nähdä tavallisen lukijan ja katsojan yleiskuvaa tarkemmin, mitä metsäaiheita suurimmat ja eniten yleiseen mielipiteeseen vaikuttavat uutistoimijat metsä uutisoinnissaan käsittelevät ja mitä viestejä ne tuovat metsäkeskusteluun. Tarpeen taustalla on viime vuosien aikana kiihtynyt keskustelu ilmastonmuutoksesta ja luontokadosta, joihin kumpaankin keskusteluun metsät kuuluvat olennaisena osana.

Median ajatellaan yleensä vain kertovan asioista ja tapahtumista, mutta ihan näin asia ei ole. Samalla, kun media tuo esille näkemyksiä metsästä, luonnosta ja elämästä, se luo esityslistan keskustelulle metsästä. *Walter Lippmanin* jo vuonna 1920 kehittämä *Agenda setting* -teoria pitää tässä mielessä yhä paikkansa. Keskeisimmässä roolissa keskustelun luojina ovat juuri kansallisesti voimakkaimmat uutistoimijat. Kun puhumme metsästä, puhumme kaikkein todennäköisimmin juuri siitä, mistä nämä uutistoimijat haluavat meidän puhuvan.

Vahvimpien uutistoimijoiden metsä uutisten sisältö ja painotukset vaikuttavat sekä suoraan meihin että kertautumalla muun median ja yhteiskunnallisen keskustelun kautta. Jos viestinnän ilmatilaa hallitsevan median sisällä on toistuvasti samansuuntaisia metsään liittyviä painotuksia, niistä tulee helposti ja hyvin todennäköisesti vallitsevia ja yleisesti toistettuja käsityksiä. Näin keskeisten uutistoimijoiden vaikutus ylittää vahvana, ei ainoastaan yleiseen keskusteluun, vaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon saakka.

Tämä vaikutusprosessi saa lisää painoarvoa, kun otetaan huomioon yhteiskuntamme ja ympäröivän maailman muutos. Taloustutkimuksen (2023) kyselyn mukaan vain 41 % suomalaisista tietää, että yksityiset ihmiset ja perheet omistavat eniten metsää Suomessa. Tämä on häkellyttävä todiste siitä, että kosketus metsään on meiltä katoamassa.

Tulos kertoo siitä, että samalla kun asutuskeskuksissa ja kaupungeissa asuvien metsänomistajien määrä on lisääntynyt, niiden kansalaisten määrä, joilla on perustiedot metsästä ja jonkinlainen elävä suhde tai kosketus metsään, on vähentynyt. Tämä tarkoittaa sitä, että samalla niiden kansalaisten määrä, jotka ovat kaikkein alttiimpia omaksumaan vähiten perusteltuja käsityksiä ja jopa väärää tietoa metsästä, on lisääntynyt.

Kun ilmastonmuutos ja luontokato ovat nousseet yhtä aikaa näiden muutosten kanssa keskeisiksi viestinnän teemoiksi on tultu tilanteeseen, jossa koko metsäala on joutunut julkisen ja osittain jopa kohtuuttoman paineen alle. Tässä tilanteessa olisi niin metsäalan kuin mediankin kannalta äärettömän tärkeää saada syntymään nykyistä metsäkeskustelua monitahoisempaa julkista pohdintaa metsästä ja metsien käytöstä.

Tämän työn tarkoitus on osaltaan vaikuttaa siihen, että tällaista keskustelua syntyy.

1. Selvityksen kohde ja aineistonhankintajaksot

Tämän selvityksen kohteena on Helsingin Sanomien, Yleisradion ja MTV3:n metsä uutisten määrä ja sisältö. Tavoitteena on selvittää näiden kaikkein vaikuttavimpien uutistoimijoiden metsä uutisoinnin laajuutta, aiheita, sisältöä ja keskeisiä viestejä määrällisiä ja laadullisia menetelmiä käyttäen.

Tarkoitus on avata näiden toimijoiden metsä uutisoinnin volyyymi ja sisältö niin, että on mahdollista nähdä mihin niiden metsä uutisoinnin intressit ensisijaisesti kohdistuvat ja mitä ne haluavat metsä uutisoinnissa viestittää.

Otosjaksot ajoittuvat vuoden 2023 keväälle 1.3.–15.6. ja syksylle 1.9.–31.10. Alun perin myös kevään otosjakso oli ajateltu syksyn otosjakson tapaan vain kahden kuukauden mittaiseksi, mutta koska metsä uutisointi selvästi hiljeni kevään vaalien aikaan, aineiston keruuta jatkettiin aina kesäkuun puoleen väliin saakka.

Median metsä keskustelu sai ylimääräisiä kierroksia jo syksyllä 2022. Siksi olisi tietenkin ollut hyvä, jos mukana olisi ollut aineistoa vuodenvaihteen 2022/23 molemmin puolin. Toisaalta metsä uutisoinnin kliimaksi jatkui maaliskuun vaihteen eduskuntavaaleihin saakka, joten sikäli ensimmäisen otosjakson alkuosa kattaa osin myös tuota kiihkeän metsä keskustelun talvea.

Syksyn otosjakso alkaa syyskuun 2023 alusta. Syysjakson mukanaolo on hyvä siksi, että tuota aikaa voidaan pitää median toiminnan kannalta ”normaalimpana” tarkastelujaksona kuin vaalien häiritsemää kevään otoskautta. Kuten tuloksista myöhemmin huomataan, syksyn ja kevään otosjaksojen välillä olikin tuloksissa paljon mielenkiintoisia eroja.

Mielenkiintoista metsä keskustelua käytiin mediassa myös otosjaksojen väliin jääneen ydinkesän aikana. Ydinkesä 2023 ei kuitenkaan ole aineistossa mukana. Koko kesän aineiston keruu olisi johtanut niin suureen havaintomäärään, ettei kevään aineiston keruuta ollut enää tutkimusekonomisesti tarkoituksenmukaista jatkaa. Siksi koko kesän kattavasta aineistonkeruusta luovuttiin. Eikä tutkimuksen havaintoaineistoa pidä yleensääkään valita sen mukaan, mikä olisi näyttävintä työn lopputulosta ajatellen, vaan siten, että aineiston edustavuus säilyy.

Jokainen havaintoaineisto kertoo aina ensisijaisesti siitä ajasta, jonka se kattaa. Samalla pitää kuitenkin luottaa siihen, että se kertoo oikein kohteestaan myös pidemmällä aikavälillä. Aineiston laajuudesta tämän tavoitteen saavuttaminen ei tässä selvityksessä ainakaan jää kiinni. Kokonaisuutena kerätty otosaineisto on varsin kattava ja tämän selvityksen kannalta vähintäänkin laaja, ellei jopa runsas.

2. Havaintoaineiston kokoaminen ja rajaaminen

2.1. Aineiston kokoaminen

Havaintoaineistoa koottaessa lähtökohdaksi otettiin kerätä kaikki Helsingin Sanomien, Yleisradion ja MTV3:n otosjaksojen aikana verkossa tai tv-pääuutislähetyksissä julkaisemat metsään, metsäalaa tai puun käyttöön liittyvät uutiset. Helsingin Sanomien osalta tämä tarkoitti painettua sanomalehteä/verkossa julkaistua lehteä ja verkkouutisointia. Yleisradion osalta aineiston keruu koski paitsi verkkouutisointia, myös klo 18.00 ja 20.30 tv-uutislähetystä. MTV3:n osalta mukaan otettiin, samoin kuin Yleltä, verkkouutisointi sekä pääuutislähetykset klo 19.00 ja klo 22.00.

HS:n osalta käytiin läpi jokaisen otosjaksoihin kuuluvan päivän lehti joko printtiversiona tai verkkoversiona. Myös lehden metsäaiheinen verkkouutisointi katsottiin päivittäin. HS:n osalta ei ollut mielekästä tehdä tuloksissa eroa painettuna julkaistun lehden/verkossa julkaistun lehden ja toisaalta verkkouutisoinnin välillä. Sillä, mitkä jutuista on julkaistu milläkin alustalla, ei ole käytännössä suurta merkitystä, koska lukijat käyttävät näitä alustoja mahdollisuuksien mukaan ristiin.

Jos printtilehden/verkossa julkaistun sanomalehden ja verkkouutisoinnin kesken haluttaisiin tehdä mielekästä vertailua, se edellyttäisi sitä, että käytettävissä olisi tutkittavan aineiston lukijatiedot niin printtilehden, verkkosivujen kuin verkossa julkaistunkin printtilehdenkin osalta. Tällaisia tietoja ei ollut tässä yhteydessä käytettävissä.

Helsingin Sanomien aineisto tallennettiin paperilehdestä irrotettuina lehtileikkeinä ja verkkosivuilta tulostettuina kopioina tarkempaa luentaa, analyysia ja käsittelyä varten. Samoin meneteltiin sekä Yleisradion verkkouutisten että MTV3:n verkkouutisten osalta. Ne tulostettiin ja kansioitiin aikajärjestyksessä.

Sekä Yleisradion että MTV3:n tv-uutislähetykset katsottiin joko suorana tai myöhemmin verkosta. Ne lähetykset, jotka sisälsivät uutisen tai uutisia metsästä nauhoitettiin ja tallennettiin kuvakaappauksina tietokoneen ruudulta tarkempaa katselua varten.

Myös Yleisradion ja MTV3:n nettisivuilta etsittiin päivittäin kriteerit täyttävät metsäuutiset. Yleisradion ja MTV3:n verkkouutiset ja tv-uutisjutut käsitellään yhtiökohtaisesti erikseen, mutta myös yhdistäen näiden toimijoiden metsäuutisten kokonaistarjonnaksi.

Sen varmistamiseksi, että kaikki metsäuutiset tulevat varmasti otetuksi kaikkien mediatalojen verkkosivuilta huomioon, käytettiin kunkin tahon omia verkkohakukoneita. Uutisia haettaessa käytettiin päivittäin sekä valikoiden että vaihdellen seuraavia hakusanoja:

- avohakkuu -t/ hakkuu -t/ harvennushakkuu -t/ metsän harvennus/ päätehakkuu
- biodiversiteetti/ monimuotoisuus/ metsän monimuotoisuus/ luonnon monimuotoisuus
- hiilinielu -t/ hiilidioksidi/ hiilensidonta
- ilmastonmuutos
- luontokato/ ennallistaminen
- luonnonsuojelu
- metsä -t/ metsänsuojelu/ metsien suojelu
- metsäalan koulutus
- metsähallitus
- metsänhoito
- metsänkasvatus/ metsän jatkuva kasvatus
- metsänojitus /metsien ojitus
- metsänomistus/ metsänomistaja/ metsän omistaminen
- metsäntutkimus
- metsäteollisuus/ UPM, Stora Enso, Metsä Group
- metsätalous
- metsätuhot
- puu/ puuenergia/ puuraaka-aine/ puunpolto/ polttopuu
- puurakentaminen/ puutalo/ hirsitalo
- ympäristö

Hakusanat *metsä, hakkuut, avohakkuu, hiilinielu, ilmastonmuutos, luontokato, ennallistaminen ja puurakentaminen* toivat yleensä kaikkien tahojen osalta esiin tärkeimmät metsäuutiset. Silti myös muiden mainittujen hakusanojen ajaminen havaintojaksojen aikana säännöllisin väliajoin läpi verkkosivujen, oli tarkoituksenmukaista. Se varmisti aineiston kattavuutta merkittävästi.

2.2. Aineiston rajaus

Ennen kuin uutisen voitiin katsoa kuuluvan tämän selvityksen potentiaaliseen aineistoon, sen täytyi:

”kertoa jollakin tavoin metsästä, metsäalasta, metsänhoidosta, puusta raaka-aineena eri tarkoituksissa tai yleensä käsityksistä metsästä”,

Tämä varsin laaja määrittely olisi johtanut sellaisenaan, kuten arvata saattaa, aineistoihin, joissa tutkimuksen fokus olisi voinut hukkaa.

Siksi jotkut työn fokuksen kannalta kaukaisimmat metsäuutiset päätettiin jättää aineiston ulkopuolelle. Tällaisia olivat metsäteollisuuden tehtaissa sattuneet onnettomuudet, puhtaat metsä-, saha- ja puualan yritysten tulosuutiset (joissa ei millään tavalla puututtu puuhun raaka-aineena), alan työtaistelu-uutiset, muutosneuvottelut metsäteollisuudessa ja organisaatiomuutokset alan tehtaissa henkilöstöjärjestelyineen.

Metsäteollisuuden puhtaat investointi- ja tulosuutiset otettiin mukaan silloin, jos niissä puhuttiin metsistä tai viitattiin puuhun raaka-aineena. Ulkomaiset metsäpalo- ja muut metsäuutiset otettiin mukaan aineistoon vain niissä tapauksissa, joissa niillä oli nähtävissä yhteys Suomen metsäkeskusteluun. Tällä kriteerillä esim. Kanadan metsäpalouutiset eivät ole aineistossa mukana, mutta Brasilian metsiä koskevasta keskustelusta joitakin juttuja on sisällytetty aineistoon.

Tämä siksi, että Kanadan metsäpalot olivat nähtävissä ikään kuin ”puhtaina” ilmastonmuutoksen seurauksena syttyneinä metsäpaloina. Brasilian metsäpaloilla taas on hieman laajempi merkitys metsäkeskustelumme kannalta, koska maan sademetsien tuhoaminen on varsin hyvin suomalaisten tiedossa ja Brasilian sademetsät kytkeytyvät sitä kautta suomalaiseen metsien hiilinielukeskusteluun. Kotimaiset metsäpalo- ja kulotusuutiset ovat aineistossa mukana, koska kulotus on osa metsänhoitoa.

Vaalien jälkeiseen hallituksenmuodostamiseen liittyneet jutut edellyttivät myös erityisharkintaa. Niissä oli sekä toimituksellisiksi ”normaalijutuiksi” katsottuja juttuja, että koottuja katsauksia puolueiden vastauksista hallitustunnustelijalle. Ne, jotka sisälsivät käytännössä vain puolueiden mielipiteitä, jätettiin aineistosta pois. Ne, joilla oli relevanssia metsäkeskustelun kannalta, otettiin puolestaan mukaan.

Harkintaa jouduttiin käyttämään myös ilmastonmuutosjuttujen ja luontokatouutisten osalta. Niistä otettiin mukaan vain uutiset, joissa metsällä oli olennainen rooli. Luontokatokeskusteluun liittyy valtava määrä asioita, joilla ei ole välitöntä tekemistä metsän tai puiden kanssa, joten niistä kertovat tämän työn kannalta epäolennaiset uutiset jätettiin pois. Ilmastonmuutoskeskustelusta otettiin siitäkin mukaan vain kiinteästi metsään liittyvät jutut.

On tietenkin mahdollista, että jokin yksittäinen uutinen – ehkä merkittäväkin – on jäänyt aineistoa koostettaessa jonkin toimijan osalta huomioimatta. Jos näin on tapahtunut, niin aineiston laajuus pitää huolen siitä, että sillä ei ole tulosten kannalta suurta merkitystä. Kun aineisto on laaja, jonkun yksittäisen havainnon puuttuminen ei vaikuta tulosten kokonaistulkintaan. Laaja aineisto korjaa itse itseään.

Tämän puolesta puhuu myös yleinen tutkimusperimä. Aineiston riittävyttä tarkasteltaessa puhutaan yleensä saturaatiosta eli kylläntymisestä, millä tarkoitetaan tilannetta, jossa aineisto alkaa toistaa itseään; tilannetta, jossa aineisto ei tuota tutkimusongelman kannalta enää mitään uutta tietoa. Tällainen kylläntymisen taso saavutettiin kerätyllä aineistolla raportoitujen tulosten osalta hyvin.

Toisaalta tv-uutisjuttujen osalta tulosten tulkinnassa jouduttiin tekemään aineiston rajallisuuden vuoksi varauksia. Silloin, kun havaintojen määrä on pieni, se kerrotaan tulosten raportoinnin ja kommentoinnin yhteydessä. Numeraalisissa taulukoissa prosentit on pyöristetty, mistä johtuu, että prosenttien summa voi joissakin taulukoissa poiketa sadasta.

2.3. Aineisto numeroina

Havaintoaineiston kokonaismääräksi tuli lopulta 572 lehti-, verkko- ja tv- uutista. Kevään 3,5 kuukauden otoskaudella uutisia kertyi 363 kappaletta (verkko ja printti 333 + 30 tv-uutista). Syksyn kahden kuukauden otosjakson uutismääräksi tuli 209 (verkko ja printti 189 + 20 tv-uutista). Kokonaisluvut sisältävät toimittajien kirjoittamien uutisten ja juttujen lisäksi myös mielipidekirjoitukset ja pääkirjoitukset.

Näistä luvuista voidaan päätellä, että tutkimuksessa mukana olevien kolmen uutistoimijan yhteenlaskettu metsä uutisten määrä on kuukausitasolla varsin mittava ja pidemmälle aikavälille jaoteltuna myös suunnilleen vakio. Metsä uutisten määrä saattaa kyllä viikosta toiseen jonkin verran vaihdella, mutta kokonaisuutena näiden kolmen tahon metsä uutisten yhteismäärä näyttäisi tämän selvityksen perusteella olevan noin 100 uutista kuukaudessa.

Suurin painoarvo aineistossa on Helsingin Sanomilla. Lukumääräisesti HS:n uutiset muodostivat lähes puolet koko havaintoaineistosta. Mukana oli vain verkossa julkaistuja uutisia, vain printtilehdessä julkaistuja uutisia ja myös sekä lehdessä että verkossa julkaistuja uutisia. Yhteensä HS:n uutisia aineistoon tuli mukaan 273 kappaletta. Sellainen uutinen, joka on julkaistu samansisältöisenä vähäisin muutoksin otsikossa tai ingressissä sekä printissä että verkkouutisoinnissa, on laskettu yhdeksi jutuksi. Tästä on tehty yksi poikkeus

Taulukko 1:

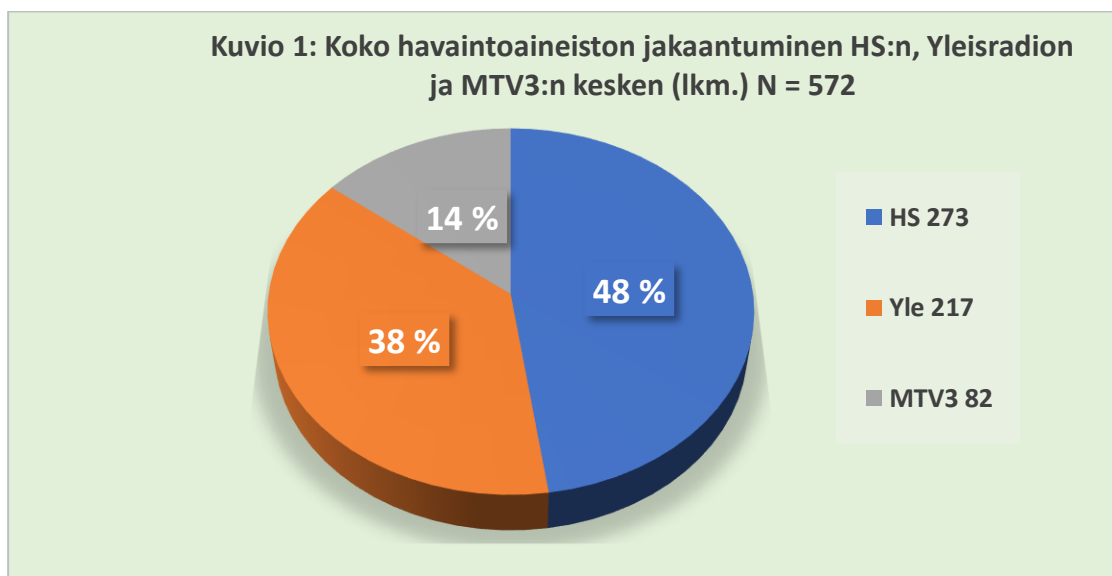
Verkko ja printti:	Kevät	Kevät yht.	Syksy	Syksy yht.	Kaikki yht.
HS verkko ja printti	173		100		273
Yle verkko	120		70		190
MTV3 verkko	40		19		59
		333		189	
Tv-jutut:					
Yle	14		13		27
MTV3	16		7		23
Tv-jutut yht.		30		20	
Kevät, syksy, koko aineisto yht.		363		209	572

Yleisradion uutismäärä aineistossa on myös erittäin suuri. Yleisradiolta aineistossa on mukana 190 verkossa julkaistua uutista ja 27 televisiouutista, eli yhteensä 217 uutista. Tämän määrän merkitystä arvioitaessa on otettava huomioon Ylen verkkouutisoinnille asetetut rajoitukset, joihin palataan myöhemmin. MTV3:lta on mukana 59 verkossa julkaistua uutista ja 23 tv-uutista, eli yhteensä 82 uutista.

Metsä uutisoinnin merkityksestä yleisen mielipiteen muodostumisen kannalta voi saada jonkinlaisen käsityksen jo tämän aineiston numeraalisen kuvauksen perusteella.

Voi kuvitella mitä tapahtuisi, jos joka kolmannessa näillä alustoilla julkaistuista metsäjutuista kerrottaisiin, että ”pusikoituminen” on metsiemme kasvun ja niiden tuottavuuden kannalta suuri ongelma. Se saisi monet henkilöt katselemaan tienvarsien metsiä auton ikkunasta aivan toisin silmin kuin nykyisin.

Tämä alleviivaa sitä, että viestinnän, ja nimenomaan sisältöä toistavan viestinnän määrä vaikuttaa niin ihmisten mielipiteisiin kuin käyttäytymiseenkin. Jos mediassa korostetaan sitä, että avohakkuu on pahasta, niin tietenkin kansalaisten keskuudessa avohakkuiden vastustus kasvaa. Metsäviestinnässä toimivat täysin samat viestinnän lainalaisuudet kuin muussakin viestinnässä.

2.4. Analyysimenetelmät

Tämä selvitys tähtää sekä *määrällisiin tuloksiin* että *sisällöllisiin/laadullisiin tuloksiin*. Määrällisillä tuloksilla tarkoitetaan tuloksia, jotka voidaan esittää numeroina ja havainnollistaa kaaviomuodossa. Tällaisia ovat esimerkiksi uutisten ajankohdat, eri toimittajien kirjoittamien uutisten määrät ja tiedot uutisten julkaisualustoista. Laadulliset/sisällölliset tulokset tarkoittavat puolestaan uutisten aihepiiriä, haastateltavia, sisältöviitattuja, mielipidekirjoittajia ja sisällönanalyysia koskevia tuloksia.

Määrällinen analyysi

Määrälliset tulokset saatiin kirjaamalla jokaisesta uutisesta havaintovaiheessa perustiedot; ajankohta, julkaisualusta, otsikko, koko/kesto, ingressi/juonto, toimittaja/toimittajat sekä haastatellut ja sisältöviitattut taustoineen. Nämä tiedot koottiin yhteenvedoiksi, numeraaliseksi taulukoiksi ja grafiikaksi. Luokitteluperusteet käydään läpi tarpeen mukaan tulosten esittämisen yhteydessä.

Sisällöllinen/laadullinen analyysi

Jo kirjaamisen yhteydessä kerättiin tietoa myös uutisten sisällönanalyysia varten. Tällaisia tietoja olivat mm. alustavat muistiinpanot uutisen pääsisällöstä sekä julkilausutuista ja julkilausumattomista viesteistä samoin kuin visuaalisista viesteistäkin.

Kaikkia mahdollisia uutisia ja niiden aiheita ei kannata vain luetteloida ja yrittää tehdä siitä analyysia. Sellaisesta ei synny käyttökelpoisia tuloksia. Sen vuoksi piti yrittää löytää keino, jonka avulla metsä uutisten aihekirjon voisi järkevällä tavalla jäsentää suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Tällaiseksi keinoksi kehitettiin eräänlainen ”*journalistinen metsäalan arvoketjun*” kuvaus. Sen idea on sijoittaa kaikki metsä uutiset johonkin pilkotun metsäalan arvoketjun vaiheeseen. Näin saadaan paremmin kuva siitä, mihin metsäalan arvoketjun osaan median huomio metsä uutisoinnissa kiinnittyy.

Tällainen uutisten sijoittaminen metsäalan arvoketjulle ei onnistu ilman jonkinlaista välinettä, mittatikkua tai luokitteluperustetta. Tällaiseksi välineeksi valittiin uutisen/jutun *tulo-* tai *päänäkökulma*. Jokaisesta uutisesta tai jokaisesta jutusta voidaan löytää tulo- tai päänäkökulma, jonka kautta se käsittelemäänsä asiaa lähestyy.

Tämä päänäkökulma on asiakokonaisuus, johon uutinen ikään kuin uppoaa ja johon se tuo lisätietoa. Jos esimerkiksi uutisessa puhutaan metsän kyvystä sitoa hiiltä, se laajempi kokonaisuus, johon tällainen uutinen ikään kuin uppoaa, on ilman muuta ilmastonmuutos/hiilinielukeskustelu. Toisaalta vaikkapa syntymäpäivähaastattelu saattaa otsikosta riippumatta olla joko luontokatokeskustelua tai keskustelua metsien hoidosta. Tai, jos uutisessa puhutaan puutalon kyvystä varastoida hiiltä vuosisadoiksi rakenteisiin, uutisen laajempi konteksti on todennäköisemmin hiilinielukonteksti kuin puurakentaminen tai puusta rakentaminen.

Jo uutisten koeluokittelun yhteydessä kävi tuskallisen selväksi, että jyrkkiä raja-aitoja kehitellyn arvoketjun eri osien välille on tällaisessa luokittelussa mahdotonta rakentaa. Monet uutiset olisi voitu sijoittaa teoriassa useampaankin kategoriaan. Esimerkiksi hakkuita saatettiin käsitellä jossakin uutisessa niin, että se olisi ollut sijoitettavissa ilmastonmuutos/hiilinielu-tulokulman tai vaihtoehtoisesti luontokatonäkökulman alle.

Mittatikon pitäminen koko ajan mahdollisimman samana ja aineiston suuri määrä taannevat kuitenkin tässäkin sen, että tulokset kertovat laajassa kuvassa oikein sen, mistä näkökulmasta HS:n, Yleisradion ja MTV3:n metsä uutiset asioita havaintojaksoilla lähestyivät.

Seuraavassa hahmoteltu ”*journalistinen metsäalan arvoketju*” esitetään taulukkomuodossa.

”Asianomistajilla” tarkoitetaan tässä henkilöitä, ryhmiä ja organisaatioita, jotka ovat kunkin ketjun vaiheen ytimessä. Näiden tahojen tuominen näkyviin auttaa ymmärtämään luokitteluperusteita.

Taulukko 2. ”Journalistinen metsäalan arvoketju”

	Mitä tämä tarkoittaa; uutisen päänäkökulma	Ensisijaiset ”asianomistajat”
1. Metsä omistuskohteena	Päänäkökulma on metsän omistaminen tai metsän omistamiseen liittyvät asiat	Metsänomistajat; yksityiset, valtio, muut Metsänomistajien tukioorganisaatiot
2. Metsä hoidon kohteena	Päänäkökulma on metsän kasvatusta ja hoitoa sekä niiden merkitys metsätaloudelle	Metsänomistajat Metsänhoidon ammattilaiset Metsäalan ammattikoulutus Metsäosaamis- järjestöt
3. Metsä lähitulon tuojana	Päänäkökulma on metsän paikallinen merkitys ja sen vaikutus lähialueen toimeentuloon	Metsänomistajat Metsätyöntekijät Metsäalan yrittäjät ja kuljetusalan yrittäjät Metsätuloista hyötyvä ympäristö
4. Metsä energialähteenä	Päänäkökulma on metsän ja puun käyttäminen energiana	Metsänomistajat Puuenergia-yritykset Puulämmittäjät Kansalaiset
5. Metsä raaka-aineena	Päänäkökulma on metsän katsominen <u>metsäteollisuuden</u> , <u>sahateollisuuden</u> ja <u>puurakentamisen</u> raaka-ainelähteenä	Metsänomistajat Metsäteollisuus Puutuoteteollisuus Puusta rakentavat yritykset
6. Metsä osana elintaso	Päänäkökulma on <u>metsäteollisuuden</u> ja <u>metsäalan</u> taloudellisessa ja kansallisessa merkityksessä Suomelle	Metsäteollisuus Talouselämä ja yhteiskunta toimijoineen Kansalaiset

7. Metsä lähiympäristönä	Päänäkökulma on metsän merkityksessä lähiympäristönä ja osana elämänlaatua	Metsänomistajat, kaupungit, kunnat Kansalaiset Asumismiljöiden suunnittelijat, rakentajat ja ylläpitäjät Urheilu-, luonto- ja virkistysrytät Lähiluonnosta vastaavat
8. Metsä luontona/ luontokato	Päänäkökulma on metsässä biologisena elementtinä, <u>luontokadossa</u> , luonnon säilymisessä ja sen tasapainossa	Metsänomistajat Metsänhoidon ammattilaiset Metsäbiologit ja -tutkijat Kansalaiset
9. Metsä ilmastonmuutoksessa/hiilinieluna	Päänäkökulma on metsän roolissa ilmastonmuutoksen torjunnassa, <u>hiilinielussa</u> , metsän kyvyssä sitoa hiiltä ja metsien hakkuissa	Metsänomistajat Metsänhoidon ammattilaiset Päätöksentekijät Tutkijat
10. Metsäpalot ja -tuhot	Päänäkökulma on metsiä uhkaavissa metsävahingoissa ja katastrofeissa. Esim. hyönteistuhot ja metsäpalot sekä niiden ehkäisy	Metsänomistajat Metsänhoidon ammattilaiset Biologit Palosuojelusta ja turvallisuudesta vastaavat

Metsä uutisten sisällön analysoinnissa käytettiin apuna soveltuvin osin *aineistolähtöistä sisällönanalyysia*. Sisällönanalyysi on metodi, jonka avulla tutkittavasta asiasta pyritään saamaan esiin tiivistetty ja yleistävä kuvaus ilman, että aineiston informaatioarvoa l. tietomerkitystä menetetään.

Sisällönanalyysissa haetaan tekstissä ja kuvissa esiintyviä yhtäläisyyksiä ja eroja. Sisällönanalyysissa aineistoa pelkistetään, ryhmitellään (em. yllä esitelty arvoketjunäkökulma) ja rajataan tarpeen mukaan (esim. keskittyminen vain tiettyntyyppisiin uutisjuttuihin).

Tämän jälkeen laaditaan ala-, ylä-, pää- ja yhdistäviä kategorioita, rakennetaan analyyseja ja tehdään johtopäätöksiä. *Aineistolähtöisyys* sisällönanalyysissa tarkoittaa sitä, että aineisto ohjaa sitä mitä selvitetään. Aineistoa ei siis pakoteta jonkin teorian mukaiseen kaavaan.

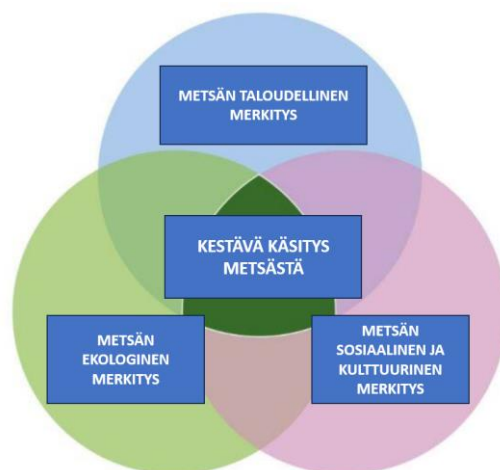
Sisällönanalyysin tulokset on tiivistetty kunkin uutistoimijan keskeisiksi metsä uutisoinnin viesteiksi. Näiden viestien kuvaksessa on puolestaan

hyödynnetty metsäalalla tuttua ajattelua metsän *taloudellisesta, ekologisesta ja sosiaalisesta/kulttuurisesta* kestävydestä.

Samalla tavalla, kuin metsäalalla voidaan kestävä metsän ajatusta lähestyä metsän ekologisen kestävyuden taloudellisen kestävyuden sekä sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden kautta, myös viestintää metsästä voidaan katsoa mille tämän kolmijaon alueille jokin uutisoijan viestintä asettuu.

Tällöin on ehkä parempi kuitenkin puhua metsän ekologisesta, taloudellisesta tai kulttuurisesta/sosiaalisesta *merkityksestä* journalistisissa sisällöissä – kuten tässä yhteydessä on tehtykin. (Kuvan tausta: Metsänhoidon suositukset, Tapio. Merkitystekstit JW).

Kuvio 2: Kestävä käsitys metsästä

Käytännössä tämä kolmijakoinen ”merkitysalueajattelu” tuntui sopivan varsin hyvin metsä uutisoinnin sisällön kokoavaan havainnollistamiseen

Erialaisten tutkimusvälineiden käytön huomioon ottaen tämän työn aineiston käsittelytapa lähestyy näin ollen niin sanottua *mixed methods research* - lähestymistapaa. Sen perusperiaatteen mukaan laadullisen ja määrällisen tutkimuksen yhdistäminen luo parempaa ymmärrystä tutkimusongelmiin kuin jompikumpi yksinään.

2.5. Keskeiset käsitteet

Uutinen, juttu, uutisjuttu

Sanoja uutinen, juttu ja uutisjuttu käytetään tässä työssä rinnakkaisesti. Uutinen on kuitenkin se sana, jota painotetaan. Kaikkien kolmen sanan merkitys on sama kuin niiden merkitys yleensäkin suomalaisessa kielenkäytössä. Ne tarkoittavat millä tahansa jakelualustalla (printti, verkko, tv-kanava) julkaistua journalistista tuotetta, uutista tai juttua.

Helsingin Sanomien uutinen on sama uutinen, vaikka se olisi julkaistu sekä printissä että verkossa ja vaikka siihen olisi tehty pieniä muutoksia. Yleisradion ja MTV3:n verkossa julkaistu uutinen on vain verkossa julkaistu uutinen.

Ylen ja MTV3:n eri tv-uutislähetysten jutut on laskettu kaikki omiksi jutuikseen riippumatta siitä, onko niiden sisältöön tehty muutoksia. Tähän oli useampiakin syitä.

Kaksi tärkeintä niistä liittyvät television välineluonteeseen. Ensinnäkin tv-uutiset saavat aina varsin suuren yleisön, joten kaikkien uutisten laskeminen - on niissä muutoksia tai ei – omiksi uutisikseen, painottaa tätä välinelunonetta. Johtopäätöksissä tämä samojen uutisten kertaantuminen pitää tietenkin ottaa huomioon.

Toiseksi samatkin tv-uutiset ovat eri lähetyksissä aina eri uutiskontekstissa. Televisiossa tämän merkitys ei ole vähäinen.

Kolmanneksi molempien tv-yhtiöiden metsä uutisten määrä päälähetyksissä oli varsin pieni. Erottelu sen osalta, onko juttu esimerkiksi Ylen 18.00 tv-uutisissa esitettyssä muodossa eri, kuin 20.30 tv-uutisissa täydennettynä esitetty juttu, olisi johtanut niin pieniin havaintomääriin, ettei niillä olisi oikeastaan enää ollut viitteellistäkään näyttöarvoa.

Toimittaja

Kunkin jutun toimittajaksi on kirjattu se henkilö tai ne henkilöt, jotka jutun yhteydessä on mainittu sen toimittajiksi. Ulkopuolisella henkilöllä ei ole mahdollisuuksia määritellä tarkemmin heitä esimerkiksi toimituksellisen vastuualueen tai työsuhteen laadun osalta.

Haastateltava

Haastateltavalla tarkoitetaan kulloinkin kysymyksessä olevaa uutista varten haasteltua henkilöä tai henkilöä, joka on toimittajan itsensä lähde. Eli, haastateltava on lausunut jotakin niin, että toimittaja on uutisesta päätellen selvästi kuullut tai nähnyt sen itse tai saanut tiedon hankituksi uutistaan varten itse muulla keinoin lähteeltään suoraan - vaikkapa sähköpostilla.

Tapaukset, joissa toimittaja on esimerkiksi jossakin seminaarissa kuullut jonkun esiintyjän lausuvan jotakin ja se on päätynyt juttuun, on laskettu haastatteluiksi. Tällaisissa tilanteissa lainaus on haastattelun tapaan päätynyt julkaistavaksi ko. toimittajan toimiessa ensisijaisena lainauksen valitsijana.

Henkilöä, jonka lausumaa jossakin muussa jutussa tai jollakin muulla alustalla on lainattu, ei ole laskettu haastatteluksi henkilöksi. Nämä tapaukset on laskettu mukaan sisältöviittauksiin.

Sisältöviitattu

Sisältöviitattulla tarkoitetaan henkilöä, joka on lausunut jotakin jollakin toisella foorumilla tai samalla foorumilla aikaisemmin. Tai vaikkapa tiedotteessa tai EU-parlamentissa jotakin, joka on sisällytetty juttuun, mutta toimittaja ei ole itse ollut asiaa kuulemassa tai näkemässä tai hankkinut muutoin itse ko. lausuntoa.

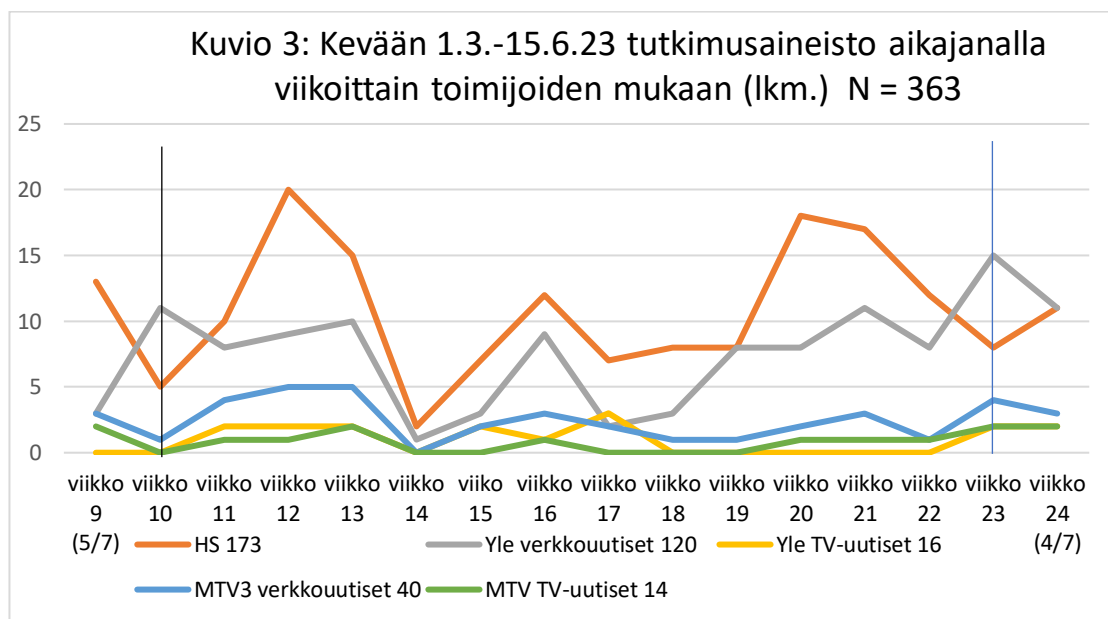
Poliitikon tai kenen tahansa henkilön nimen löytymistä jutuista tyyliin ”Marinin hallitus päätti...” ei ole otettu mukaan sen kummemmin haastateltuihin kuin sisältöviitattuihinkin.

Määrälliset tulokset

3. Metsä uutiset aikajanalla

3.1 Kevään metsä uutiset aikajanalla

Vaikka tässä selvityksessä mukana olevien mediatalojen metsä uutisoinnin voidaan sanoa olevan pitkällä aikavälillä kuukausitasolla määrällisesti lähes vakio, niin lyhyemmällä aikavälillä muutosta metsä uutisten määrässä kuitenkin tapahtuu. Seuraava kuvio vahvistaa tämän.

Tässä kuviossa kevään 1.3.–15.6. 2023 havaintoaineisto on asetettu aikajanalle viikoittain. Huomio kiintyy erityisesti maaliskuun viikkojen aikana lisääntyneeseen metsä uutisoinnin määrään.

Kuviosta näkyy toisaalta selvästi metsä uutisten määrän notkahtaminen tultaessa maaliskuun vaihteeseen. Molempia asioita selittää eduskuntavaalien ajankohta. Sitä, ettei metsä uutisten määrässä palattu heti vaalien jälkeen perustasolle, selittää kolme asiaa.

Ensinnäkin vaalien tuloksen analysointi ja uuden hallituspohjan spekulointi täyttivät median. Toiseksi vaalien alla toimituksissa vallinnut into käsitellä metsäteemoja ilmeisesti laimeni.

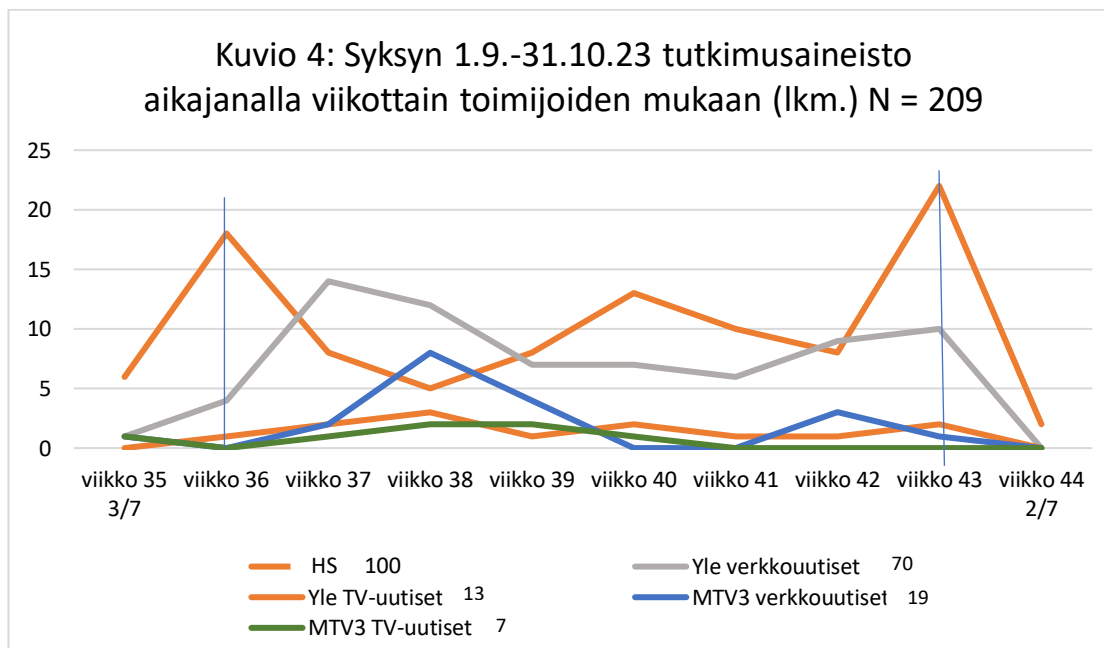
Kolmas syy on kaiken todennäköisyyden mukaan se, että metsäutisaiheet yksinkertaisesti vähenivät. Poliitikka ei tuottanut uusia metsäutisaiheita, kun järjestöjen, poliitikkojen, luontoaktivistien ja toimittajien aktiivisuus metsäteemojen esiin nostamisessa laimeni vaalien mentyä.

Toukokuun puolivälissä metsäutisoinnin määrä jälleen nousi, millä oli selvää tekemistä sen kanssa, että maahan oltiin rakentamassa uutta hallitusta ja sen muodostamiskeskusteluun haluttiin luonto- ja metsäteemoja mukaan. Toinen vähän lievempi pudotus kaikkien mukana olevien toimijoiden metsäutisten määrässä sijoittuu viikoille 17 ja 18.

Tämä johtuu vapusta, sen uutisoinnin viemästä tilasta, HS:n yhden printtinumeron poisjäännistä ja ehkä myös toimittajien vapaapäivistä vapun tienoilla. Kevään havaintojakson alussa viikolle 10 ajoittuneen laskun metsäjuttujen määrässä voinee olettaa olevan talvilomien viivästynyttä vaikutusta.

3.2. Syksyn metsäutiset aikajanalla

Syksyn havaintoaineisto aikajanalla antaa osin kevään aineiston kanssa samansuuntaista ja osin siitä poikkeavaa tietoa. Juttujen määrässä on syksylläkin merkittäviä vaihteluja, mutta toisaalta tälle vaihtelulle ei löydy ensikatsomalla yhtä selkeitä perusteita, kuin mitä löytyi kevään havaintojakson kohdalla.

Viikolle 36 ja 37 ajoittuva nousu metsä uutisten määrässä johtunee enemmänkin uutisaiheiden satunnaisesta ryppäystä kuin tietoisesta toiminnasta.

Noille viikolle osui mm. Sunilan tehtaan lopullinen lakkauttaminen, joka toi aineistoon joitakin juttuja. Lisäksi Helsingin Sanomissa hyväksyttiin tuolloin julkaistavaksi hieman poikkeavasti peräti kuusi metsää sivunnutta mielipidekirjoitusta. Nekin nostivat HS:n tuon viikon metsäjuttujen määrää.

Viikon 43 HS:n metsä uutisten kasvu johtuu sekin osin metsäteollisuuden liittyvästä uutisoinnista, mutta myös ihan perusmetsä uutisoinnin volyymin kasvusta. Tuolta viikolta on mukana aineistossa juttuja ympäristöaktivismista sekä luontokadosta ja tietenkin myös hiilinieluista. Viikon 42 HS:n metsä uutisten määrän pudotuksessa voinee näkyä puolestaan syyslomien vaikutus.

Kumpaakin aikajanakuviota katsoessa on syytä keskittää huomio kapeiden pystyviivojen väliselle alueelle, koska viikkopohjaiset käyrät alkavat keskeltä viikkoa ja päättyvät keskelle viikkoa.

Syksyn kaaviossa osaviikot vaikuttavat enemmän käyriin kuin kevään kuviossa, koska syksyllä ensimmäinen ja viimeinen viikko ovat mukana otoksessa vain muutaman päivän osalta.

4. Helsingin Sanomien, Yleisradion ja MTV3:n metsä uutisten koko ja toimittajat

Jo pelkästään luokittelemalla uutiset tai jutut koon mukaan, on saatavissa esille mielenkiintoista tietoa. Tämä oli tarpeen jo ajatellen uutisoinnin sisällön analyysia. Kokoluokittelu toimi aineiston pelkistämisenä (*reduointina*) ja mahdollisti sisällönanalyysin keskittämisen pääosin laajoihin uutisjuttuihin. Näin sisällönanalyysiin mukaan tulleiden uutisten määrä saatiin paremmin hallittavaksi.

Kokoluokittelu tehtiin jakamalla havaintoaineisto pieniin, keskikokoisiin ja laajoihin uutisiin. Kokomäärittely tehtiin vertaamalla uutisen tai jutun kokoa kunkin uutistoimijan omien metsäjuttujen kokonaisuuteen. Näin esimerkiksi Helsingin Sanomien pieni, keskikokoinen tai laaja uutinen ovat ainoastaan HS:n mittapuulla pieni, keskikokoinen tai laaja uutinen. Samaa logiikkaa käytettiin myös Ylen ja MTV3:n uutisten luokittelussa.

Tähän sisäiseen vertailuun oli syynä se, että mukana oli eri liiketoiminnallisilla perusteilla ja jopa erilaisin mahdollisuuksin toimivia mediataloja. Tällaisessa tilanteessa juttujen kokoverailu toimijoiden kesken ei olisi tuonut juurikaan mitään hedelmällistä tietoa. Sen sijaan toimijoiden sisäinen juttukokojen tarkastelu kertoo jotakin ainakin siitä, millä painoarvolla kyseinen toimitus eri juttuaiheisiin ja aihealueisiin suhtautui.

Lähtökohdaksi uutisen arvioinnissa pieneksi, keskikokoiseksi tai laajaksi otettiin sen arvioitu ja oletettu painavuus lukijan tai katsojan kannalta. Tällöin arvioon uutisen koosta vaikuttavat jutun tekstin/kerronnan laajuuden lisäksi myös mukaan liitetyt kuvat, videot ja mahdolliset muut elementit, kuten vaikkapa graafiset kuvat.

Mediatalojen välisiä eroja kuvaa se, esimerkiksi Yleisradion nettisivuilla julkaistu laaja metsäjuttu ei kaikissa tapauksissa yllä edes Helsingin Sanomien keskikokoisten juttujen joukkoon. Tämä vaatii hieman taustaselvitystä, johon palataan kohdassa 4.2.1. Yleisradion metsä uutiset verkossa.

MTV3:n verkossa julkaisemat metsä uutiset ovat keskimäärin jopa pienempiä, kuin Yleisradion vastaavat jutut. MTV3:lla on oma ohjelmajohdettu ja toiminnallinen linjansa ja pienemmät resurssit kuin HS:lla ja Yleisradiolla. MTV3:lla ei ole esimerkiksi käytettävissään samanlaista uutis- ja alue uutiskoneistoa kuin Yleisradiolla. Siksi on selvää, että sen uutisrakenteen poikkeaa HS:n ja Ylen vastaavasta.

4.1. Helsingin Sanomien metsä uutiset

Kuva siitä, että Helsingin Sanomat on tässä selvityksessä mukana olevista kolmesta uutistoimijasta volyyymiltään ja myös sisällöltään vahvin metsä uutisoihin verkossa vahvistuu, kun katsotaan julkaistujen metsäjuttujen määrään lisäksi myös lehden julkaisemien metsä uutisten kokoa.

Tämä on jopa osittain itsestään selvää, kun ottaa huomioon sen, että Helsingin Sanomat on mukana olevista kolmesta uutistoimijasta ainut, jolla on sekä mittavat resurssit että kaikki mahdollisuus julkaista vapaasti minkä kokoisia metsä uutisia tahansa omilla alustoillaan.

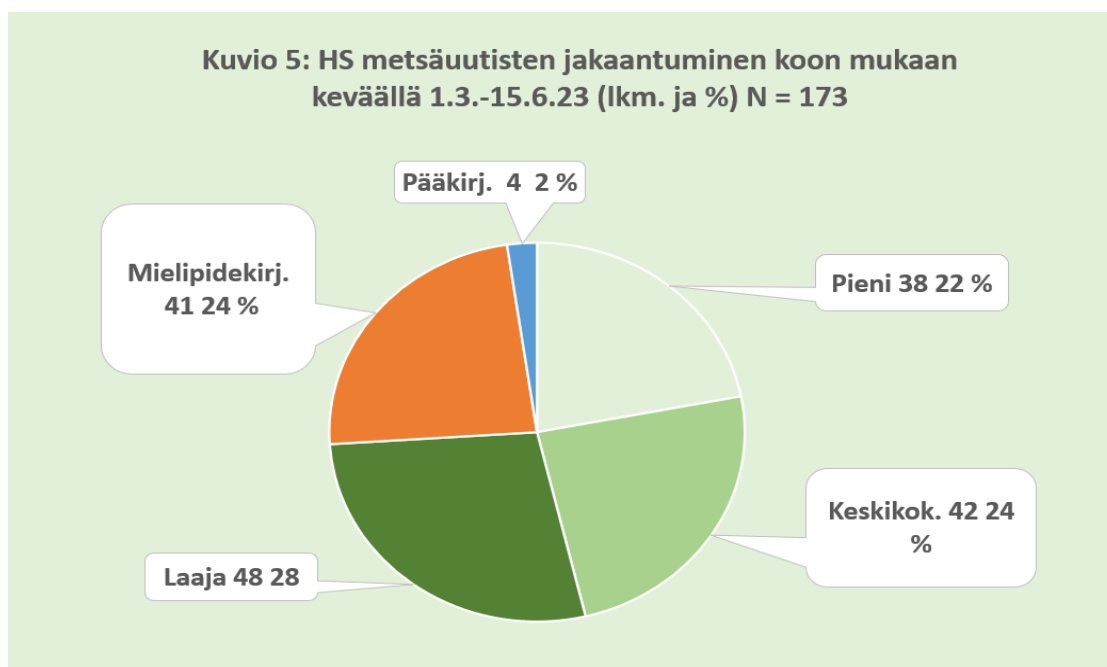
Seuraavassa viitekuvat pienestä, keskisuuresta ja laajasta HS:n uutisesta.

Esimerkit pienestä, keskikokoisesta ja laajasta uutisesta Helsingin Sanomien aineistossa, HS 31.5. 9.10. ja 11.4.23

HS:n osalta pieniksi uutisiksi katsottiin lyhyet uutiset, joita oli kenties tuettu jollakin viitekuvalla tai vastaavalla. Keskikokoiseksi luokiteltiin uutiset, jotka olivat kooltaan noin kaksinkertaisia verrattuna pieniin juttuihin. Laajoiksi uutisiksi katsottiin keskikokoista juttua selvästi laajemmat reportaasit ja analyysit.

Rajat tällaisessa luokittelussa huojuvat luonnollisesti jonkin verran. Se seikka, että aineisto on laaja ja että luokittelija käyttää kaikissa arvioinneissaan parhaansa mukaan samaa "mittataulukkoa", poistaneekin tässäkin merkitsevän virheen mahdollisuutta. Helsingin Sanomien kevään otoskauden 173 juttua jakaantuivat kokonsa puolesta jokseenkin tasan neljään osaan.

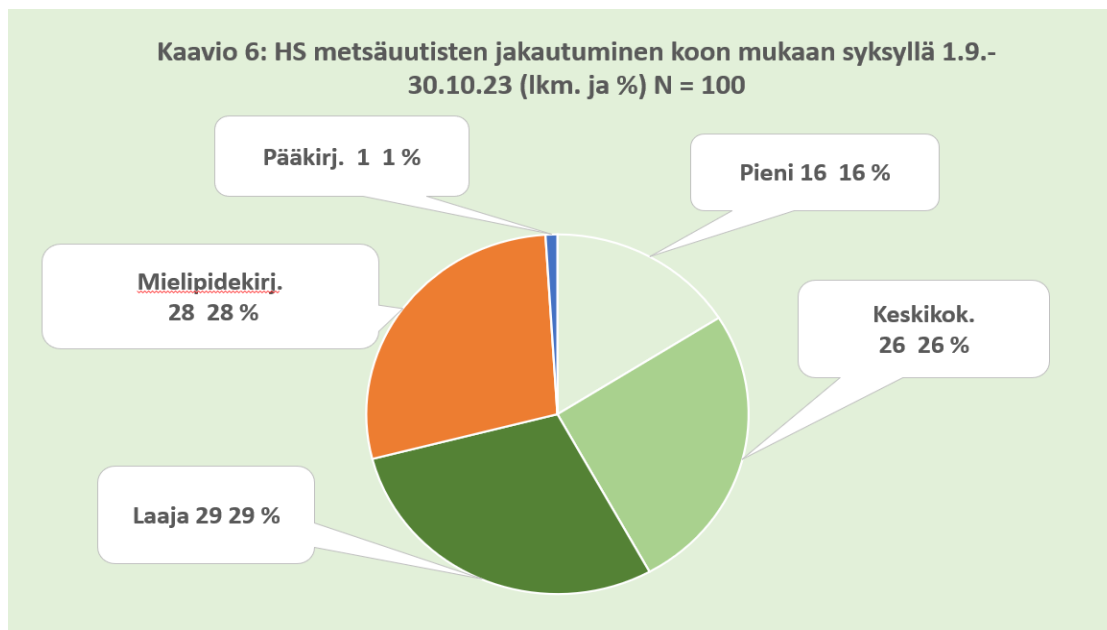
Noin neljännes HS:n kevään metsäjutuista oli pieniä uutisia, noin neljännes keskikokoisia uutisia, noin neljännes laajoiksi katsottavia uutisia ja noin neljännes mielipidekirjoituksia. Lisäksi mukana oli 4 pääkirjoitusta.

HS:n syksyn otoskauden 100:n uutisjutun aineistossa keskikokoisia ja laajoja uutisia oli kumpiakin noin kolmannes. Myös mielipidejuttujen määrä oli noin kolmannes kaikista jutuista. Pienten uutisten suhteellinen yhteismäärä oli syksyllä pienempi, kuin keväällä.

Laajojen juttujen suhteellinen määrä pysyi sen sijaan suunnilleen ennallaan. Metsää koskeneita pääkirjoituksia oli joukossa vain yksi.

Sisällöllisesti mielipidejuttujen määrän lisääntymistä HS:n syksyn aineistossa verrattuna kevään aineistoon selittää paljolti Helsingin ja sen lähialueiden metsien rakentamiskäytöstä noussut kansalaiskeskustelu, jolle lehti antoi alkusyksystä runsaasti tilaa.

Näiden kuvien vertailussa kannattaa kiinnittää huomiota kahteen asiaan. Ensinnäkin siihen, että laajojen uutisjuttujen suhteellinen määrä oli HS-aineistossa suunnilleen sama sekä keväällä että syksyllä, eli vajaa kolmannes.

Tämä johtuu siitä sinänsä luonnollisesta asiasta, että lehden samat 5–6 eniten laajoja juttuja kirjoittaneet toimittajat kirjoittivat niitä niin keväällä kuin syksyllä.

Myös keskisuuria metsä uutisiä oli HS-aineistossa suunnilleen suhteellisesti sama määrä niin keväällä kuin syksylläkin. Kaikkein suurin muutos lehden metsä uutisoinnissa tapahtuikin mielipidekirjoitusten ja pienten uutisten kohdalla.

Mielipidekirjoitukset tulivat syksyllä tavallaan täydentämään lehdessä sitä metsä uutisten aukkoa, joka vapautui tarjontapaletissa pienten metsä juttujen määrän vähetessä.

Keväällä lehti julkaisi neljä ja syksyllä vain yhden metsää koskeneen pääkirjoituksen. Tässä 16.5. netissä ollut ja 17.5. printissä ollut pääkirjoitus ovat tekstiltään yhtäläiset. Ne on otettu kuitenkin otokseen mukaan erikseen otsikon ja ingressin sisältämän toisistaan poikkeavan viestin vuoksi, HS 10.3. 21.3. 16.5. ja 17.5.23.

Lehden kevään pääkirjoituksissa vaadittiin yksiselitteisesti metsien hakkuiden supistamista ja lisärasitteiden asettamista metsä- ja maankäyttösektoreille.

Pääkirjoituksessa 10.3. todettiin Suomen ilmastopaneeliin viitaten, että *”kustannustehokkaimpia vähentää päästöjä ja vahvistaa hiilinieluja ovat maankäytön muutosmaksu, turvepeltojen vettäminen ja hakkuiden supistaminen. Muutosmaksu määrättäisiin metsämaan raivaamisesta rakentamiseen. Metsäkatoa tulisi minimoida tekemällä pellonraivaus luvanvaraiseksi”*.

17.5. pääkirjoituksessa todettiin puolestaan, että *”Nopeimpia toimia hiilinielun vahvistamiseen ja EU:n vuoden 2025 tavoitteeseen pääsemiseen olisi hakkuiden rajoittaminen, sillä hakkuumäärät näkyvät heti vuosittaisessa hiilinielussa*.

Näiden pääkirjoitusten kohdalla on vähintään yhtä tärkeää kiinnittää huomiota siihen, mitä niihin ei sisälly kuin siihen, mitä niihin sisältyy. Metsäteollisuus näissä pääkirjoituksissa mainitaan ja niissä viitataan kerran myös korvauksiin vaadittuja muutoksia toteutettaessa. Mutta muuten metsänomistusta, metsän merkitystä Suomelle tai yleensäkin metsäalaa ei oteta niissä millään tavalla huomioon.

Pääkirjoituksissa ei problematisoida sen laajemmin metsäalan suhtautumista asiaan eikä ehdotettujen muutosten vaikutusta yhteiskuntaan.

Tästä nousee yksi HS-aineiston keskeistä viesteistä, johon palataan myöhemmin; kirjoitukset jakavat lukijat kahteen leiriin; ”meihin” ja ”heihin”. Kirjoitusten henki on yksisuuntainen, saneleva ja kontekstiton.

Näin siitä huolimatta, että juuri luonto- ja metsäasioissa tulisi saavuttaa mahdollisimman laaja yhteinen näkemys. Syksyn ainut metsää sivunnut pääkirjoitus vielä 27.10.23 vahvisti viestiä.

Näitä linjauksia lehti on, kuten myöhemmin havaitaan, noudattanut pääkirjoitusten lisäksi myös muussa journalismissaan varsin tinkimättömästi.

4.1.1. HS:n metsä uutiset ja niiden toimittajat

Toimittajien työtapoja tarkasteltaessa on syytä muistaa, että toimittajilla on usein jokin erityisosaamisalue, jota he seuraavat, josta he hankkivat systemaattisesti tietoa ja josta he mielellään kirjoittavat. Niin ikään toimittajalla saattaa olla jokin erityisalue, jota hänet on pyydetty toimituksen puolesta seuraamaan.

Usein nämä erityisalueet yhdistyvät. Nämä seikat huomioon ottaen ei ole yllättävää, että saman toimittajan samaa aihepiiriä käsitteleviä juttuja saattaa esiintyä runsaasti laajojen tai keskikokoisten metsä uutisten joukossa.

Muistaa täytyy myös se, että journalistisen jutun syntyminen on toimituksellinen prosessi, jossa toimittajan työn tulokseen vaikuttavat monet muutkin seikat, kuin vain toimittajan mielenkiinto ja seurattut tai seurattavaksi määrättyt osaamisalueet. Näistä seikoista suinkaan vähäisin ei ole se, miten kyseinen media ja toimitus omat linjauksensa määrittelevät.

Jos lehden pääkirjoitusten kirjoittajilla on selvä linja vaikkapa suhtautumisessa metsien hakkuisiin, kuten esim. HS:n pääkirjoituksista käy ilmi, se vaikuttaa uutisoinnin sisältöön.

Lisäksi täytyy muistaa vielä se, että jokaisella toimittajalla on – niin kuin kaikilla ihmisillä – oma historiansa, osaamisensa, kokemuspiirinsä, sosiaaliset suhteensa, maailmankuvansa ja mielipiteensä. Näidenkään seikkojen vaikutus toimittajan tuotoksen sisältöön ei ole vähäinen. Ne kaikki vaikuttavat siihen, miten hän ympäröivää todellisuutta katselee ja miten hän juttunsa kirjoittaa.

Toimittajan henkilökohtaisen taustan vaikutus journalistiseen sisältöön on kaiken lisäksi vielä sikäli erikoinen asia, että toimittajan omat käsitykset, oletukset ja näkemykset vaikuttavat uutisen syntyprosessiin ja sisältöön aina enemmän tai vähemmän, halusipa toimittaja sitä itse tai ei.

Uutisten toimittajavertailua varten HS:n kevään 173 uutisen aineistosta vähennettiin 41 mielipidekirjoitusta ja 4 pääkirjoitusta. Näin jäljelle jäi 128 toimituksen kirjoittamaa uutista. Niiden takaa löytyi kaikkiaan 50 eri toimittajanimeä. Osaa juttuista oli ollut tekemässä useampikin henkilö. Siksi toimittajien lukumäärä on suurempi kuin juttujen lukumäärä.

Kun vastaavasti HS:n syksyn 100 metsäjutusta vähennettiin 29 mielipidekirjoitusta ja 1 pääkirjoitus, jäljelle jäi 70 toimituksen kirjoittamaa metsä uutista. Myös syksyllä jutun kirjoittajaksi mainittiin useimmin vain yksi toimittaja.

Siitä, ketkä toimittajista olivat lehden politiikan, ketkä talouden ja ketkä jonkin muun tiimin tai toimituksen toimittajia, ei ole käytettävissä tietoa.

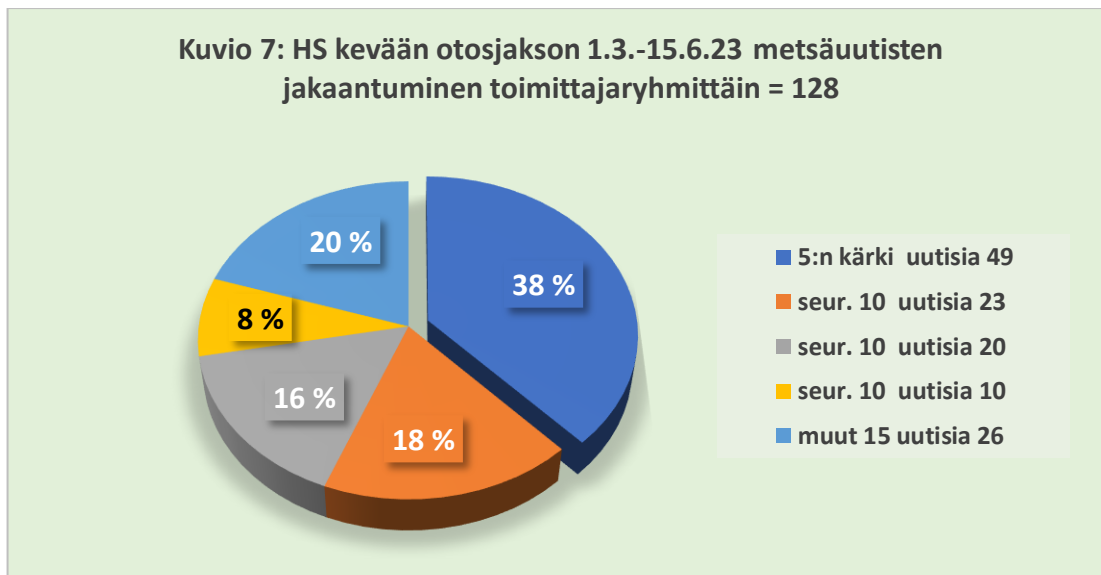
Ei myöskään siitä, olivatko kaikki kirjoittajat lehden omia toimittajia vai, onko joukossa ulkopuolisia kirjoittajia. Olettaa kuitenkin sopii, että pääsääntöisesti kaikki todella tärkeät ja laajat uutiset olivat talon oman toimittajakunnan toimittamia.

Kun juttuja ja lehden toimittajakuntaa verrattiin toisiinsa, joukosta erottui kevään osalta viiden eniten metsäjuttuja kirjoittaneen toimittajan kärki. Heidän osuutensa kevään otosjakson toimituksellisista metsäjutuista oli 39 prosenttia.

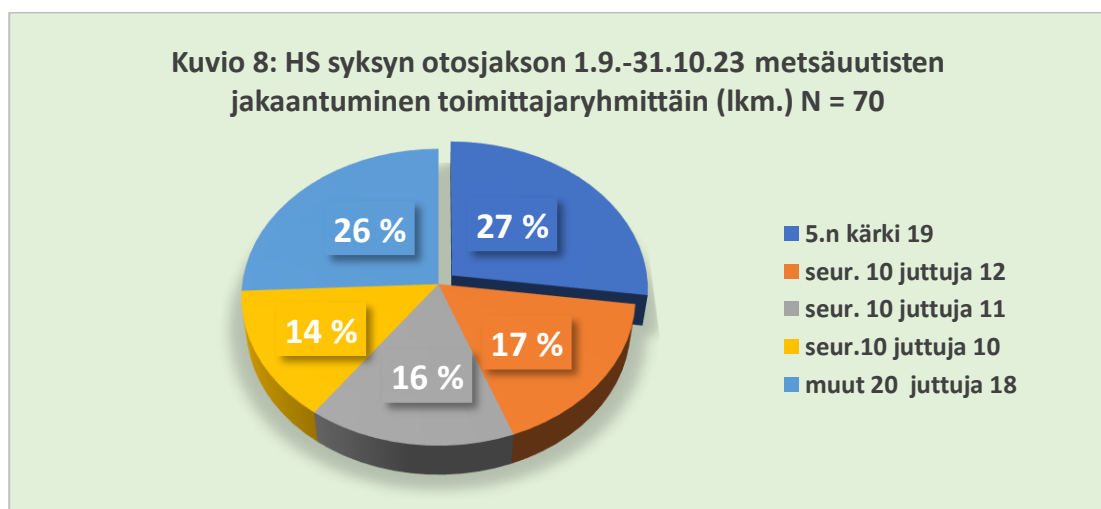
Luku on huomattavan suuri, kun otetaan huomioon, että kymmenen seuraavaksi eniten kirjottanutta toimittajaa tuotti vain 18 prosenttia kaikista HS:n kevään otoskauden metsää koskeneista jutuista ja seuraavaksi eniten kirjoittaneet kymmenen toimittajaa vastasivat vain 12 prosentista kaikista metsä uutisistä. Seuraavien kymmenen osuus oli 8 prosenttia. Loput juttujen kirjoittajista olivat yhden, yleensä pienen metsä uutisen kirjoittajia.

Kun toimittajien nimiä ja uutisten määriä katsotaan syksyn ja kevään osalta yhdessä näyttää siltä, että se ydinjoukko, joka yleensäkin HS:n toimituksessa laajoja metsäjuttuja kirjoittaa, kirjoitti niitä syksyllä samaan tapaan kuin keväälläkin. Sen sijaan laajojen juttujen kirjoittajina vierailevia toimittajia oli keväällä enemmän kuin syksyllä.

Kevään syksyn kuvioiden vertailu osoittaa, että toimittajat vs. kirjoitettujen juttujen määrä ja suhde muuttuivat niiden kesken jonkin verran.

Viiden eniten kirjoittaneen toimittajan suhteellinen osuus putosi syksyn otosjaksolla kevään yli kolmanneksesta runsaaseen neljännekseen (27 %). Kysymys on kuitenkin yhtä lukuunottamatta samoista 5 toimittajasta.

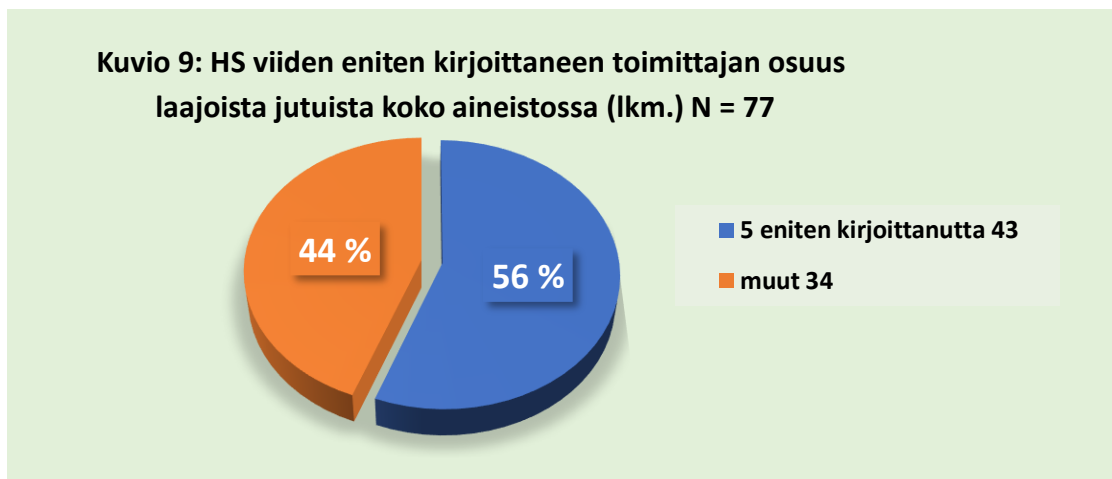

Täydentävä näkökulma asiaan saadaan, kun katsotaan näiden eniten määrällisesti metsä uutisia kirjoittaneiden osuutta laajoista uutisista. Yli puolet kaikista HS-aineiston *laajoista* uutisista oli myös syksyn ja kevään yhteenlasketussa aineistossa viiden eniten otosjaksojen aikana uutisia kirjoittaneiden toimittajien tekemiä.

Koska sama toimittajien ydinjoukko kirjoitti suurimman osan HS:n tärkeimmistä metsä uutisjutuista niin keväällä kuin syksyllä, voitaneen todeta, että merkittävien ja tärkeiden metsä uutisten toimittaminen ja kirjoittaminen on lehdessä pitkälti keskittynyttä. Tässä sinänsä ei tietenkään lähtökohtaisesti ole mitään väärää.

Kirjoittamaanhan toimittajat on lehden toimitukseen valittu. Laajanäkemyksellisen viestinnän kannalta tällä seikalla saattaa kuitenkin olla merkitystä.

Mitä pienempi toimittajajoukko jonkun aihepiirin tärkeitä uutiset kirjoittaa, sitä suppeammaksi näkökanta kyseisestä asiasta muodostuu. Tällöin tietyn toimittajajoukon ajattelusta muotoutuu lehden linjaa tukeva tai jopa määrittävä asia.

Helsingin Sanomien kohdalla tuskin merkittävien metsä uutisten kirjoittajien ja lehden journalistisen johdon ajatteluiden välillä vallitsi otosjaksojen aikana suurtakaan eroa. Niin samansuuntaisesti lehti linjasi pääkirjoituksissaan metsä uutisoinnista keskeisten metsätoimittajiensa kirjoittamien juttujen kanssa.

4.2. Yleisradion metsä uutiset

4.2.1. Yleisradion metsä uutiset verkossa

Yleisradion verkkosivujen metsä uutisjutut ovat kaikkienensa ja kaikissa kategorioissa noin puolet pienempiä kuin Helsingin Sanomien vastaavat jutut.

Metsät

Suomussalmen kiistellyttä Karttimojoen metsäalueelta löytyi kanahaukan pesä

Alueella Metsähallituksen hakkuualueita protestoivien metsäaktivistien mukaan löydetty osoittaa, ettei Karttimojoelle olisi alun perinkään pitänyt suunnitella hakkuuta.

Pesä löytyi, kun Metsähallituksen hakkuualueelta vastustavat aktivistit raportoivat puuhin keloja hakkuuden esteeksi. Kuva: Greenpeace / Pöytä: Pekka Kumpulainen

Metsät

Kuusivaltaisten, rehevien soiden avohakkuista luopumalla saataisiin leikattua hiilidioksidipäästöjä merkittävästi

Luonnonvarakeskuksen selvityksen mukaan hakkuumääriä ei tarvitsisi kuitenkaan pienentää, vaan ne kohdennettaisiin toisiin.

Kuuntelijat: 2 47

Suometsää Päijät-Hämeen Aakkalassa. Kuva: Jyrki Ojala / Yle

Metsät

Suomen hiilinielut enää lähinnä pohjoisen metsien varassa – etelässä hakkuut pitävät nielut pitkään heikkoina

Teollisuuden uudet investoinnit uhkaavat heikentää vielä kasvavia pohjoisen hiilinieluja.

Metsäteollisuuden tällä hetkellä isoin uusi tehdas on valmistumassa Kemissä, jossa Metsä Fibren tehdaslajennus lisää puun tarvetta monella miljoonalla kuutollisella vuosittain. Kuva: Antti Ullakko / Yle

Esimerkit pienestä, keskikokoisesta ja laajasta uutisesta Ylen verkkoaineistossa, Yle 4.3., 29.9. ja 12.4.23

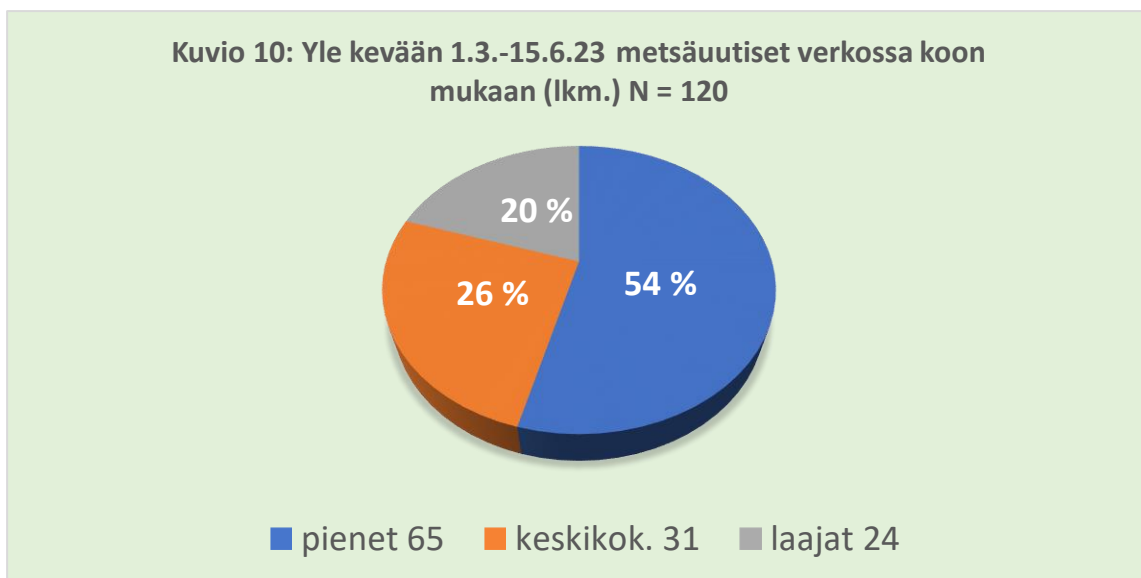
Yllä olevat kuvat havainnollistavat sitä, minkä tyyppisiä asioita Yleisradion pienissä, keskikokoisissa ja laajoissa uutisissa käsiteltiin.

Ero Helsingin Sanomiin johtuu Yleisradion nettiuutisointiin kohdistetuista ulkoisista rajoituksista. Yleisradion kaikkea verkkouutisointia – myös metsä uutisointia – rajoittaa yleisradiolain tarkennus vuodelta 2022. Sen taustalla on Medialiiton kantelu Euroopan komissiolle vuonna 2017. Medialiitto pyysi komissiota tuolloin ratkaisemaan, saako julkisia varoja käyttää tekstimuotoisen journalistisen sisällön julkaisemiseen, jos se ei liity julkisen palvelun yleisradio-ohjelmistoihin.

Medialiiton mukaan Ylen verkkosisällöt söivät sanomalehtien digimarkkinoita. Siksi se halusi selvittää, ovatko Ylen tekstisisällöt EU:n valtioneuvoston sääntelyn mukaisia. Hieman myöhemmin uutisoinnissa Yleisradion kanssa kilpaileva Mediatyhtiö Sanoma Oy tuki puuttumista Ylen toimintaedellytyksiin kantelullaan EU-komissiolle Yle Areenasta ja Ylen sähköisistä oppimissisällöistä.

Sanoman kantelu liittyi siihen, noudattaako Suomen Yle-lainsäädäntö EU:n valtioneuvoston sääntelyä. Tämä kantelu tuki Ylen verkkouutisointia koskenutta valitusta.

EU:lta saadun, valittajille myönteisen, päätöksen jälkeen Yle-lakia tarkennettiin eduskunnassa vuonna 2022 siten, että Ylen julkaiseman tekstimuotoisen sisällön täytyy pääsääntöisesti liittyä yhtiön liikkuvaan kuvaan tai ääntä sisältävään julkaisuun. Tämä seikka selittää sen, miksi Ylen verkkouutisivuilla ei ole Helsingin Sanomien tapaan laajoja metsäjuttuja kuin poikkeustapauksessa. Näin esimerkiksi Helsingin Sanomia julkaiseva Sanoma Oy sai tilaa omalle verkkouutisoinnilleen.

Vaadittu muutos sinänsä oli omituinen tilanteessa, jossa sanomalehtien digimarkkinaa syövä ennen kaikkea sosiaalinen media ja muut verkkojulkaisut mainoksineen, eikä suinkaan Ylen mainosvapaa verkkojournalismi.

Kuten myöhemmin nähdään, tämä Ylen tappio oli tappio myös metsäalalle ja monipuoliselle metsäviestinnälle.

Yleisradion osalta kevään otokseen tuli mukaani kaikkiaan 120 verkossa julkaistua metsä uutista. Niistä yli puolet oli sisäisessä vertailussa pieniä juttuja. Lähes kolmannes oli luokiteltavissa laajoiksi Yle-jutuiksi ja vajaa neljännes keskikokoisiksi Yle-jutuiksi. Syksyllä Yleisradion verkkosivuilla julkaistiin 70 metsä uutista tai -juttua. Yleisradion metsäjuttujen kokonaismääräksi kertyi näin ollen 190 juttua.

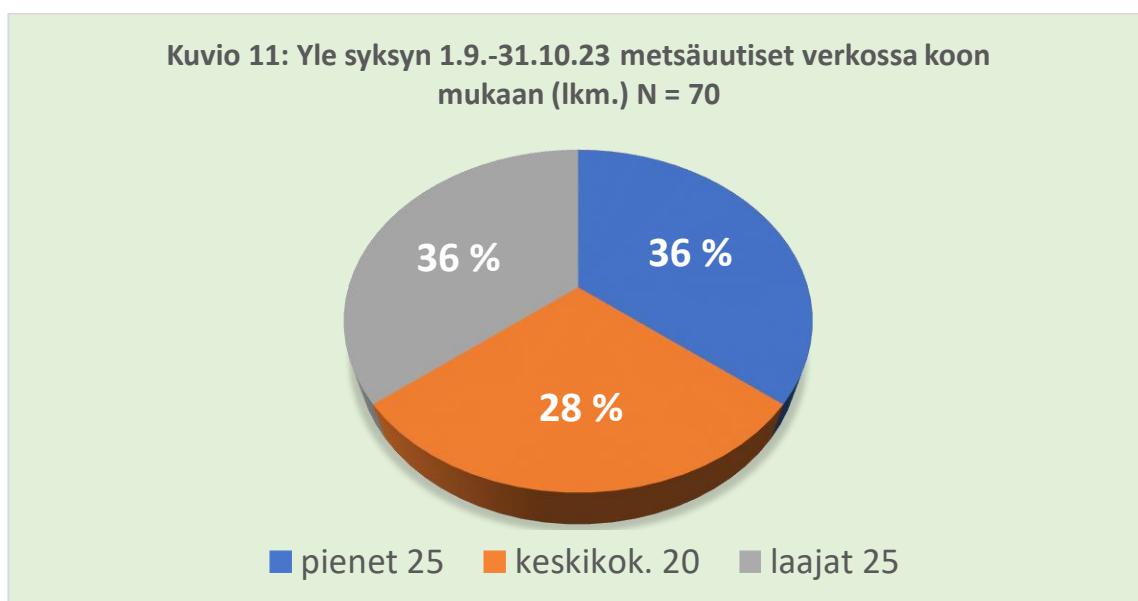
Tasaisen vauhdin taulukon mukaan tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että Yleisradiolla oli lähes joka päivä vähintään yksi metsään liittyvä juttu verkkosivuillaan.

Luokitteluperusteet saattavat vaikuttaa Ylen kohdalla jaon tarkkuuteen hieman enemmän kuin HS:n kohdalla. Mitä pienemmät juttujen kokoerot ovat, sitä helpommin ne vaihtavat luokittelussa kategorioita. Kuva Ylen syksyn metsä uutisten kokojakautumasta kertoo hyvin erilaista tarinaa kuin HS:n vastaava kuva.

Päinvastoin kuin HS-aineistossa, laajojen metsä uutisten suhteellinen osuus nousi Yle-aineistossa syysotoskauden aikana verrattuna kevätotoskauteen.

Uutisten aiheiden perusteella tähän on vaikea löytää muuta selitystä kuin se, että hyviä jutunaiheita oli ilmeisesti syksyllä kevättä enemmän tarjolla tv- ja radiouutisiin ja niistä uutisoitiin myös verkossa.

Syysotoskaudella Ylen metsäjutuista verkossa noin kolmannes oli pieniä uutisia, noin kolmannes keskikokoisia uutisia ja noin kolmannes laajoja uutisia.

4.2.2. Yleisradion metsä uutiset televisiossa

Ylen televisiuutisten metsä uutisten lukumäärä oli ymmärrettävästikin pieni verrattuna yhtiö verkkosivuillaan julkaisemien metsä uutisten lukumäärään. Pientä määrää ei kannata tässä kuitenkaan aliarvioida. Televisio on vahva viestintäväline.

Keväällä otantakaudella Yleisradion 18.00 ja 20.30 tv-uutisissa käsiteltiin metsä asioita 14 kertaa ja syksyn otantakaudella 13 kertaa. Yhteensä Ylen tv-uutisjuttuja on aineistossa mukana siis 27 kappaletta.

Tässä kokonaismäärässä ovat mukana erillisinä juttuina sekä Ylen 18.30 että 20.30 tv-uutisissa esitetyt metsä jutut. Muodoltaan nämä tv-uutisjutut olivat joko juontajan lukemia sähke uutisia tai toimitettuja juttuja.

Yleinen sähke uutisten kesto oli alle puoli minuuttia. Laajempien juttujen (esim. uutinen IPCC:n raportista ja uutinen Sunilan tehtaan lakkauttamisesta) pituus oli parhaimmillaan 4–5 minuuttia.

4.2.3. Yleisradion metsä uutiset ja niiden toimittajat

Yleisradion keväällä ja syksyllä lähetettyjen metsä koskeneiden verkkouutisten takaa löytyi kaikkiaan 168 toimittajanimeä. Ylen verkossa julkaistut metsä jutut eivät keskittyneet samalla tavalla eri toimittajille tai toimittajaryhmille kuin Helsingin Sanomien metsä jutut.

Valtaosa Yleisradion verkkosivuille metsä uutisia kirjoittaneista toimittajista oli kirjoittanut vain yhden jutun. Noin neljännes heistä oli kirjoittanut useamman kuin yhden metsä uutisen tai -jutun. Ja, vain yksi Ylen toimittaja oli kirjoittanut neljä metsä uutista yhtiön verkkosivuille.

Yleisradion tv-uutisten osalta samanlaista toimittajavertailua kuin HS:n osalta, ei tästä syystä ole aiheellista tehdä.

4.3. MTV3:n metsä uutiset

4.3.1. MTV3:n metsä uutiset verkossa

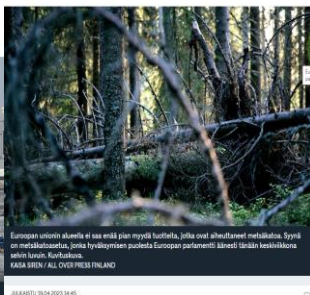
MTV3:n metsä verkkouutisointi oli määrällisesti kummankin otosjakson aikana paljon vähäisempää kuin Yleisradion vastaava uutisointi ja samalla erittäin paljon vähäisempää kuin HS:n metsä uutisointi. MTV3:n uutisten verkkosivuilta metsä sivuavia uutisia oli otosjaksojen aikana yhteensä 59. Niistä 40 ajoittui kevään otosjaksolle ja 19 syksyn otosjaksolle.

Seuraava kuvakooste antaa kuvan siitä, minkä tyyppisiä aiheita erikokoisissa MTV3:n verkkometsä uutisissa käsiteltiin.

Lukuisia ympäristöaktivisteja otettiin kiinni mielenosoituksessa Metsä Groupin tehtaalla Kemissä

Metsäkatoa aiheuttaneita tuotteita ei saa pian myydä EU:ssa – nautatilojen laajennukset huolestuttavat Suomessa

Vaalikeskusteluissa virheellisiä ilmastoväitteitä – "Olen ajoittain käynyt hieman kuumana", tunnustaa ilmastopaneelin puheenjohtaja Markku Ollikainen

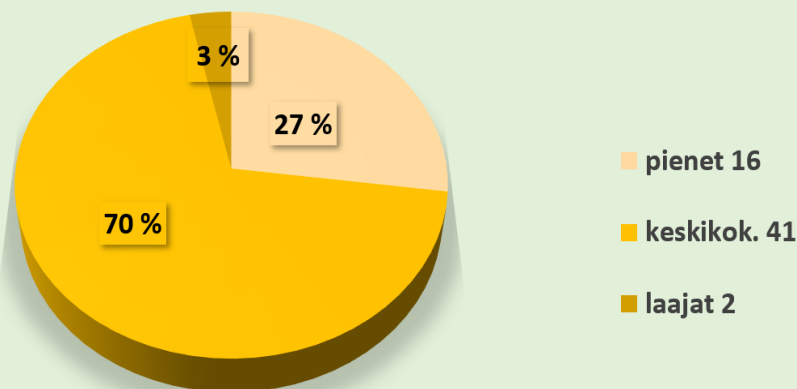
Esimerkit pienestä, keskikokoisesta ja laajasta verkkojutusta MTV3:n aineistossa, MTV3 25.10. 19.4. ja 25.3.23.

Merkillepantavaa on, että pientä uutista esittävä kuva on lähtöisin Greenpeacelta.

Ylivoimaisesti suurin osa, lähes kaksi kolmasosaa, MTV3:n metsäutisista, oli pieniä uutisia. Keskikokoisia niistä oli noin neljännes. Laajoiksi metsäutisiksi voitiin katsoa vain 2 juttua. Se, että MTV3:n uutisista valtaosa on pieniä, johtunee useammastakin asiasta; siitä, että uutiset yleensäkin ovat MTV3:n verkkosivuilla hyvin pieniä ja siitä, että kysymys on toimituksellisesta linjasta.

Kolmanneksi tähän vaikuttanee myös se, että MTV3: hyödyntää ulkopuolisia uutislähteitä, esim. lyhyitä uutisia tuottavaa STT:tä suhteellisen paljon.

Kuvio 12: MTV3 metsäutisten koko verkossa keväällä 1.3.-15.6.23 ja syksyllä 1.9.-31.10.23 (lkm.) N = 59

4.3.2. MTV3:n metsäutiset televisiossa

MTV3:n 7-uutisissa ja 10-uutisissa lähetettyjä metsäutisia on otoksissa mukana yhteensä 23. Niistä 13 lähetettiin kevään ja 7 syksyn aineistonkeruujakson aikana.

4.3.3. MTV3:n metsä uutiset ja niiden toimittajat

Yli puolet MTV3:n molempien otosjaksojen aikana verkossa julkaisemista metsä uutisista perustui STT:n jutuille, joita toimitus oli tarpeen mukaan editoinut tai täydentänyt. Neljän jutun sisältölähteiksi mainittiin kolmas taho.

Nämä olivat MTV Lifestyle, AFP, All Over Press ja Duodecim. Toimittajanimiä juttujen takaa löytyi yhteensä 24. Neljä heistä oli kirjoittanut useamman kuin yhden jutun.

Sisällölliset/laadulliset tulokset

5. Helsingin Sanomien metsä uutisten aihealueet ja henkilöt

5.1. Printti ja verkkouutisten aihealueet

Ilmastonmuutos-/hiilinielu-, luonto-/luontokato- ja lähiympäristö olivat ylivoimaisesti yleisimmät (yht. 76 %) Helsingin Sanomien tulokulmat metsä uutisoinnissa. Metsä nähtiin HS:n uutisissa yleisimmin joko pienenevänä hiilinieluna, katoa potevana luontona tai lähipuina ja metsänä, johon ei saisi koskea.

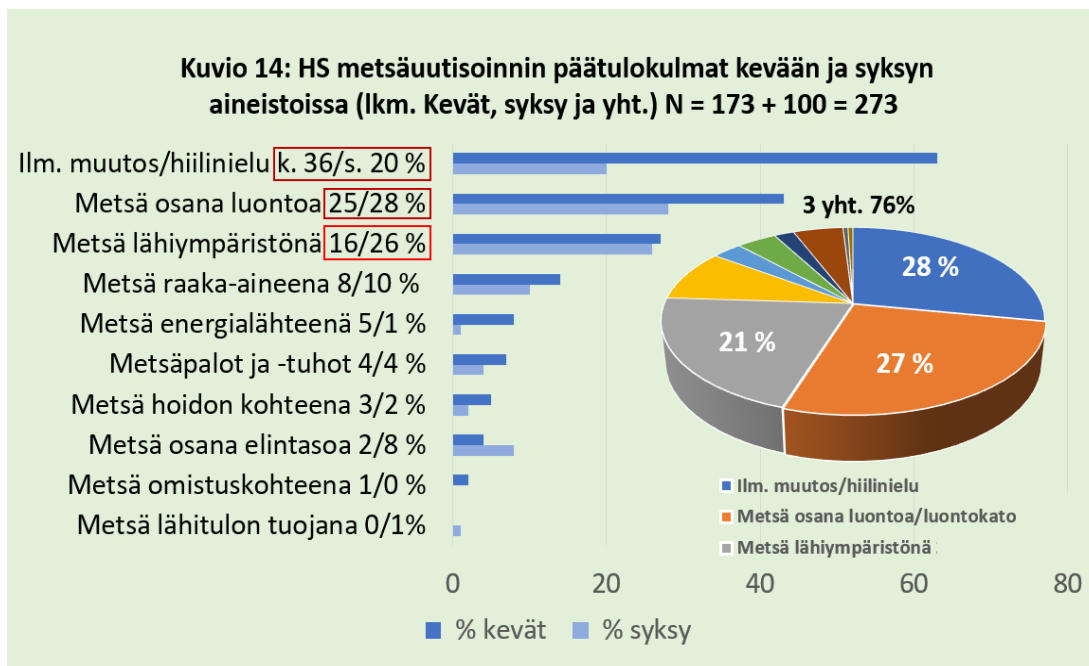
Kevään aineistossa ilmastonmuutos/ hiilinielunäkökuumalla metsää lähestyviä juttuja oli yli kolmannes (36 %) lehden kaikista metsä jutuista. Syksyn aineistossa niitä oli viidesosa (20 %).

Helsingin Sanomien lähiluontoa ja asumista koskevien uutisten määrä kertoo lähiluonnon yleisen merkityksen kasvusta. Kysymyksessä on selvästi lähitulevaisuuden nouseva trendi sekä yhteiskunnassa että mediassa. Sen myötä metsän ja puiden merkitys asuinympäristöissä korostuu; niistä ei haluta luopua rakentamisen tieltä missään päin Suomea.

Tämä on kansalaisten näkemyksen osalta ymmärrettävää, koska lähes jokainen haluaa asua jollakin tavalla lähellä luontoa. Metsä keskustelua käyväälle mediallekin keskustelu lähiluonnosta sopii erinomaisesti siksi, että se nostattaa samanlaisia tunteita, kuin hakkuukeskustelukin; metsä on suojelukohde.

HS nosti erityisesti syksyn otosjakson aikana esille useitakin alueellisia metsän kaatamiseen ja rakentamiseen liittyviä kiistoja. Lähiympäristönäkökuumasta metsää lähestyvien juttujen määrä HS- aineistossa oli tämän seurauksena kevään ja syksyn osalta yhteenlaskettuna noin viidennes.

Seuraavaa kuviota katsottaessa on otettava huomioon se, että otoskausien juttujen kokonaismäärät ovat erisuuruiset. Prosenttiluvut palkkien edessä kuvaavat parhaiten päätulokulmien suhteellista osuutta otosjoukossa.

Muita päätulokulmia lehden metsä uutisoinnissa käytettiin harvemmin. Metsää raaka-aineena lähestyneet uutiset olivat metsäteollisuuden ja puuraaka-aineen riittävyyteen keskittyneitä uutisia. Mm. Inarin taajaman lämmittämisestä käyty keskustelu nosti mukaan muutamia energianäkökulma uutisia keväällä. Kuten oletettavaa on, metsäpaloista ja luonnontuhoista julkaistiin enemmän juttuja keväällä kuin syksyllä.

5.2. Haastatellut ja sisältöviitattut henkilöt

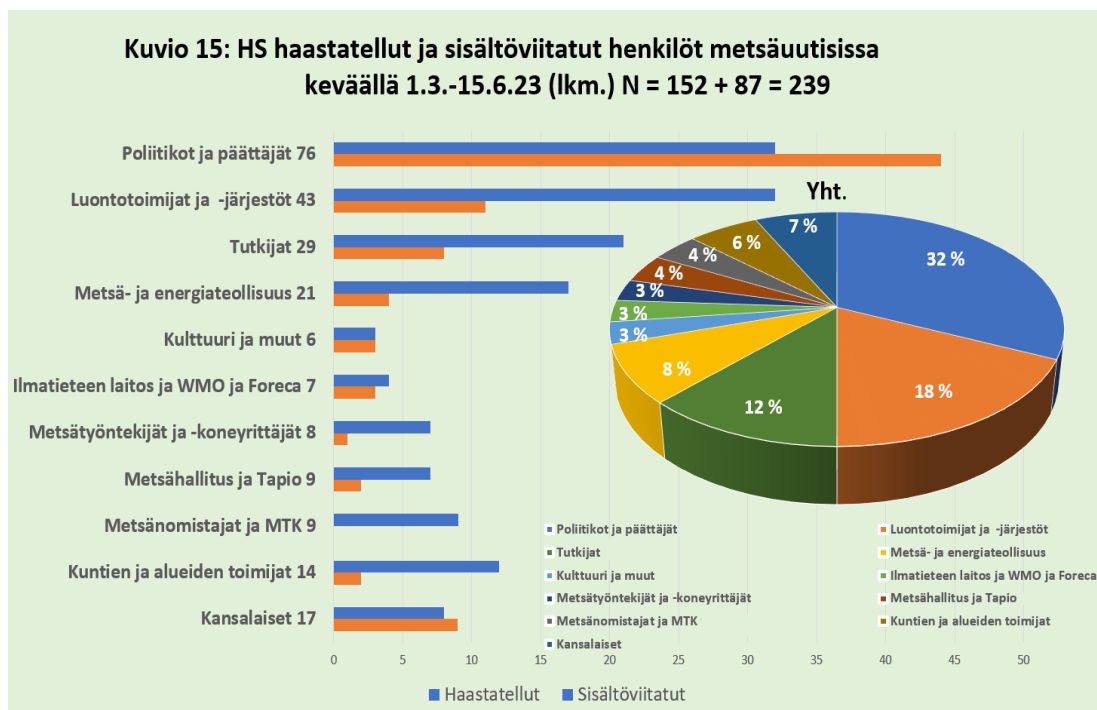
Haastattelut ja viittaukset henkilöiden lausuntoihin, haastatteluihin tai kannanottoihin ovat olennainen osa journalistisen jutun sisältöä. Siksi niiden henkilöiden taustat, joita on haastateltu tai joiden sanomisia siteerataan, kiinnostavat lukijaa, kuuntelijaa ja katsojaa. Eduskuntavaalien vuoksi erityisesti kevään otosjakson metsä uutisten tutkiminen tästä näkökulmasta on mielenkiintoista.

HS:n kevään metsä uutisten haastateltujen sisältöviitattujen suurin joukko oli poliitikot ja päättäjät. Selvästi seuraavaksi suurin joukko oli kansallisten luontotoimijoiden ja luontojärjestöjen edustajat. Kansallisiin luontotoimijoihin laskettiin mukaan Syke, Luke, Ilmastopaneeli, Luontopaneeli ja IPCC edustajat.

Vapaaehtoistoimintaan perustuvien luontojärjestöjen, kuten Greenpeace, SLL, ja WWF, edustajat on laskettu mukaan samaan ryhmään kansallisten luontotoimijoiden kanssa, koska heillä oli tarjottavanaan metsä uutisiin ja juttuihin käytännöllisesti katsoen aina kansallisten luontotoimijoiden kanssa samansuuntainen viesti.

Seuraavaksi suurimman ryhmän muodostivat yliopistojen ja tutkimuslaitosten tutkijat. Metsä- ja energiateollisuusluokassa painottuivat metsäteollisuuden edustajien haastattelut ja siteeraukset. Tämä osio olisi vielä merkittävästi suurempi, jos kaikki metsäteollisuutta koskevat uutiset olisi otettu mukaan aineistoon. Nyt mukana ovat vain ne jutut, joissa puhuttiin metsästä tai puusta raaka-aineena.

Seuraavassa kuviossa näkyvät Helsingin Sanomien metsä uutisissa kevään otoskaudella haastateltujen ja sisältöviitattujen henkilöiden yhteismäärät taustaryhmittäin.

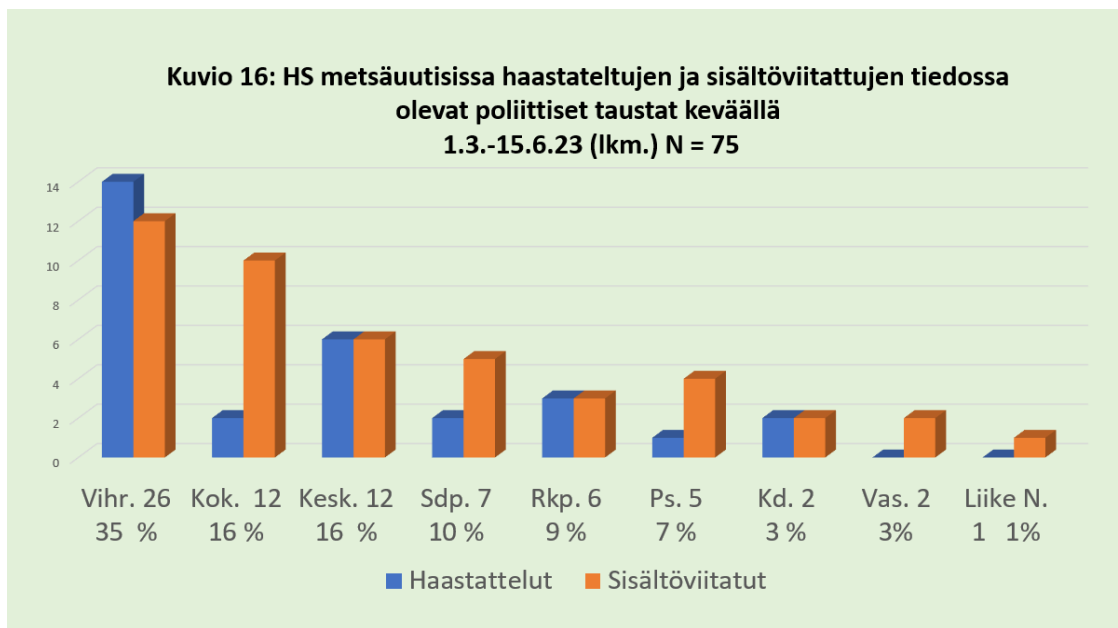

Koska poliitikot ja päättäjät olivat nimenomaan keväällä suurin HS:n metsä uutisissä haastateltujen ryhmä, on mielenkiintoista katsoa, minkälaisia poliittisia taustoja tästä joukosta löytyy. Seuraavissa ryhmittelyissä on käytetty julkisia tietoja poliittisista kannoista, jotka on joko mainittu haastattelun tai sisältöviittauksen yhteydessä, jotka ovat muuten yleisesti tiedossa.

Väärinkäsitysten välttämiseksi on syytä korostaa, että Luken, Syken ja vastaavien yhteiskunnallisten luontotoimijoiden edustajia ei ole näissä luvuissa mukana.

Tietoja katsellessa on syytä muistaa myös, että sama henkilö saattaa esiintyä useammankin kerran haastateltavana tai sisältöviitattuna. Jokainen numero ei siis merkitse eri henkilöä. Se ei kuitenkaan poista sitä, etteikö esimerkiksi poliitikko edustaisi joka kerta omaa poliittista näkemystään.

Ylivoimaisesti eniten Helsingin Sanomien kevään metsä uutisten yhteydessä haastateltiin vihreiden edustajia. Vihreät olivat myös Helsingin Sanomien vaalien alla julkaistuissa metsä uutisissä eniten sisältösiteerattu poliittinen taho.

Ylivoimaisesti eniten Helsingin Sanomien kevään metsäutisten yhteydessä haastateltiin vihreiden edustajia. Vihreät olivat myös Helsingin Sanomien vaalien alla julkaistuissa metsäutisissa eniten sisältösiteerattu poliittinen taho. Osa vihreiden saamasta huomista selittyy luontoasioihin kytkeytyvien ministerinpaikkojen hallinnalla. Hallitusasema näkyy kuviossa myös keskustan kohdalla.

Koko selvitys hallitusvastuu ei vihreiden vahvalle edustukselle HS:n kevään metsäjutuissa ole. Jos haluttaisiin selvittää lopullinen syy tähän, pitäisi päästä syvälle lehden toimittajien työtapoihin ja ajatusmaailmaan. Niihin ei tietenkään tämän selvityksen perusteella ollut mahdollisuutta päästä käsiksi.

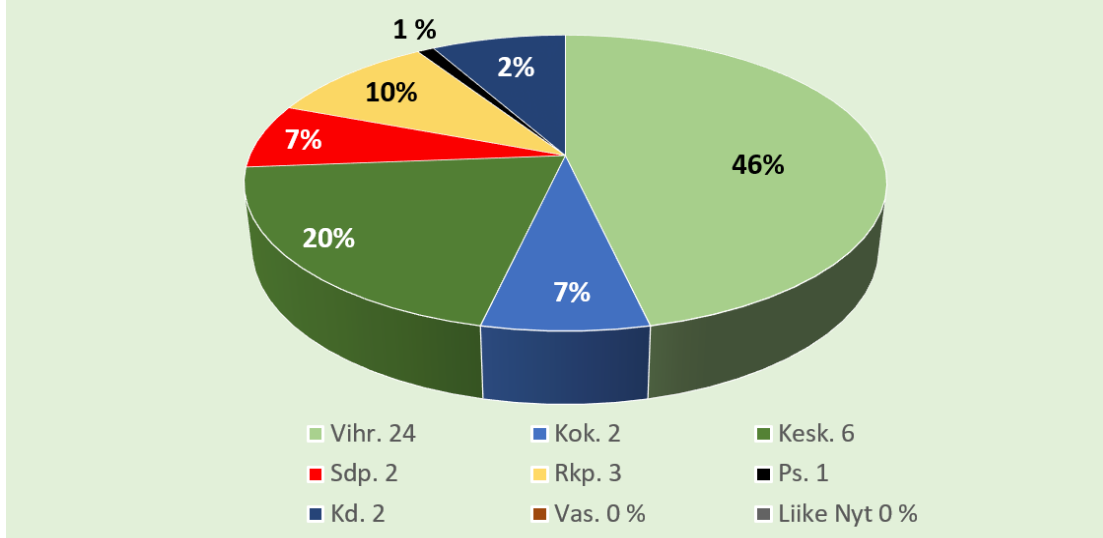
Tämä selvitys kuitenkin osoittaa sen, että esimerkiksi EU-kysymyksissä lehdellä näyttää olevan selvä taipumus kääntyä aina saman tai samojen parlamentaarikkojen puoleen. Kansallisten luotoimijoiden ja luontojärjestöjen osalta aineisto viittaa siihen, että joillakin HS:n toimittajilla on varsin kiinteät suhteet juuri tiettyihin tällä sektorilla toimiviin henkilöihin.

On tietenkin hyvä, että toimittajalla on lähteitä, joita kuulla. Samojen lähteiden jatkuva käyttäminen herättää kuitenkin perustellun kysymyksen siitä, tuleeko uutisista tällä tavoin katsannoltaan suppeita.

Mielenkiintoista on sekin, että kokoomuksen edustajien mielipiteisiin viitattiin Helsingin Sanomien metsäjutuissa vaalien alla moninkertaisesti useammin kuin sen edustajia haastateltiin.

Sama oli tilanne myös SDP:n ja perussuomalaisten osalta. Kuva pelkistyy vielä, kun jätetään sisältöviittaukset pois ja katsotaan pelkästään haastatteluja.

Kuvio 17: HS kevään 1.3.-15.6. 23 metsäjutuissa haastatellut/ tiedossa oleva puoluetusta (lkm.) N = 30

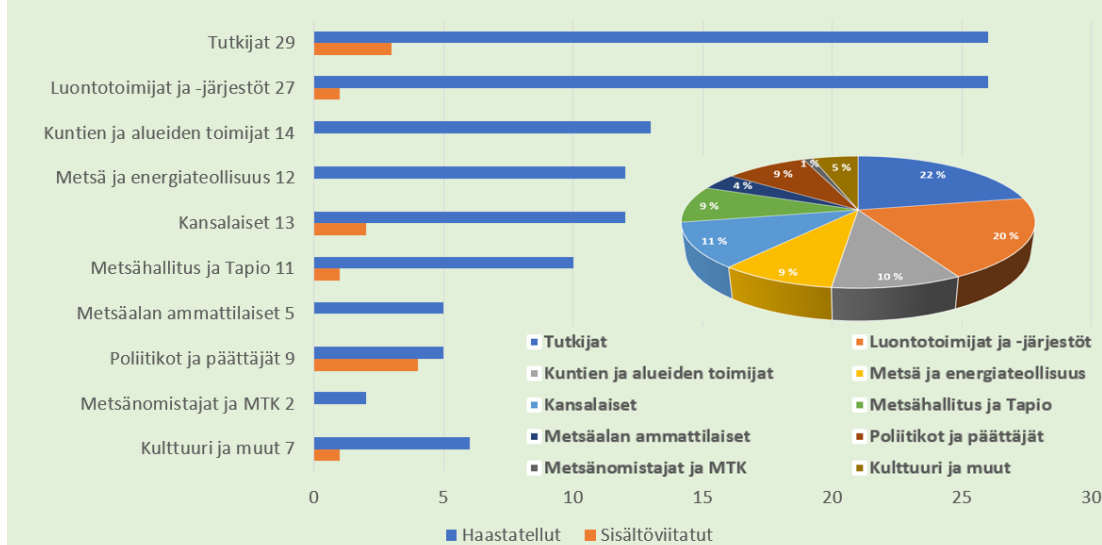

Kuten yllä olevasta kuviosta ilmenee, Helsingin Sanomien kevään metsäjuttuihin tehdyistä julkisen poliittisen taustan omaavien henkilöiden haastatteluista käytännöllisesti katsoen puolet (46 %) oli vihreitä edustavien henkilöiden haastatteluja.

Niin haastatteluja kuin siteerauksiakin voidaan tietenkin käyttää monella tapaa. Niitä voidaan käyttää niin myönteisesti kuin kielteisestikin. Kaikkein yleisin tapa on käyttää niitä vahvistamassa uutisen sisältöä ja haluttua viestiä.

Siksi haastateltavien ja sisältösiteerattujen taustat indikoivat sitä, mitä tahoja lehdessä halutaan mieluiten kuulla ja myös tukea.

Kuvio 18: HS haastatellut ja sisältöviitatut henkilöt metsäuutisissa syksyllä 1.9.-31.10.23 (lkm.) N = 117+ 12 = 129

Syksyn otoskaudella poliittisen taustan omaavien henkilöiden haastattelujen määrä HS:n metsä uutisissa romahti sekä absoluuttisesti että suhteellisesti. HS:n syksyn metsäjutuissa haastateltiin yhteensä 117 henkilöä.

Syksyllä mukana haastatelluissa oli vain 5 julkisen poliittisen taustan omaavaa henkilöä, kolme kokoomuksesta ja kaksi vihreistä. Sisältöviitattauksia henkilönimillä oli syksyllä vain kaksitoista.

Paljon käydään keskustelua siitä, onko lehden tai toimittajien yhteiskunnallisilla näkemyksillä vaikutusta lehden uutisointiin. Aina joskus pulpahtaa esiin jokin sellainen esimerkki, joka panee pohtimaan, että voi sillä olla merkitystäkin – jos ei muualla, niin ainakin uutisen otsikon muotoilussa.

”Suomessa on kaksi luonnon- tuhopuoluetta, keskusta ja perussuomalaiset”

Luonnonsuojelutyössä saa tottua vastustukseen, pitkän uran Suomen luonnon hyväksi tehnyt Esko Joutsamo sanoo.

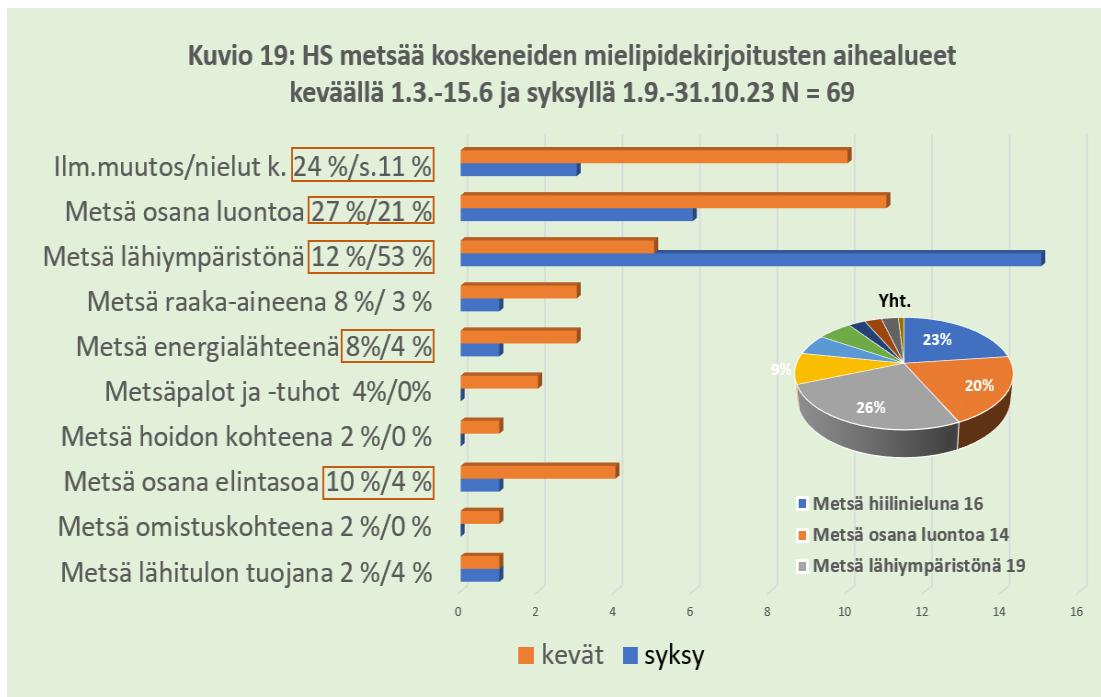
Esko Joutsamolla on 140 linnunpönttöä usean eri kunnan alueella. KUVA: KALLE KOPONEN / HS

Siitä, laatiko tämän otsikon toimittaja, toimitussihteeri vai joku muu henkilö lehden organisaatiossa, ei ole tietoa, HS 15.5.23. Käsitystä lehden poliittisesta riippumattomuudesta tällainen otsikointi ei kuitenkaan missään tapauksessa edistä.

5.3 Mieliidekirjoitusten aihealueet

Ilmastonmuutokseen/hiihneluun ja luonnon monipuolisuuteen/luontokatoon liittyvät aiheet olivat keväällä myös HS:n julkaisemien, metsään liittyneiden mieliidekirjoitusten aihelistan kärjessä. Mukana oli eniten niiden samojen aiheiden käsittelyä, jotka olivat painopiste myös lehden varsinaisessa metsä uutisoinnissa.

Toisaalta mukana oli myös joitakin kirjoituksia, jotka täydensivät aidosti lehden varsinaisten metsä uutisten aihekirjoa. Esimerkiksi 26.5. tutkijat vaativat kirjoituksessaan tavallisia ihmisiä mukaan metsäkeskusteluun ja 14.6. kaksi kansanedustajaa kirjoitti pohjoisen puolesta viitaten metsävarantojen merkitykseen Pohjois-Suomelle.

Syksyllä mielipidekirjoitusten joukossa korostuivat näkyvästi metsään asuinympäristönä liittyvät asiat, mihin jo aiemmin viitattiinkin. Useampikin kirjoituksista koski Stansvikin ja Kruunuvuorenrannan rakentamista.

Syys-lokakuussa oli myös joitakin kirjoituksia poronhoidon vaikutuksesta metsäluontoon. Metsä osana elintaso-kohdassa näkyy metsän taloudellista merkitystä käsitelleiden muutaman mielipidekirjoituksen vaikutus.

5.4. Mielipidekirjoitusten kirjoittajat

Muun aineiston läpikäynnin jälkeen HS:n mielipidekirjoittajien taustat eivät enää yllättäneet. Kuten ennalta oli arvattavissa, eniten mielipidekirjoituksia julkaistiin kansallisten luontotoimijoiden (Luke ja Syke, Ilmastopaneeli, Luontopaneeli jne.) edustajilta.

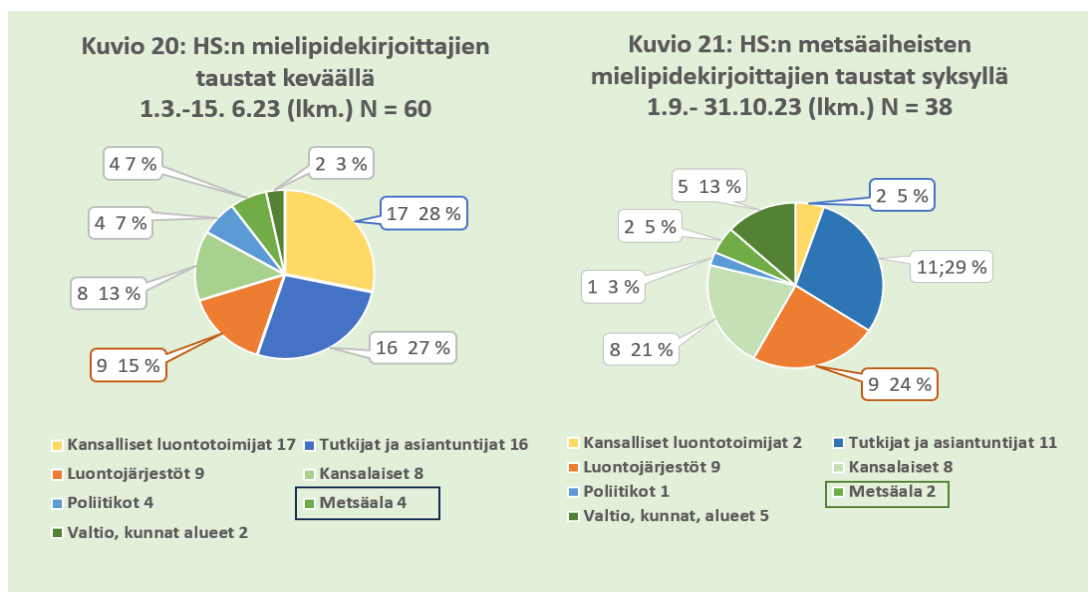
Kun nämä samat tahot olivat myös lehdessä haastateltujen ja sisältöviitattujen kärkijoukossa, voinee todeta, että näiden tahojen näkemykset metsästä tulivat varmasti ennen vaaleja Helsingin Sanomissa noteeratuksi.

Tutkijat olivat keväällä mukana mielipidekirjoittajissa suunnilleen samansuuruisella ryhmällä kuin kansalliset luontotoimijatkin. Kolmannen merkittävän mielipidekirjoittajaryhmän muodostivat luontojärjestöjen edustajat.

Itse asiassa kansallisten luontotoimijoiden (28 %) ja luontojärjestöjen (15 %) edustajat kirjoittivat lähes puolet (43 %) kevään otoskauden mielipidekirjoituksista – mikä tietenkin tuki lehden toimituksellista linjaa.

Huomattavaa on, että kansallisten luontotoimijoiden suhteellinen osuus mielipidekirjoittajista oli paljon pienempi syksyn otoskauden aineistossa kuin kevään aineistossa. Luontojärjestöt ikään kuin täyttivät tässä vapaaksi jääneen tilan.

Kokonaisuutena katsellen ei voi välttyä ajatukselta, että Helsingin Sanomissa mielipidekirjoituksia julkaistiin ennen vaaleja vähintäänkin mielellään aiheista ja näkökulmista, joihin lehti itsekkin vaaleja ajatellen keskittyi.

Syksyllä lehti julkaisi edustajien mielipidekirjoituksia absoluuttisesti saman verran, mutta suhteellisesti enemmän kuin keväällä. Poliittisen taustan omaavien henkilöiden mielipidekirjoituksia lehti julkaisi kevään otoskaudella 4 ja syksyn otoskaudella 2 kappaletta.

Kevään mielipidekirjoittajista kaksi oli keskustan kansanedustajia (yhteiskirjoitus) ja kaksi oli taustaltaan vihreitä. Syksyn poliittisen taustan omaavilla kirjoittajilla oli molemmilla vihreä tausta. Metsäalan edustajien mielipidekirjoituksia lehti julkaisi kevätotoskauden aikana 4 ja syksyn otoskauden aikana 2 kappaletta.

Yksiselitteinen johtopäätös näihin tietoihin ja kirjoitusten sisältöön perustuen on se, että Helsingin Sanomat antoi kevään 2023 vaalien alla tietoisesti runsaasti tilaa omaa metsäasioissa noudattamaansa linjaa tukeville mielipidekirjoituksille.

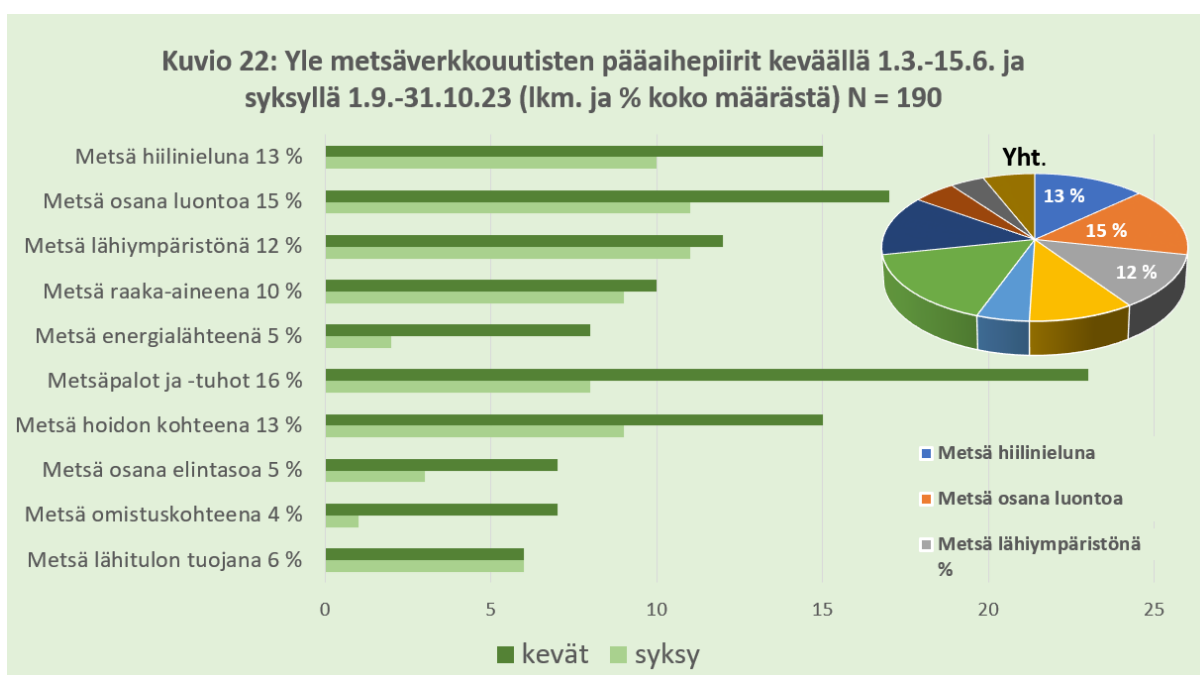
Tätä vahvistaa kansallisten luontotoimijoiden suuri osuus kevään aineistossa ja toisaalta heidän pieni määränsä syksyn aineistossa. Lehden omat journalistiset uutiset lisätynä näillä mielipidekirjoituksilla muodostivat vahvan mielipidettä muokkaamaan pyrkivän kokonaisuuden.

Laajemman kuvan saaminen siitä, mistä metsään liittyvistä asioista lukijat tarjosivat kirjoituksiaan lehdelle tai haluaisivat lehden palstoilla keskustella, on mahdollonta. Nämä asiat ovat vain toimituksen tiedossa. Sen, tarjottiinko näihin mielipidekirjoituksiin kommentteja tai tarjottiinko lehdelle näiden mielipidekirjoitusten näkemyksistä poikkeavia mielipidekirjoituksia, tiedetään vain Helsingin Sanomissa.

6. Yleisradion metsä uutisten aihealueet ja henkilöt

6.1. Ylen verkkouutisten aihealueet

Kuvio Yleisradion metsä uutisten pääaihealueista kertoo heti ensi silmäyksellä, että Ylen pääaihekirjo on HS:n vastaavaa aihekirjoa laajempi.

Ilmastonmuutos/hiilinielu-näkökulma, luonnonsuojelu/luontokatonäkökulma ja metsä ympäristönä -näkökulma olivat myös Ylen verkkosivuaineistossa yleisimmät käytetyt metsä uutisoinnin lähestymistavat.

Kuitenkin näiden kolmen ensimmäisen tulokulman yhteenlaskettu osuus oli Yle-aineistossa vain noin 40 %, kun niiden kevään syksyn osalta yhteenlaskettu osuus Helsingin Sanomien metsä uutisista oli noin kolme neljännestä (76 %).

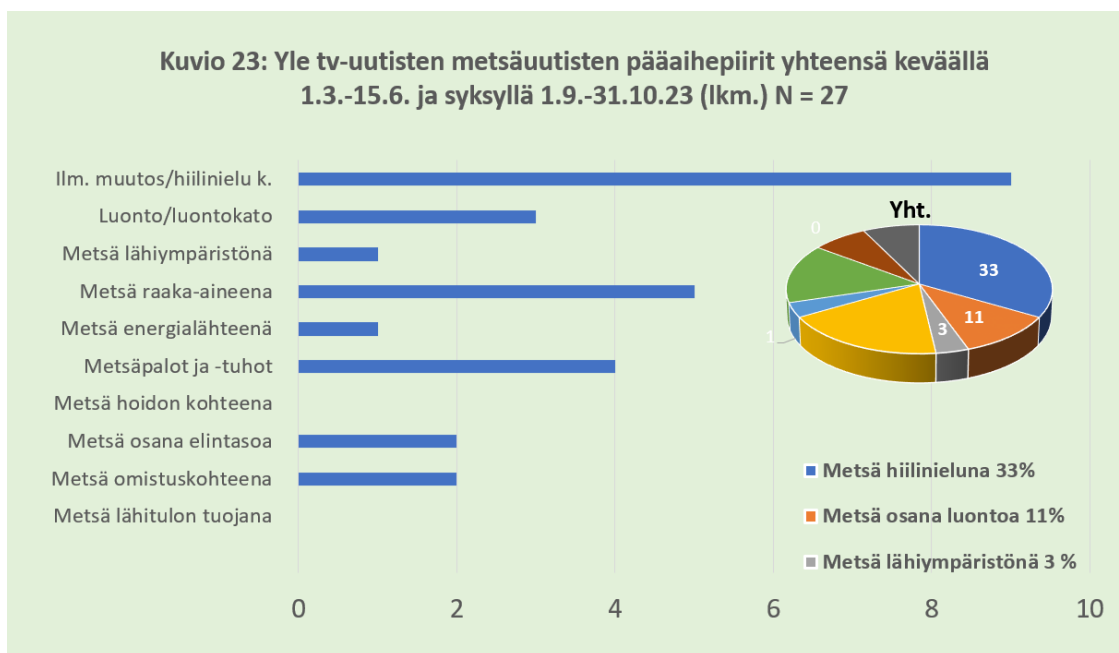
Metsä hoidon kohteena- ja metsätuhot- sekä metsäpalot -aihepiirien suhteelliset osuudet nousivat Yle-aineistossa ymmärrettävistä syistä kesän lähestyessä korkealle. Tässä näkyy myös uutisointi metsänhoidollisista kulotuksista. Ne olisi sinänsä voinut laskea myös metsänhoitoa käsitteiksi uutisiksi.

Keväällä Ylen verkkosivuilla käsiteltiin varsin usein myös muita metsänhoidollisia kysymyksiä, kuin vain kulotusta. Aiheina olivat mm. istutukset, metsänhoito, metsätuhot ja harvennushakkuut. Käytännön työ metsässä sekä koulutus metsäalalle olivat myös varsin hyvin esillä.

6.2. Ylen tv- uutisten aihealueet

Yleisradio televisiouutisten lähetyksistä kirjautui havaintoaineistoon mukaan 27 metsää käsitellyttä uutista tai juttua. Koska havaintojen määrä on kokonaisuutena pieni, kevään ja syksyn tv-uutislähetykset käsitellään yhtenä kokonaisuutena.

Seuraava kaavio kertoo, että ilmastonmuutos/hiilinielu-näkökulmasta ja luonto/luontokato-näkökulmasta metsää lähestyviä juttujen osuus oli myös Ylen tv-uutisten jutuista hallitseva. Hiilinieluja käsiteltiin Yle-uutisissa esim. lokakuussa useampaankin kertaan.

Jakauma viittaa siihen, että metsä uutinen ei ollut havaintojakson aikana ajoittain Ylellekään tv-uutinen, ellei se käsitellyt metsien hiilinielua, luontokatoa tai isojen metsäyhtiöiden tilannetta. Tosi asiassa tämä pitää osittain, mutta ei kokonaan paikkansa. Ylen verkkouutiset toivat esille varsin laajalla spektrillä ja monipuolisesti metsää ja metsäalaa.

Ero Ylen tv-uutisten metsä uutisoinnin pääaihealueiden ja yhtiön verkossa julkaisemien metsä uutisten pääaihealueiden välillä on todellinen. Ylen verkkouutisointi perustuu laaja-alaiseen näkemykseen metsästä ja myös metsäalasta. Tv-uutisoinnissa sen sijaan painottuvat enemmän hiilinielu- ja luontokatoasiat.

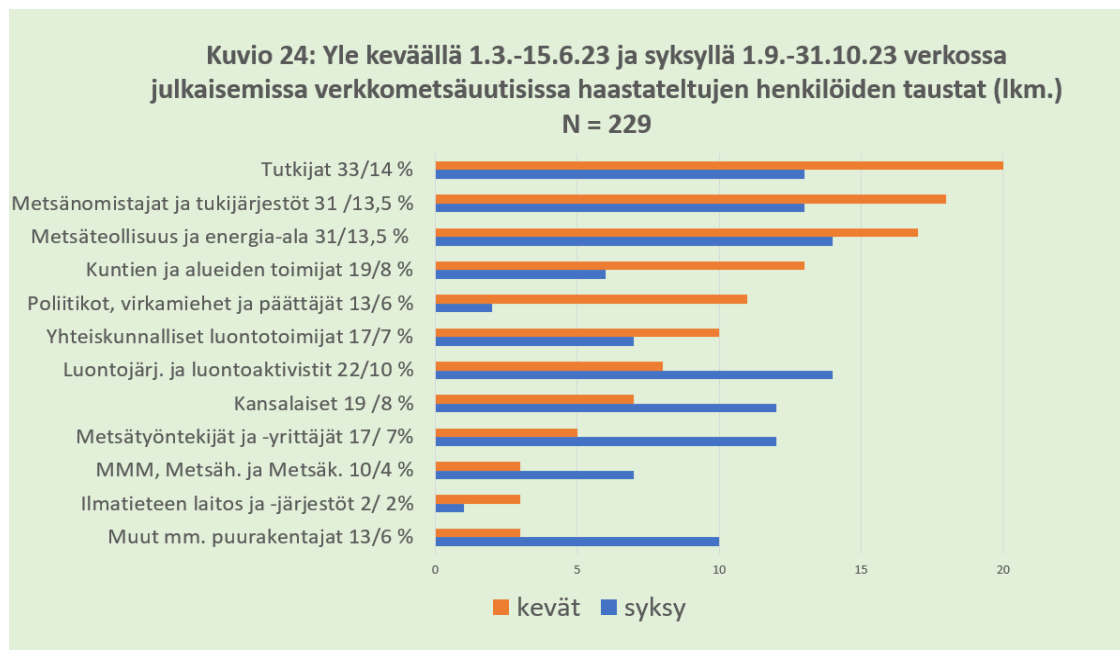
Tässä voidaan tietenkin ajatella, että verkkouutisointi täydentää yhtiön tv-uutisia. Näitä kahta uutisalustaa ei kuitenkaan voida vaikutuksellisesti asettaa samalle viivalle, eikä niitä voida myöskään täysin toistensa korvaajina.

Ylen verkkosivujen lukijamääriä ei ole tässä yhteydessä käytettävissä, mutta selvää on, ettei Yle tavoita verkkosivuilla kansalaisia samalla tavalla kuin tv-uutisilla. Ylen tv-uutiset on paljon yhtiön verkkosivuja voimakkaampi media.

Valtakunnan tasolla tähän ”korvausselitykseen” ei voine turvautua. Metsä uutisointi ei voi perustua Yleisradiossakaan kahdenlaiseen näkemykseen metsästä; toisaalta tv-uutisten hiilinielu ja luontokatoasioita painottavaan näkemykseen ja toisaalta metsän laaja-alaisesti näkevään käsitykseen.

6.3. Haastatellut ja sisältöviitatut henkilöt

Yleisradion verkossa otosaikoina julkaisemissa metsä uutisissa haastateltiin yhteensä 229 henkilöä. Eniten mukana oli tutkijoita, mutta myös metsänomistajat tukijärjestöineen ja tahoineen. Niin myös metsäteollisuutta kuultiin merkittävästi. Seuraavassa kuviossa ovat vasemmalla yhteismäärät keväältä ja syksyltä sekä prosenttiosuudet.

Metsäteollisuuslaitosten ympärillä tapahtuneet mielenosoitukset lisäsivät osaltaan metsäteollisuuden edustajien haastattelujen määrää Ylessäkin. Kuviossa vasemmalla yhteismäärät keväältä ja syksyltä sekä prosenttiosuudet.

Kuntien ja alueiden toimijoitakin haastateltiin Ylen verkossa julkaisemissa metsä uutisissa varsinkin keväällä runsaasti. Tämä on luonnollista, koska Ylen verkkouutiset tuotetaan pääosin alueilta.

Niin myös poliitikkoja, virkamiehiä ja päättäjiä. Sen sijaan yhteiskunnallisilla luontotoimijoilla ja luontojärjestöillä oli Ylen alueellisessa metsä uutisoinnissa paljon pienempi suhteellinen rooli kuin mitä niillä oli valtakunnallisilla uutisfoorumeilla.

Eri ammatteja edustavia metsäammattilaisia oli uutisissa mukana usein, kuten tavallisia kansalaisiakin.

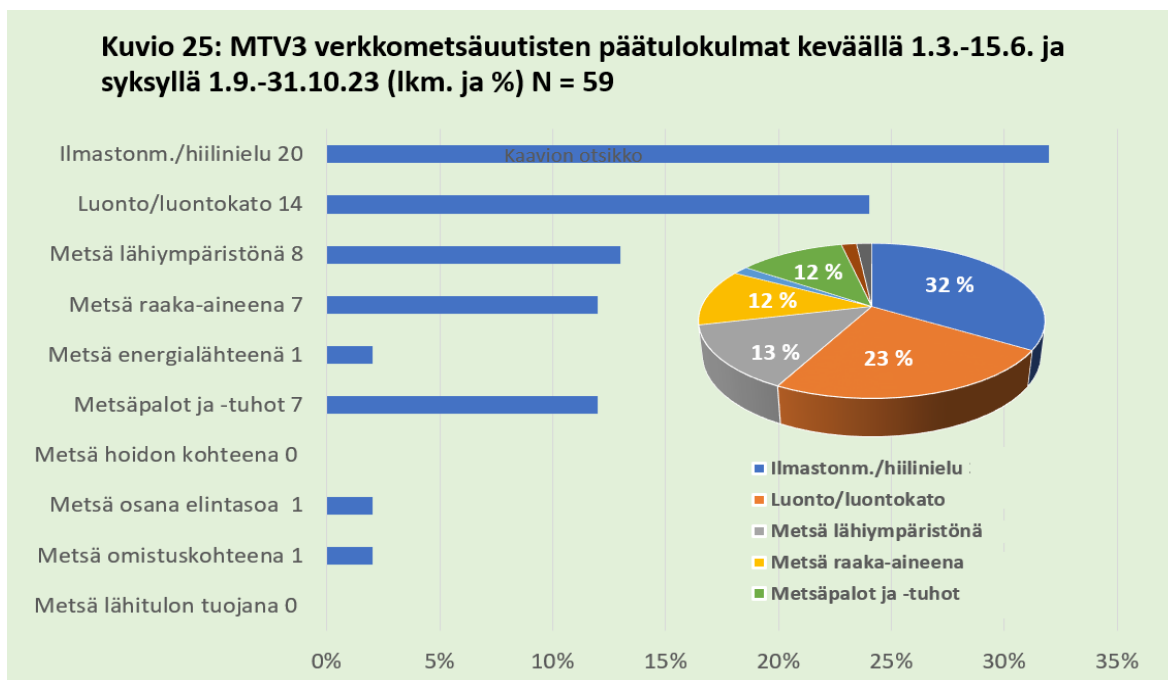
Kolmella verkkouutisissa haastatellulla oli julkinen poliittinen tausta. Määrä on niin pieni, ettei sillä ole tässä kokonaisuudessa merkitystä. Samoin sisältöviittaukset olivat Ylen verkkouutisissa niin harvinaisia, ettei niitä kannata analysoida sen tarkemmin.

Myös Ylen tv-uutisten metsä uutisissa haastateltujen henkilöiden määrä jäi niin pieneksi, että sen analysointi ei oikeastaan anna merkitsevää tietoa.

7. MTV3:n metsä uutisten aihealueet ja henkilöt

7.1. MTV3:n verkkouutisten aihealueet

MTV3:n verkossa julkaisemien 59 metsä uutisten pääaihepiirien jakautuma noudatteli samaa kaavaa kuin Helsingin Sanomien ja Yleisradion verkkouutisten pääaihepiirien jakautumatkin.

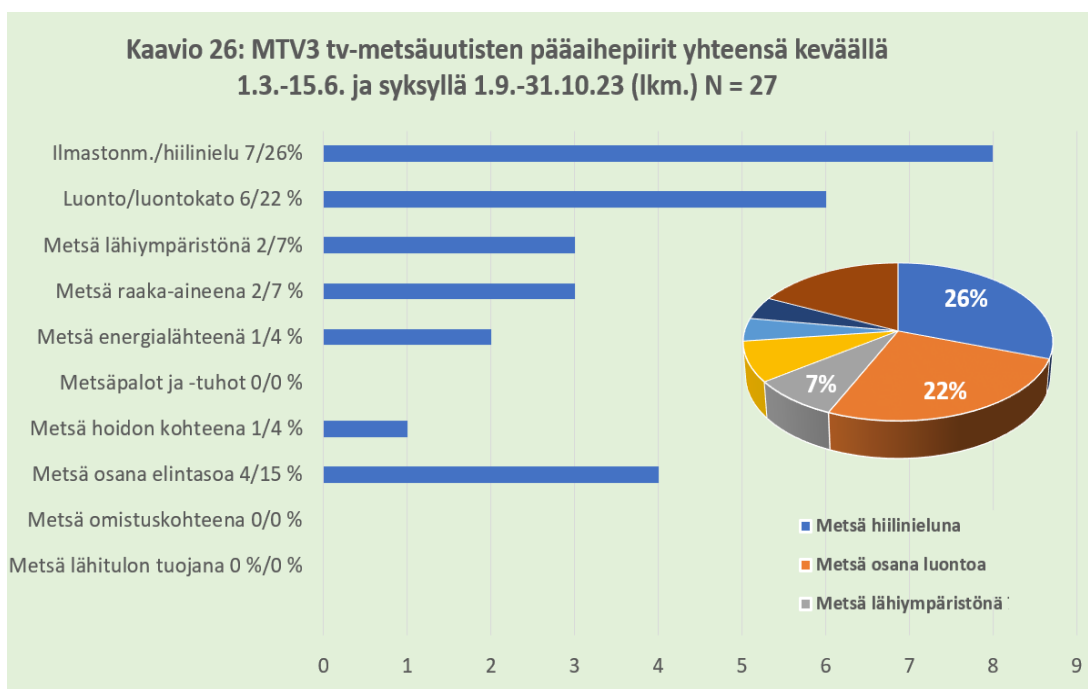
Ilmastonmuutos/hiilinielu- ja luonto/luontokato -aihepiireihin sijoitettavissa olleita uutisia oli myös MTV3:n metsä uutisissa eniten. Volyymit olivat kuitenkin paljon pienempiä kuin kahdella muulla toimijalla.

Metsää hoidon kohteena- tai metsä lähitulontuojana-aihepiirejä ei voitu pitää yhdenkään MTV3:n metsä uutisjutun päätulokulmana. Niin ikään metsätuhoja ei otoksessa mukana olleissa MTV3:n verkkometsä uutisissa varsinaisesti käsitelty kertaakaan.

7.2. MTV3:n tv- uutisten aihealueet

MTV3:n tv-uutisia oli havaintoaineistossa vain 23. Näiden metsä uutisten pääaihepiirit olivat hyvin samankaltaiset kuin yhtiön verkkosivuillaan julkaisemien metsä uutisten uutisten tulokulmat. Yhden yksittäisen havainnon painoarvo on MTV3:a koskevissa luvuissa yleensäkin vähän liian suuri.

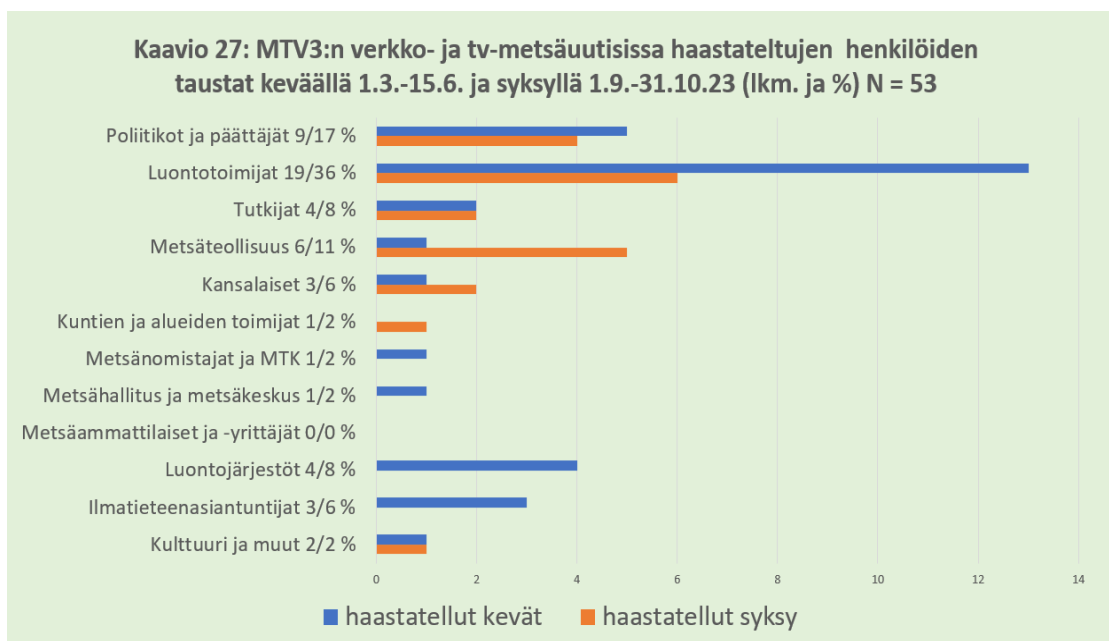
Kaikki esitetyt luvut, ennen muuta prosenttiluvut, on siksi otettava näiltä osin enemmänkin viitteellisinä. Metsä osana elintaso -lähestymiskulman painottuminen johtuu useamman metsäteollisuutta koskeneen uutisen luokittelusta tähän luokkaan.

7.3. Haastatellut ja sisältöviitattut henkilöt

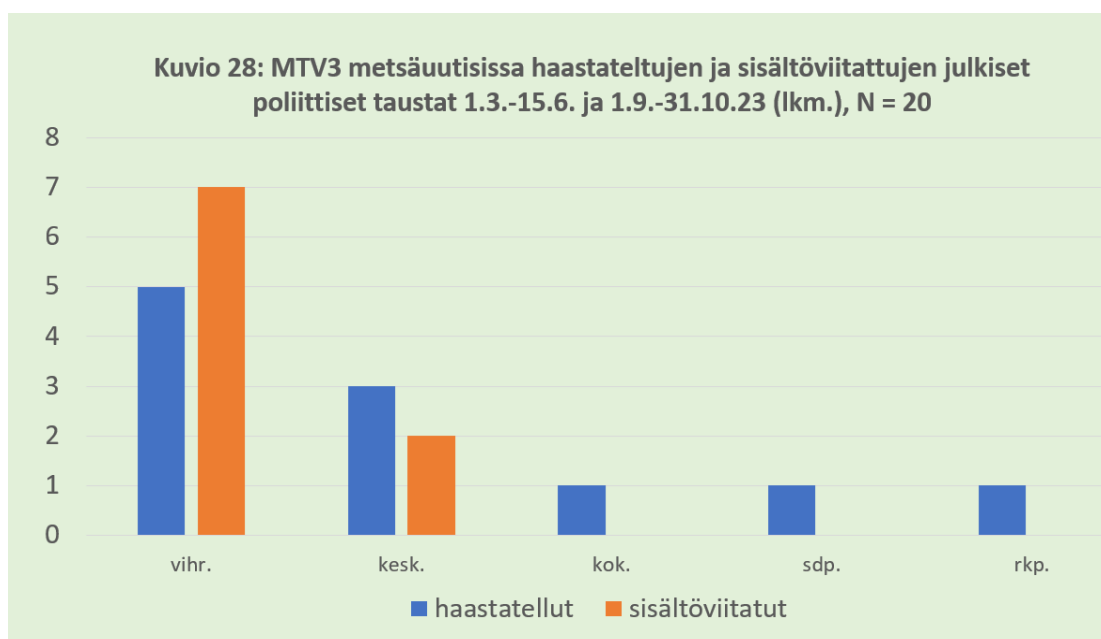
Myös MTV3:n metsään liittyviä aiheita käsitelleissä uutisissa haastateltujen ja sisältöviitattujen jakauma taustoittain oli hyvin samansuuntainen HS:n ja Ylen vastaavien jakautumien kanssa. Poliitikot ja päättäjät sekä kansalliset luontotoimijat olivat suosituimpia haastateltavia myös MTV3:n metsä uutisissa.

Poikkeuksena kannattaa nostaa esiin metsäteollisuuden esiin pompahtaminen syysotokaudella. Siinä näkyvät mm. Sunilan tehtaan lopullinen lopettaminen sekä metsäteollisuuden yleinen tilanne syksyllä. Talousuutiset ovat muutenkin MTV3:n uutisten ydinsisältöä.

Myös MTV3:n osalta selvitettiin haastateltujen ja sisältöviitattujen tiedossa olevia poliittisia taustoja. Vaikka tämä kuvio koskee sekä MTV3:n verkkouutisia, että MTV3:n televisiouutisia otoskausilta, henkilömäärä jäi tässäkin yhteydessä kovin pieneksi.

Yllättävää kuitenkin on, että vihreät oli MTV3:nkin metsäuutisissa eniten näkynyt poliittinen ryhmä. Tosin heitäkin oli mukana otoskoosteessa vain muutama henkilö. Seuraavassa asiaa on kuitenkin katsottu taulukkona.

Helsingin Sanomien, Yleisradion ja MTV3:n keskeisimmät metsä uutisten viestit

Johdannossa todettiin, että selvityksen kohteena olleiden uutistoimijoiden metsä uutisointia pyritään katsomaan kokonaisuuksien hahmottamiseksi esitellyn ”merkityskartan” kautta. Tämä ei kuitenkaan ole ongelmattonta. Esimerkiksi kaikki, mikä liittyy metsän ekologiseen merkitykseen, koskee tavalla taikka toisella myös metsän taloudellista merkitystä.

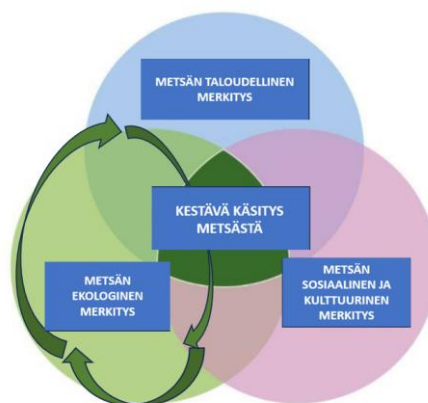
Samoin metsän sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys liittyy siihen, miten metsä nähdään ekologisesta tai taloudellisesta näkökulmasta. Vastavuoroisuus toimii kaikkien kolmen merkitysalueen osalta joka suuntaan. Täysin toivotonta tällainen tarkastelu ei kuitenkaan ole.

Koska havaintoaineisto tässä selvityksessä on varsin laaja, sitä kannattaa kuitenkin yrittää. Kolmiulotteinen merkityskartta antaa joka tapauksessa mahdollisuuden yrittää havainnollistaa kokonaiskuvaa siitä, mihin kunkin kolmen toimijan metsä uutisointi sisällöllisesti painottuu.

Samalla se antaa mahdollisuuden kiteyttää jokaisen kolmen tahon metsä uutisoinnin pääviestit. Jotta se, mitä selvityksestä on käteen jäänyt, tulisi ymmärretyksi, sanontaa on pakko tässä vaiheessa hieman kärjistä.

Siksi viestikuvaukset on pakotettu lyhyisiin, iskeviin lauseisiin. Lauseet on pyritty näin pitämään mahdollisimman selkeänä. Viestikuvauksen iskevä muoto ei tarkoita ehdottomasti sitä, etteikö jotakin niistä poikkeavaakin olisi ko. tematiikkaan liittyen kyseisen toimijan osalta julkaistu. Niiden avulla saadaan kuitenkin asia kiteytetyksi ymmärrettävään muotoon.

8. Helsingin Sanomien metsä uutisoinnin keskeiset viestit

Kuvio 29: Helsingin Sanomien metsäkeskustelu ”merkitysalueilla”

8.1. Metsien ekologinen merkitys

Viesti 1: Metsä on ensisijaisesti suojelukohde.

Helsingin Sanomien metsäkeskustelu pyörii metsän ekologisen merkityksen ympärillä. Helsingin Sanomille metsä ei ole luonnonvara, kansallinen resurssi eikä hoitokohde. Se on luonnonsuojelusuojelukohde.

Lehden metsä uutisoinnin valtavirrassa Suomen metsät ovat ikään kuin yhdessä omistettu puisto, jonka säilyttäminen mahdollisimman koskemattomana on kaiken metsää koskevan toiminnan itsearvoinen ja perimmäinen tarkoitus. Lehti ei puhu metsäpolitiikasta eikä viittaa perinteisessä metsäpoliittisessa keskustelussa esille tuotuihin asioihin.

Se käärii metsäkeskustelun ympäristöpolitiikan paperiin ja puhuu metsästä ympäristöpolitiikan käsittein. Näin esimerkiksi se, mikä on aikaisemmin nähty kansallisena ja yhteisenä käsityksenä metsästä ja hyvänä metsänhoitona, jää keskustelun ulkopuolelle. Näin metsäkeskustelusta tulee luontokato-, hiilinielu- ja hakkuukeskustelua, jota käydään yhä useammin kansainvälisessä kontekstissa. Samalla journalismin ulkopuolelle jää metsän, sen merkityksen ja vaikutuksen sijoittaminen omaan kansalliseen suomalaiseen kontekstiinsa.

Viesti 2: Päästöillä ei niin väliä, kunhan metsien hiilinielu kasvaa.

Toinen vahva HS:n aineiston analyysissä esille noussut viesti oli se, että kysymys metsien hiilinieluista asettuu aina päästökeskustelun edelle. Päästökeskustelu on Helsingin Sanomissa itse asiassa hiilinielukeskusteluun verrattuna lapsenkengissä.

Lehti uskoo metsä uutisoinnissaan ilmastomuutoksen hallintaan, kunhan vain kasvatetaan metsien hiilinielua ja pidetään metsät hakkaamattomina. Päästöillä ei näytä olevan lehden mielestä niin väliä. Tästä suhtautumistavasta yksi näkyvä esimerkki löytyy keväältä 2023.

Maailman ilmatieteen järjestön pääsihteeri *Petteri Taalas* sanoi Yleisradion Ykkösaamun haastattelussa 25.3.2023 Suomalaisen keskustelun ilmastomuutoksen torjunnasta poikkeavan kansainvälisestä keskustelusta. Hän totesi: *”Muualla päästövähennykset ovat keskiössä, mutta Suomessa korostuvat hiilinielut.”*

Helsingin Sanomien vastaus Taalaksen haastatteluun julkaistiin lehdessä 28.4.23. Jutun otsikon mukaan ”ilmastoguru” Taalas ”hämmensi” keskustelua. Provosoivan otsikon jälkeen todettiin Suomen Luonnonsuojeluliiton (luonnonsuojelujärjestön) kirjeeseen perustuen, että ”ilmastogurun väitteet ovat jopa päinvastaisia kuin tiedeyhteisön enemmistö ja huippututkijoista koostuva Suomen Ilmastopaneeli ovat esittäneet”.

Keskustelu metsien hakkuista ja niiden vaikutusta ilmastomuutosta hillitseviin hiilinieluihin käy kuumana Suomessa. Kuvassa havupuuvarasto Leppövirralle huhtikuussa 2023. KUVA: JURKA GRÖNDÄHL / HS

Ilmastogurun metsäpuheet hämmentävät tutkijoita

WMO:n pääsihteeri Petteri Taalas arvostelee Suomen ilmastopoliittikkaa fossiilisten päästövähennysten allarvioimisesta sekä liiasta hiilinielujen painotuksesta. Tutkijat ihmettelevät lausuntoja. Kyse on osin näkökulmasta, kirjoittaa HS:n Heli Saavalainen.

Tällainen suhtautuminen Taalaksen puheenvuoroon nostaa esiin jopa epäilyksen siitä, että näin isoissa taajamissa ylläpidetty päästöongelma halutaan kaataa metsänomistajien ja metsäalan niskaan, mitä on tosin vaikea uskoa.

Viesti 3: Hiilinielut ovat ”romahtaneet”.

Kolmas Helsingin Sanomien aineistosta esille noussut merkittävä viesti oli hiilinielujen pienenemisen käsitteleminen ”romahtamisena”. Käytännöllisesti katsoen kaikissa HS:n kevään vaalienalusajan laajoissa metsä uutisissa, joissa yleensä viitattiin hiilinieluihin, tuettiin 14.12.2022 metsäkeskusteluun tuotua näkemystä hiilinielumme ”romahtamisesta”.

Tieto perustui Suomen ilmastopaneelin ja Suomen luontopaneelin tuolloin esittämille näkemyksille. Nämä tahot veivät tämän näkemyksen myös hallitusneuvotteluihin, vaikka jo tuolloin monet tutkijat epäilivät, voidaanko puhua ”romahduksesta”, HS 9.5.23.

Politiikka | Hallitusneuvottelut

Ympäristöpaneelit olivat kuultavana: ”Nielu romahti”, todettiin esityksessä

Aiemmin pohdittiin, kutsutaanko Ilmasto- ja Luontopaneelin edustajia hallitusneuvotteluihin. Nyt molemmat pääsivät esittämään katsauksensa.

Ilmastopaneelin Markku Ollikainen ja Luontopaneelin jänne Korhonen kävivät maanantaina puhumassa hallitusneuvottelijoille. KUVA: EEMI KORHONEN / LEHTIKUVA

Romahtaminen on kuitenkin niin dramaattinen termi, että lehti takertui uutisoinnissaan siihen. Näin hiilinielujen ”romahtamisesta tuli” vuonna 2022 puoleksi vuodeksi jatkuvasti toistettu mantra lehden metsäkeskusteluun. Tästä kaksi esimerkkiä. 13.5.23 Helsingin Sanomissa lehdessä epäiltiin, että Suomi joutuu jopa ostamaan hiilinieluja Italialta. Kuvituskuvana oli avohakkuuaukea. 1.4.23 lehdessä puolestaan tuettiin hiilinielujen romahdusta viittaamalla Syken laskelmiin, joiden mukaan ”hakuut pienentävät metsien hiilinielua liikaa”.

A 14 Helsingin Sanomat lauantaina 13.5.2023

UUTISET

Pitääkö Suomen ostaa nieluoikeuksia vaikkapa Italialta isolla rahalla?

Ilmastopaneelilla ja Ville Niinistöllä on sama viesti hallitus pystyy tekemään paljon toimia nielujen pelastamiseksi ennen kuin ostot ovat edessä.

Teija Salonen HS

Elyne

Suomen joutuu ostamaan muuta EU-maita nieluoikeuksia. Käytännössä, koska metsä sisältää hiilidioksidia, on tulla päättäjien lähde. Sen olemassa olevien hiilidioksidin, joka kumpu-

Hakkuiden lisääntyminen on vähentänyt Suomen hiilinielun voimaa.

maat etenevä nykyisen vehoa-

kauden pituysty.

Tuusuvuon myönteisesti laulokan-
dista 2020-2025 osittain varu-
na 2022. Jos tällaisessa on kyse
sää kaudella ajatella, se voi
pyydy kuitaamaan kanteen soid-
tyytilä erillisyydenä. Lisäksi suo-
nta voi Niinistön kommentit saa-
maa kätöksen mukaan yrittää
myös perustella, mikä se jäi tavoi-
teeseen.

Ei tässä vaiheessa kyse on poli-
tikassa sekä neuvottelu-
jen ja virkamiesten neuvottelu-
kissa.

"Tässä on tietyt liiketoimintatila-
pöytäkirjat, että Suomen valtiot
lakoneet viittäkymmentä osu-
kseen näitä. Keskustelu voi joutua

matarasi alhaisempi kuin pää-
oikouden hinta päätöksessä".

Niinistä arvi.

"Se Suomi pitäisi osan siitä,
mitään kuitaa ostamalla muuta
yhtäältä, niin sitten jatkuaan
muutamista sadasta miljoonasta
eurosta."

Mieluummin hinta arvioi puo-
lata jättää myynteä, että ajatella
maa ei ole vain myyjien arvioilla,
vaan sillä on vaikeuksia. Suome-
ksi saattaa pyrkiä kiertämään ta-
karajakauteen mahdollista ylä-
jäämistä neuvottelu-
soitilla.

Talvikausiakortti tarkoitaa
päättäjien alkuperäisiä olevia
sivotta ei muuta muuta kii-
teen ja suomen päätöksi. Jos suo-
nta etenee näiden päätöksien

Syke: Hakuut pienentävät metsien hiilinielua liikaa

Metsät | Syken mukaan riskinä on, että Suomi ei saavuta ilmastovaroitteita ilman hakkuiden vähentämistä.

Heidi Saarenpää HS

Suomen metsien hiilinielu on
jatkuvasti kasvattanut liian pieneksi.
Suomen on oltava, että jos se
ei kääntäisi, Suomen metsä
muuttuu ilmastovaroitteita
tulla ja parin vuoden kuluessa
kerää Suomen ympäristökes-
kuskes Oskari suoraan.

Kuulu päätöksen ja ilmastov-
aroitteita. Hiilinielun vähentä-
mistä jätetään siihen, että suo-
mella on vaikeuksia saavuta
EU:n kaudella 2020-2025 aseta-
tilla ilmastovaroitteita. Syke

Suomen metsiä on hakattu viime vuosina ennätyskellisen paljon. Samaan aikaan Suomen metsien hiilinielu on pienentynyt. Hakku-
työmaa Joensuu Varisvaaralla lokakuussa 2022.

Visuaalinen viestintä oli tässä asiassa – niin kuin yleensäkin lehden metsäkeskustelussa – enemmän kuin vahvaa.

Esimerkiksi yllä olevaan oikeanpuoleiseen juttuun liitetty kuva on yksi Helsingin Sanomien metsäjutuissa alati kiertävistä vakiokuvista. Kuvana se on erinomainen ja sen viesti on visuaalisesti iskevä ja selkeä: "Tällaista jälkeä syntyy, kun metsää hakataan, ei ole ihme eikä kumma, jos hiilinielut pienenevät".

Usein toistettuna se viestittää, että "näinhän ne tekevät" ja, että "Suomessa on paljonkin tämänkaltaisia isoja hakkuuaukeita". Se, että Suomessa olisi paljonkin kuvassa näkyvän kaltaisia hakkuutilanteita, ei kuitenkaan pidä paikkaansa.

Uudelleensyntymän kyseinen kuva koki esimerkiksi jälleen 21.4.23., jolloin lehti totesi Suomen ympäristökeskukseen viitaten, että Suomen metsien hiilinielu jää liian pieneksi hakkuiden vuoksi.

Syke: Suomen metsien hiilinielu jää liian pieneksi hakkuiden vuoksi

Suomen ympäristökeskuksen mukaan ilman hakkuiden vähentämistä riskinä on, että Suomi ei saavuta EU:n asettamia ilmastovaroitteita. Tämä voi tulla Suomelle kalliiksi.

Suomen metsiä on hakattu viime vuosina ennätyskellisen paljon. Samaan aikaan Suomen metsien hiilinielu on pienentynyt. Hakku-
työmaa Joensuu Varisvaaralla lokakuussa 2022. KUVA: JUKKA GRÖNDAHL / HS

Lehti on käyttänyt ko. kuvaa myös tämän selvityksen otosaikojen jälkeen, esim. 9.10.23.

Kun uudet laskelman Suomen hiilinieluista tulivat julkisuuteen, HS korjasi näkemystään 27.10.2023 julkaisemalla uutisen, jossa todettiin, että:

”Suomen metsien hiilinielut eivät ole yhtä kaukana Eu-tavoitteista kuin aikaisemmat laskelmat osoittivat. EU:lle raportoitavat metsien hiilinielut ovat yhä liian pienet, mutta kuitenkin lähempänä tavoitetta kuin ennen”.

Välillä hiilinielut eivät siis olleet Helsingin Sanomien sanastossakaan ”romahtaneet”, vaan niiden todetaan supistuneet tai olevan ”edelleen tosi iso juttu”. Sitten jälleen 11.12.2023 lehti palasi jälleen ”romahdus”-sanan käyttöön.

Viesti 4: Hakkuita - ja varsinkin avohakkuita - pitää rajoittaa.

Neljäs HS-aineistosta esille noussut keskeinen viesti oli se, että metsien hakkuita pitää ilmastonmuutoksen torjumiseksi rajoittaa. Tämä viesti olin lehden pääkirjoituksissakin vahvasti mukana.

Lehti julkaisi – tätä taustaa vasten hieman yllättäen 18.5.23 uutisen Science-lehden tutkimuksesta, jossa todettiin, että *”hakkuiden lopettamisella ei tutkijoiden mukaan pystytä juurikaan hillitsemään ilmastonmuutosta”*.

Ko. artikkeli painotti näkökulmaa, ettei hakkuilla ehkä olekaan niin suurta vaikutusta metsien hiilinieluun, kuin yleisesti luullaan. Vastajuttu artikkeliin julkaistiinkin Helsingin Sanomissa 1.9.23 samankaltaisella kuvalla varustettuna kuin keskustelun käynnistänyt uutinenkin.

Tiede | Metsien hiilinielu

Tutkimus: Vaikka kaikki hakkuit lopetettaisiin, maailman metsien hiilensidonta ei kasvaisi merkittävästi

Hakkuiden lopettamisella ei tutkijoiden mukaan pystytä juurikaan hillitsemään ilmastonmuutosta.

Nykyisten havumetsien hiilivarastoja on vaikeampi kasvattaa kuin tropiikin metsien, kertoo uusi maailmanlaajuinen tutkimus. KUVA: KAISA HIETALAHTI

Tiede | Hiilinielut

Tutkijat: Metsien kyky sitoa hiiltä on aliarvioitu, kohututkimuksen laskelmat pielessä

Suomen metsien hiilivarasto kasvaisi ainakin 60 prosenttia, jos ne jätettäisiin rauhaan. Se on nelinkertaisesti niin paljon kuin keväällä ilmestynyt kohuttu tutkimus arvioi.

Suomen metsissä on kasvunvaraa. KUVA: RONI REKOMAA / LEHTIKUVA

Vastinejutussa todettiin, että hiilivarasto saattaisi jopa kaksinkertaistua, jos metsiä ei hakattaisi lainkaan (mikä vaihtoehto ei tietenkään ole Suomen tilantessa realistinen).

Lopulta haastateltu tutkija pehmensi tulkintoja ja totesi, että hänen mielestään ”hiilinielua kannattaa lyhyellä aikavälillä kasvattaa rajoittamalla hakkuita, mutta ei pitkällä aikavälillä”, mikä toki saattaa olla jo paljon lähempänä realismia ja suositeltavaa tilannetta.

Avohakkuulla on tietenkin tekemistä metsien hiilinielun ja luontokadon kanssa. Avohakkuu voi olla vahingollinen toimenpide silloin, kun sillä tuhotaan esimerkiksi ranta- tai perinnemaisemaa tai jos se tehdään silloin, kun siihen ei ole hoidollisia perusteita.

Mutta, avohakkuu voi olla myös keskeinen metsänhoidollinen toimenpide, jota käyttäen voidaan uusia metsää. Nämä kaksi kokonaisuutta – avohakkuut, joita voidaan kritisoida ja toisaalta metsänhoidolliset avohakkuut - pitäisi kyllä mediankin pystyä erottamaan aina toisistaan.

Tätä erottelua Helsingin Sanomissa ei kuitenkaan tehdä. Lehti nivoo kaikki avohakkuut samaan nippuun ja käyttää estotta visuaalista viestintää avohakkuista ja sitä kautta kaikenlaisia hakkuista vastaan. Avohakkuukuvia on lehden sivuilla lähes päivittäin, vaikka kaikki hakkuut – edes avohakkuut - eivät ole tuomittavia ja kaikki hakkuut eivät ole avohakkuista. Avohakkuukuvan hyödyntämisestä hyvä esimerkki on kuva avohakatusta Keurusselän saaresta.

Tämä kuva kiertää aiemmin kommentoidun toisen avohakkuukuvan tapaan lehdessä värittämässä niin poliittisia kannanottoja kuin jopa surunaiheitakin, HS 31.3. ja 24.3.23.

Politiikka | HS Ympäristö

Vihreät haluavat vaikeuttaa avohakkuista – tutkijat osin kriittisiä

HS kysyi kolmen tutkijan näkemystä vihreiden ehdotukseen avohakkuisten luvanvaraisuudesta.

Hakkuuaukko Keurusselän saaresta Keski-Suomessa kuvattiin syyskuussa 2021. KUVA: RIO GANDARA / HS

Kulttuuri | Kolumni

Posteja surusta – moni HS-lukija pysähtyi miettimään sanaa surulle, jonka tietää olevan tulossa

Surulla on monenlaiset kasvat. HS:n lukijat kertoivat kokemuksistaan ja esiin nousi myös ennakoiva suru ympäristön tuhoutumisesta.

2.4.23 julkaistussa HS-jutussa tuotiin esille Kemiönsaaren avohakkuukieltoa ja 8.10.23 Stansvikin avohakkuujupakkaa. Näiden uutisten yhteyteen liitettyjen kuvien viesti koukkasi toisesta tajunnan ovesta lukijan mieleen; ”näin hienoa metsä voi olla, kun sitä ei hakata”.

HS Turku | HS Turku

Mitä oikein tapahtui? Yhtäkkiä pikkukunta tajusi kieltäneensä avohakkuut metsissään

Kemiönsaaren kunta päätti suojelella lähes kolmannen metsistään ja lopettaa avohakkuut. Yllättävä päätös syntyi äänestyksessä, jossa osa ei tiennyt omaa kantaansa kokouksen alkaessa.

Tilaa jolle

Janne Salonen halusi seurata Kemiönsaaren asukkaiden tahtoa siinä, mitä kunnan metsille tehtäisiin. KUVA: OUITI PYPHÄRANTA / HS

Kotima | HS Lohdissa

Plastiikkakirurgi Rolf Nordströmin avohakkuujupakka sai yllätyskäänteen: "Se olisi ollut katastrofi"

Istutukset hajoivat sopurankausu metsäkäytön mutta toivovat tsa metsän suojelemista luonto- ja virkistyskohteeksi.

Ympäristöjärjestö metsä on tällä hetkellä jättänyt metsäkäytön ja sopeutuneet luontoon. Kemiönsaaren ympäristö- ja suojelunjohtaja Matti Limatainen. KUVA: JEHANI NIIRANEN / HS

Politiikka | HS Ympäristö

Maankäyttö kääntyi heikoksi hiilinieluksi, synnä hakkuiden väheneminen

Lukien ennakkotiedon mukaan maankäyttösektori oli vuonna 2022 heikko hiilinielu. Myönteinen muutos oli edellisvuoden historiallisen huonoon tulokseen nähden pieni.

Metsäkoneen jäljet näkyvät hakkuusaukolla Nastolassa toukokuussa 2023. Metsien hakkuusäärä on vuositasolla merkittävin Suomen hiilinielua heilautteleva tekijä. KUVA: JUSSI NUKARI / LEHTIKUVA

Yllä oleva kolmas kuva on uutisesta, 31.5.23 HS kertoi maankäyttösektorin kääntyneen heikoksi hiilinieluksi hakkuiden vähentymisen vuoksi. Visuaalisena viestinä oli hakkuukoneen jättämät rumat jäljet.

Lehden visuaaliseen viestintään metsäasioissa kannattaa kiinnittää muutoinkin huomiota. Se on erittäin tärkeä osa-alue HS:n metsä uutisoinnissa. Kun hakkuut puhumattakaan avohakkuista yhdistetään yksittäisiin ihmisiin tai paikkoihin, kielteinen asenne niitä vastaan tietenkin kasvaa.

Kuvaa hyvänlaatuisesta metsästä ei hiilinielu- ja luontokatouutisten yhteydessä näe. Sen sijaan kuvavaraston edellä kuvatun kaltaiset kuvat ovat kyllä metsä uutisten yhteydessä ahkerassa käytössä.

Metsistä pitkälti elävässä maassa metsää pitää joka tapauksessa jollakin tavalla hakata. Tässä katsannossa hevoskaudelta peräisin oleva jatkuva kasvatuksen idea ei voi olla enää mikään kokonaisvaltainen ratkaisu. Se sallittakoon, mutta myös monenlaisia hakkuutapoja tarvitaan.

Vielä alla yksi puhutteleva kuva Saimaan rannalta, joka varmasti kääntää mielipiteitä hakkuuta ja erityisesti avohakkuuta vastaan. UPM luopui tästä hankkeesta, mikä tässä tapauksessa oli varmaankin kaikkien mielestä ihan oikea ratkaisu, HS 2.6.23.

UPM Metsä suunnittelee hakkuuta luonnonkauniille Saimaan saarelle

Greenpeacen metsästävaan mukaan metsäjätti tärkeä suunnitelmillaan hakkuilla retkeily- ja suojeluvoltoaan arvokkaan Rokansaaren saarimetsän.

Tiia Etelämäki HS

ETELÄ-SAVOSSA sijaitsevaa Puumalan Rokansaarta pidetään yhtenä Saimaan paratiisisaarista, ja erityisesti sen hiekkarannat ovat suosittuja kesävierailijien keskuudessa. Nyt UPM Metsä suunnittelee hakkuuta sinne omistamiinsa metsiin.

Rokansaaren ranta kuvattuna 24. toukokuuta.

telmat on käyty maastossa hiipi ely-keskuksen kanssa. Rannat ja rantavyöhykkeet jätetään Karan mukaan UPM Metsän omistamisessa metsissä käsittelemättä.

"Viesistöjen rannoille jätetään kokonaan käsittelemättömät suojavyöhykkeet. Välttämättä sieltä järven puolelta ei edes havaitse niitä hakkuuta. Varsinkin näissä tapauksissa, kun suurin osa näistä hakkuista on poimintaa tai peitteistä, joissa metsä pysyy puustoisena."

Varsinaiset avohakkuut kaltaiset hakkuut tehdään syvenmällä saaren sisäosissa.

Niitä aiotaan Karan mukaan tehdä sen takia, että esimerkiksi paljon valoa vaativa mänty pystyy uudistumaan.

"Saarella on pitkä metsien käytön historia, ja siellä on ollut runsaasti hakkuuta. UPM:n metsät saarella ovat talousmetsä. Nyt suunnitelluissa hakkuissa ei ole kyse puunsaannin mak-

Viesti 5: Metsien käyttö on luontokadon syy.

Helsingin Sanomien osalta viidenneksi esiin nouseva ja ennen kaikkea soita koskeva viesti on tavallaan kaksijakoinen. Luontokadon estäminen luontoa ennallistamalla on tärkeä asia. Siitä ei ole epäilystäkään. Tämän asian uutisoinnissa jää Helsingin Sanomilta kuitenkin yleensä huomaamatta eräs juttu – nimittäin se, miksi soita aikoinaan ojitettiin.

Ei soita ojitettu ojittamisen vuoksi, vaan metsän kasvun parantamiseksi. Varsinkin suovaltaisissa pitäjissä tällä oli olennainen merkitys ihmisten toimeentulon kannalta. Toimenpide nähtiin tuolloin pelkästään myönteisenä, elämää eteenpäin vievänä asiana.

Eivät silloin päätöksiä tehneet metsänomistajat ja metsiä hoitaneet osanneet arvata, että soiden ojittamisesta voisi tulla luonnon kannalta ongelma.

Nyt, kun samoja oja tukitaan, luulisi olevan helppo mediassakin ymmärtää, että ojitusten aikana eläneet – koska heitäkin vielä on - kokevat henkilökohtaisena asiana sen, että heidän hyvänä pitämänsä työ nyt peruutetaan.

Puhuminen soiden ennallistamisesta ikään kuin rangaistuksen luonteisena pakkotoimena saa aikaan enemmän surua kuin yksi hakkuuaukeakuva. Se aiheuttaa myös vastarintaa.

Seuraavassa kuitenkin positiivinen esimerkki. 18.9.23 julkaistussa jutussa HS näkee toki asiasta myös toisen puolen, eli vaikutuksen ihmisiin. Kaikkien ennallistamista koskevien juttujen kohdalla tilanne ei valitettavasti ollut tämän selvityksen aineistossakaan näin.

A 10 Helsingin Sanomat maanantaina 18.9.2023

Helsingin San

UUTISET

Jälleen kohti luonnontilaa

Suurmetsänomistaja Timo Kujalalle kokemukset ovat osoittaneet, että luontoa ennallistamalla voidaan parantaa metsistä saatavaa tuotoa. "Puhutaan siitä, että ennallistaminen on puuntuotannosta pois, vaikka tilanne on ihan päivävastoin."

Meli Saavalainen HS

KIVUKASVUUNEN metsä vai hyltyvä suo?

Helsingilläsele Timo Kujalalle välinä oli helppo, kun kuraavetä lisen metsäyöpsentat ehästäjat ehdottivat hänen omistamansa loon linnuon ennallistamisesta. Se palautettiin suoksi.

Ojitetun suon puut kaadettiin ja 1960-1970-luvulla kaivutet ojat pudotettiin. Nyt vesi on noussut suoille, joka heikkoo nykyin väreissä. Rakasammal upottaa sylvä, ja siellä täällä on vesilinnunpareita. Karpalot punertavat mäntillä. Kesällä oli lakojakin.

Ennallistaminen toi loode linnuon suolle myös linnut. "Viime syksynä säällä oli kaksi riekkoilokasta. Jopa 60 teertti oli soimella", Kujala kertoo.

Linnut saavat liskityä rauhassa, sillä Kujala on kieltänyt metsästyksen suoalueella. Puhallin yrittäjä on taonut suon laitaan kivauskoppetta.

ISO LINTUSUO on yksi esimerkki ennallistamisesta, suon palauttamisesta kohti luonnontilaa. Myös vieressä olevat metsät saavat vähitellen tulla vanhojen metsäjuurien aiheuttamasta kiviunnessa, sillä Kujala antaa ojet kaivaa umpeen.

Kujala on liittämässä ja suurmetsänomistaja. Hänellä on ympäri Suomessa metsätalaja, jota hän hoitaa ensiksi jättämään kasvutuksen menneisillä: linnun avokkailta ja palauttamalla eritaikenteistä metsää.

kuumat ja kuivat kaudet, jolloin puut ovat alkaneet kärsiä kuivasta. Samalla niiden kyky suojaantua ruuhkoyhteisistä ja taudeista on heikentynyt.

"Turhat tai liian syvät ojatukset pahentavat vielä tilannetta entisestään."

VIIME aikoina arvostellaakin heikentynyt ennallistaminen on Kujalan mukaan toimiva tapa sekä lisätä luontovarvoja että parantaa metsän luonnosta uudistuskkyä.

"Puhutaan siitä, että ennallistaminen on puuntuotannosta pois, vaikka tilanne on ihan päivävastoin. Se ei ole oikea medialelle vaan pikemminkin mahdollisuus."

Metsien monitavoitteinen käyttö on Kujalalle myös liiketoimintaa, sillä hänen omistamansa Arvometä yhtiö on erikoistunut jatkuvan kasvatuksen. Yhtiö on perustettu kilpailijaksi avokkailta suoille metsänhoitajayhdistykselle.

ENNALLISTAMINEN ei Kujalan kokemusten mukaan ole edes kalista. Vajaan 50 hehtaarin kokoinen loon linnuon ennallistamisen nookei maksoi runsaat 3 000 euroa.

"Muutamalla tonnilla saatiin linnun suo. Menä täällä ei kasvunut, maasto oli kivauskoppetta."

Kujala esittelee ennallistamisen tuloksia Luonnonvarakeskuksen (LuoK) johtavalle tutkijalle Mikka Niemelle, joka on tutki-

Metsänomistaja Timo Kujala (vas.) ja Luonnonvarakeskuksen johtava tutkija Mikka Nieminen (oikealla) ennallistamassa luontoa. Kujala ja Nieminen ovat tutkineet luontoa luonnonvarakeskuksessa vuonna 2017 ja kartoittaneet sen tilaa ja tilaa luonnonvarakeskuksessa. Kujala on voimassa oleva kasvatuksen rakentamien alue.

8.2. Metsien taloudellinen merkitys

Viesti 1: Metsillä ei ole omistajaa - paitsi Metsähallitus.

Kuudes HS-aineistosta esiin noussut viesti on se, että Helsingin Sanomat on hukannut metsänomistajan. Ei Helsingin Sanomien metsä uutisoinnissa kerrota, että metsät on sosialisoitu. Mutta, ei siinä anneta ymmärtää myöskään sitä, keiden omistuksessa metsät oikeasti ovat.

Tämän selvityksen aineiston läpikäyneen ei todellakaan tarvitse ihmetellä, miksi suomalaisista 44 prosenttia luulee, että valtio tai metsäteollisuus omistaa eniten metsää Suomessa, tai että vain 41 prosenttia kansalaisista tietää, että suurin metsien omistajajoukko on yksittäiset kansalaiset. (KTM, 2023). Ei yleisö voi tietää metsien omistuksesta mitään, jos siitä ei mitään mediassa eikä enää kouluissakaan kerrota. (Sivuhuomautus: Tämän kirjoittajan käymässä yhteiskoulussa metsänhoito oli yksi oppiaineista.)

Ei omistaja ole toisaalta HS:n uutisissa ihan piilossakaan. Poikkeus sääntöön on valtion puolesta merkittävästi metsää omistava Metsähallitus. Sille lehti varaa silloin tällöin metsänomistajan roolin, eikä suinkaan aina myönteisessä mielessä. Tästä kaksi esimerkkiä. Ensimmäinen niistä arvioi, että metsiä juonitaan suojelun ulkopuolelle poliittisista syistä. Jälkimmäinen uutinen puolestaan kertoo Metsähallituksen pyrkivän estämään kansallispuiston laajentamisen, HS 19.10. ja 29.10.23.

Politiikka | HSntiedot

Vanhat metsät ollaan määrittelemässä niin, että niitä olisi vain vähän – ”Poliittinen paine yllättävän kova”

Etenkin suuri lahoppuvaatimus jättäisi paljon metsiä suojelun ulkopuolelle, selviää HS:n näkemästä luonnoksesta.

Vanhaa metsää Inarissa. KUVA: OTTO PONTTO

Kotimaa | HS Ympäristö

Kansallispuistoa haluttiin laajentaa – Sitten neuvottelupöytään marssi Metsähallitus

Metsähallituksen sanotaan ryhtyneen poikkeuksellisiin toimiin, kun Savo-Kainuussa sijaitseva kansallispuisto näytti laajenevan talousmetsien alueelle.

Metsähallitus sanoo, ettei se ei ole pyrkinyt vaikuttamaan kenenkään muiden lausuntoihin vaan on kertonut oman kantansa ja pyrkinyt etsimään kompromissia. KUVA: MARKKU ULANDER / LEHTIKUVA

Sinänsä se, että yhteiskunnallisten instanssien toimintaa seurataan mediassa, on tietenkin hyvä asia. HS:n metsä uutisissa Metsähallitus kuitenkin on usein enemmän syytetyn kuin arvoitavan roolissa.

Muita metsänomistajia, varsinkaan yksittäisiä metsää omistavia henkilöitä, ei lehden palstoilla näe kuin vain silloin, kun metsänomistukseen ikään kuin ”koukataan” metsän kautta. Esimerkiksi seuraavassa jutussa ydinasia on hirvien puustolle aiheuttamat vauriot, HS 11.10.23.

Metsäkeskuksen neuvoja Mika Tuomainen esittelee metsäammattilaisille jätettyä taimikkoo, minkä pitäisi laimentaa hirvituhoja. KUVA: SAMI KERO / HS

Hirvituhojen torjuntaan kehitellään nyt muitakin keinoja kuin ampuminen

Helsingin Sanomat ei tietenkään ole yksin syyllinen siihen, että suomalaisten metsäosaaminen on heikkoa. Myös muu media on laajasti ottaen tähän osasyllinen. Ja, niin on myös koululaitos.

Kokonaisuutena Helsingin Sanomien keskustelua setsästä metsänsuojelutoimista voisi verrata tilanteeseen, jossa vaadittaisiin kaikkia omistusasunnon omistajia eristämään asunnostan kolmannes pois, mutta ei kuultaisi henkilökohtaisesti ensimmäistäkään.

Ainut tämän selvityksen otokseen sattunut metsänomistaja, josta oli tehty henkilöjuttu, oli enemmän autokauppias kuin metsänomistaja, vaikka metsäkaupoilla oli uransa aloittanutkin.

Viesti 2. Puu loppuu Suomesta.

Seitsemäs HS-aineistosta esille noussut viesti on toistuva puhe liikahakkuista ja puuvarantojen loppumisesta. Lehti julkaisi otosjaksojen aikana useita pääkirjoituksia ja uutisia, jotka kyseenalaistivat hakkuumäärät ja metsäteollisuuden uudet investoinnit. Niiden viesti oli selvä.

3.3.2023 HS julkaisi laajan ja paljon faktatietoa sisältäneen jutun, jossa asetettiin yksiselitteisesti kyseenalaiseksi koko Metsä Groupin suuren tehtaan rakentaminen Kemiin. Uutisessa todettiin yksiselitteisesti, että:

”...hakkuumäärien kasvu on kestäväntöntä. Erityisesti Kaakkois-Suomessa hakkuiden määrä on jo ylittänyt metsien kasvunkin kannalta kestävän tason”.

Talous | Metsäteollisuus

Metsä Groupin miljarditehdas valmistuu pian, mutta kannattiko sitä ylipäänsä rakentaa?

Itämeren ympäristössä voi alkaa sellutehtaiden pudotuspeli, kun Metsä Groupin valtava sellutehdas valmistuu. Puuta ei riitä enää kaikille. HS tutustui sellutehtaan työmaahan ja näkökulmiin, joista metsäteollisuuden investointeja on nyt välttämätöntä pohtia.

Tilaajille

Kemijoki on noussut kahdella miljardilla eurolla Metsä Groupin uusi sellutehdas. Syksyllä vanha sininen tehdas saamuu. Uusi tehdas kasvattaa pohjoisen metsissä kasvavan harvun kullusta peräti 4,5 miljoonalla kuutiolla. KUVA: SAMI KERO / HS

Aahittuunni kiirellä hakkuusaitetta kaadettuja puuta kuljettanut tukkarekolla Tammenlaan loppua. KUVA: METSÄHALLITUS

Riittääkö puu?

Metsävihiöt rynnivät nyt hakkaamaan Pohjois-Suomen metsiä, koska siellä hakkuuta voi vielä kasvattaa. Uudet tehnot kasvattavat puun käyttöä, ja samalla suojeletoimet voivat vähentää metsätalouden käytettävissä olevaa maa-alaa. HS yritti selvittää, loppuuko puu tulevaisuudessa kesken.

11.4.2023 lehden laajassa jutussa kysyttiin puolestaan, ”*Riittääkö puu*”? Kuitenkin Suomessa kasvaa puuta koko ajan enemmän kuin sitä hakataan ja lähtökohtaisesti sitä on lähes kaksi kertaa enemmän kuin 1950-luvun alussa (lähde prof. Jyrki Kangas, Itä-Suomen yliopisto 2023). Kuten tiedetään, on olemassa laskentojen tulkintaan vaikuttavia seikkoja, mutta yksiselitteinen totuus viesti metsien loppumisesta ei ole.

Tässäkin asiassa niin Helsingin Sanomat kuin muukin media voisi parantaa toimintaansa. Tietämättömyyttä hakkuista kuvaa se, että 44 prosenttia ihmisistä luulee, että Suomessa hakataan metsää enemmän kuin sitä kasvaa (KTM, 2023).

Siksi myös mielenosoituksissa puhutaan ”katoavista metsistä”, vaikka metsien kasvu vuositasona on suurempaa kuin niiden hakkuumäärät. Kaiken todennäköisyyden mukaan näissä mielenosoituksissakin on enemmistö sellaisia henkilöitä, joilla ei ole juurikaan tietoa metsistä tai hakkuumääristä, HS 18.3.23

Jos edes media ei kerro perustietoja metsäasioista, niin miten kansalaiset voisivat tietää niistä. Koulustakaan ei näitä tietoja saa. (Sivuhuomautus; kirjoittajan oppikoulussa metsänhoito oli yksi oppiaineista.)

Kaupunki | Mielenosoitukset

Luontomarssi päätynyt Eduskuntatalolla, liikenne palannut normaaliksi

Mielenosoittajat ympäri Suomen vaativat seuraavalta hallitukselta toimia luontokadon pysäyttämiseksi. Helsingissä osallistujia oli poliisin mukaan ”useampi tuhat”.

Viesti 3. Metsistä ollaan huolissaan vain Helsingissä ja tehtaiden porteilla.

Kahdeksas HS-aineistosta esiin noussut viesti kertoo enemmänkin siitä, mitä Helsingin Sanomien metsäjournalismissa ei näy kuin siitä, mitä siinä näkyy. Tämä puuttuva asia – johon jo ykkösviestin kohdalla viitattiin - on metsän merkitys koko Suomelle ja kaikille suomalaisille, muillekin kuin pääkaupunkiseudun asukkaille ja isoille metsäyhtiöille. Tätä pohdintaa lehti ei tuo esiin.

Aiemmin mainitussa Riittääkö puu? -jutussa oli toki toimittajan seuraava lohduttava poikkeava toteamus, jossa metsäteollisuuden tärkeys vientitulojen kannalta tuodaan esiin.

Koneen suunnatessa pimeään Perämeren yllä kohti Helsinkiä, mielessä risteilee kysymyksiä ja näkökulmia. Suomi tarvitsee kipeästi vientituloja, työpaikkoja ja verotuloja. Erityisen arvokkaita ne ovat pohjoisessa Suomessa. Tehdastyömaa on levittänyt rahaa ja työtä yrityksille ympäri Suomen.

8.3. Metsien sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys

Viesti 1: ”Näpit irti kaupunkialueen puista ja metsistä”.

Yhdeksäs HS-aineistosta esiin noussut viesti on kaupunkimetsien ja kaupunkipuiden kaadon vastustaminen. Otosjaksojen aikana nousi esiin useitakin sellaisia keskusteluja metsästä, puista ja uusien asuinalueiden rakentamisesta, joihin lehti panosti näyttävästi.

Näistä keskustelu Mannerheimintien remontin aiheuttamasta puidenkaadosta oli ensimmäinen. Se ei koskenut metsän hakkuuta rakentamisen vuoksi, vaan puiden kaatoa katuremontin alta. Esimerkiksi Myllypuron Matokallion ja Stansvikin metsien hakkuu-uhat liittyivät myöhemmin suoraan rakentamiseen, HS 17.4.23 ja 21.10.23.

Kaupunki | Jäähallisuunnitelma

Matokallion puolustajat osoittivat mieltä: ”Kaadetaan kaava, ei metsää!”

Matokallion puolustajat järjestivät maanantaina mielenosoituksen Senaatintorilla. Samaan aikaan kaupunginhallitus kokoontui päättämään alueen kohtalosta.

”Pelastetaan Matokallio”, kulkui rummun pärinän tahdissa Senaatintorilla. Samaan aikaan kaupunginhallitus kokoontui päättämään, varataanko alue jäähallille. KUVA: JUHA SALMINEN / HS

Vanhana öljysataman ja sen kuppeeseen jääneen metsäisen Stansvikinkallion raja erottuu ilmakuvasta selvänä. Taustalla hämmöttävät Laajasalon talot. KUVA: ANNA HUOVINEN / HS

Taistelu öljysataman kainalosta

Helsinki aloittaa puiden kaatamisen kiistellyssä Stansvikinkallion luonnonmetsässä mahdollisesti jo ensi viikolla. Aktivistit ovat jo viritelleet puihin naruja sekä hakanneet nauloja metsureiden kutsaksi ja katutöiden hidastamiseksi.

Näissä keskusteluissa lehti ei kerro auki mielipidettään, mutta asettuu selvästi niin sanotusti ”pienen kaupunkilaisen asialle”. Yleensä se asettuu vähintäänkin rivien välissä tukemaan kaupunkimetsien ja -puiden säilyttämistä, mikä yleensä merkitsee sitä, että lisääntyvän väestön myötä asuntoja pitää jatkossa rakentaa entistäkin kauemmaksi erityisesti Helsingin keskustasta.

Aikaisemminhan Helsingissä korostettiin ilmastonmuutokseen vedoten eri tiiviin rakentamisen ilmastoystävällisyyttä. Nyt halutaan toimia toiseen suuntaan.

Viesti 2: Puurakentamista pitää edistää.

Lähes viimeisenä viestinä HS-aineistosta nousi esiin lehden myönteinen suhtautuminen puun käyttöön rakentamisessa. Puun rakennuskäytön tukeminen sopii ymmärrettävistä syistä hyvin lehden linjaan. Havaintoaineistossa oli useita puurakentamisesta myönteisesti kertovia uutisia.

Jopa mielipidekirjoituksiin oli hyväksytty mukaa kirjoitus, jossa puurakentaminen nähtiin yhtenä ratkaisuna pyrittäessä hiilineutraalisuustavoitteeseen. Siinä todettiin, että ”puurakentamista voidaan lisätä ”ilman lisähakkuita”, HS 24.5. 11.9. ja 29.10.6.23.

Kaupunki | Puu

Tutkimus: Kaadetun metsän hiilivaraston voi korvata puurakennuksilla

Puurakentamisella aikaan saadut hiilivarastot voivat jopa ylittää alueelta kaadetun metsän kyvyn varastoida hiiltä.

Puurakentamista Helsingin Honkasuolla. KUVA: JUHANI NIIRANEN / HS

Kaupunki | Rakentaminen

Puukerrostalojen rakentaminen Helsinkiin kiihtyy

Helsingin kaupungin kehittämässä puisessa mallikerrostalossa suunnitelmat ovat avoimia kaikille kiinteistönomistajista materiaalien toimittajiin. Ensimmäiset kaupungin omat kohteet suunnitella Mellunkylään.

Mallikerrostalohankeessa haetaan edullista puukerrostalokonseptiä. KUVA: ARKITEHTITOIMISTO HARRIS-KJISIK

Kaupunki | Kaupunkikoittouri

Pikku-Finlandiasta kasvoi todellinen Töölönlahden vetonaula, ja nyt sen kohtalo puhuttaa

Finlandia-talo haluaa pitää Pikku-Finlandian kahvilana ja tapahtumatilana. Helsingin kaupunki hahvittelee rakennusta väistötilaksi kouluille ja päiväkodeille.

Pikku-Finlandia avautui Helsingin Töölönlahden tuntumassa maaliskuussa 2022. KUVA: VILLE MAALI

Viesti 3: Meitä on ”meitä” ja heitä”.

Viimeiseen HS-aineistosta esiin nousevaan viestiin viitattiinkin jo aikaisemmin. Tämä viesti on tavallaan koostava. Kun lehden painopisteet ovat metsä uutisoinnissa edellä kuvatun kaltaiset, se tarkoittaa sitä, että lehti jakaa uutisoinnillaan joko tiedostaen tai tiedostamatta lukijansa metsäasioissa kahteen leiriin; ”meihin” ja ”heihin”.

Tässä mielikuvassa ei ole erottavana tekijänä suinkaan ero suhtautumisessa ilmastonmuutokseen tai luontokatoon. Syy on yksisuuntaisen viestinnän luomassa kaksikulotteisessa mielikuvassa, jonka lehden uutiset synnyttävät. Tässä mielikuvassa oikeassa ovat idealistit, jotka marssivat ja osoittavat mieltä kadulla. Nämä ”hyvät tahot” ovat useimmiten kaupungissa asuvia siisteissä sisätoisissa työskenteleviä järjestöihmisiä, poliitikkoja ja opiskelijoita.

Tai sitten muuten luontoharrastajia. Ne, joita vastaan ”taistellaan” ovat puolestaan niitä, jotka hoitavat metsiä yhdessä päätettyjen käytäntöjen mukaan, hyödyntävät niitä, osallistuvat luonnon ylläpitämiseen, hankkivat elantonsa metsästä ja kenties jopa omistavat metsää. He eivät ole vain ”luontoharrastajia”, vaan enemmänkin monet heistä ovat ”luontoammattilaisia”.

Tämän selvityksen aineistossa olevia (ennen kaikkea laajoja) HS:n metsäjuttuja avaava joutuu pakosti kysymään, kenelle lehti tätä mielikuvaa oikein haluaa tarjota? Keihin se haluaa metsä uutisoinnillaan vaikuttaa? Miksi se haluaa tällaista mielikuvaa rakentaa? Ovatko kohteena päätöksentekijät, lehden kanssa samaa mieltä olevat vai suuri yleisö? Vai, haluaako lehti puhua valmiiksi omille uskossa oleville?

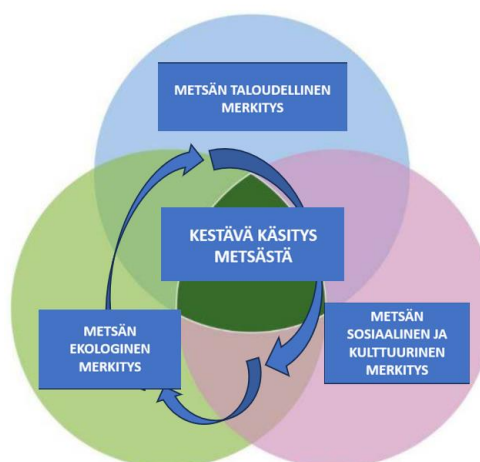
Niille, jotka lehti jättää metsäkeskustelussaan ulkopuolelle, sen metsäpuhe on joka tapauksessa kuin hyviä elämäntapoja korostavan lääkärin puhetta terveelle.

Sitä kuunnellaan, mutta ei siitä välitetä, kun siihen ei voi vaikuttaa ja siitä saa vain syyllisyyden tunteen.

Eri kansalaisryhmien asennetta ilmastonmuutokseen ja luontokatoon ei ole tässä yhteydessä tutkittu. Kuitenkin - olemassa olevan yleisen tiedon pohjalta arvioiden on hyvä syy uskoa, että eri osapuolten kesken on näissäkin asioissa löydettävissä enemmän yhteisiä näkemyksiä kuin mitä Helsingin Sanomien metsä uutisoinnista on pääteltävissä. Kysymyshän on isoista asioista, joita pitäisi kansakuntana ratkoa yhdessä. Asiaan perehtyvälle herää tässä kysymys, yritetäänkö tässä hakata rautanaulaa kanta edellä seinään.

9. Yleisradion metsä uutisten keskeiset viestit

9.1. Metsän taloudellinen merkitys

Kuvio 30: Yleisradion metsäkeskustelu ”merkitysalueilla”

Yleisradion metsäkeskustelu sijoittuu Helsingin Sanomien metsäkeskustelua vahvemmin merkityskuvion keskellä. Mukaan kuviosta tulee Helsingin Sanomia enemmän painotusta metsän sosiaalisen ja myös (alueellisen) taloudellisen merkityksen osalta. Vähemmän puolestaan metsän ekologisen merkityksen alueelta. Nuolien osoittama ympyrän koko kertoo myös volyyymista. Ylen metsä uutisointi on yhteenlaskettunakin pienempää kuin Helsingin Sanomien metsä uutisointi.

Käytännössä Yleisradio on metsä uutisoinnin osalta kuin kaksi mediaa. Sen pääsääntöisesti aluetoimituksista toimitettu metsä uutisten verkkotarjonta on aihekirjoltaan ja monipuolisuudessaan Helsingin Sanomien sekä MTV3:n tarjontoihin verrattuna erittäin paljon laaja-alaisempaa ja monipuolisempaa. Yhtiön *tv-uutisten* metsä uutisointi sen sijaan on sisällöllisesti alue uutisointia enemmän samoilla linjoilla Helsingin Sanomien metsä uutisoinnin kanssa.

Se, että Yleisradion metsä uutisointi verkossa on laaja-alaista, on sikäli luonnollista, että Yleisradio on verorahoitettu, kansalaisten omistama laitos. Sen rooliin ei kuulu ajaa mitään erityistä asiaa eikä edistää mitään näkemystä yhteiskunnassa. Sen täytyy ymmärtää uutisoinnissaan kaikkia väestönosia ja myös alueellisia lähtökohtia.

Ylen verkkouutisten metsä uutisointi muodostaa tavallaan hyvän ja tasapainoittavan tekijän Ylen oman tv-uutisoinnin ohella myös Helsingin Sanomien uutisoinnille. Ihan näin yksioikoisesti tätä asiaa ei kuitenkaan kannata ajatella Helsingin Sanomienkaan osalta. Ensinnäkin jokaisen mediatalon, kaupallisenkin, olettaisi toimivan Suomen kaltaisessa maassa metsä asioissakin itsenään laaja-alaisesti ja monipuolisesti.

Kuten jo todettiin, Ylen verkkouutisoinnin tarkastelussa kannattaa ottaa huomioon uutisten eri alustoilla saavutettavissa olevat yleisöt. Tietoja siitä, kuinka paljon Ylen verkossa julkaisemia metsä uutisia luetaan, katsellaan tai kuunnellaan ei ole tässä yhteydessä käytettävissä. Oletettavaa kuitenkin on, että niiden tavoitavuus on pienempi kuin Helsingin Sanomien verkossa julkaisemien metsä uutisten tavoitavuus. Ylen verkossa julkaisemat metsä uutiset ovat aiemmin kerrotun syyn takia myös kooltaan pienempiä kuin HS:n verkossa julkaisemat metsä uutiset.

Kaiken kaikkiaan Yleisradion tapa uutisoida metsästä verkossa näyttäisi tämän selvityksen perusteella olevan merkittävästi neutraalimpi, toteavampi ja vähemmän kantaa ottava kuin HS:n tapa uutisoida metsästä. Seuraavassa esimerkki tästä. Aihe on kummassakin jutussa sama; Inarin asutuksen lämmittäminen. HS:n uutisessa fokus on Helsingistä katsottuna ongelman kärjistämisessä,

Ylen paikallisesti katsotussa uutisessa se on ongelman ratkaisussa, HS 10.3.23, Yle 6.3.23.

Viesti 2: Metsän hoitaminen ja puunkorjuu ovat arvostettavaa työtä.

Toinen Yle-aineistosta esiin noussut viesti oli samansuuntainen yllä olevan ensimmäisen viestin kanssa. Yle näytti löytäneen myös metsäammattilaiset.

Ylen verkkometsä uutisissaselvästi selvästi arvostettiin metsäammattilaisia ja metsässä tehtävää työtä. Nämä henkilöt eivät näyttäisi olevan Ylen aluetoimituksille samalla tavalla kaukaisia kuin mitä ne ovat helposti mediatalojen toimituksille Helsingissä. Metsäammattilaisia koskevissa jutuissa, samoin kuin metsänomistajiaakin koskevissa jutuissa, oli mukana myös kysymyksiä toimeentulosta ja metsäalan tulevaisuudesta.

Metsäalan ammatteja tarkasteltiin ja metsäalan ammattilaisia haastateltiin Ylen verkkosivuilla esimerkiksi 23.10. 29.3. 17.10. 4.9. ja 19.9. ja 9.3.23.

Koulutus

Vaatiiko se jo supervoimia? Metsäkoneen kuljettajiksi opiskevat toivovat mahdollisuuksia harjoitteluun ja armeliasta työuran alkua

Suomen metsäkeskuksen tulevaisuuskaitsauksen mukaan metsäkoneen kuljettajista uhkaa tulla pulaa. Ongelmana on suuri ammatinvaihtajien joukko. Alalla joudutaan pohtimaan, miten pitää kuljettajat töissä.

Kuuntele juttu 3:40

Kouvolalainen Oliver Kvist ja mikkeliäinen Maisa Kiljunen opiskelevat metsäkoneen kuljettajiksi. Mikä vetää vaativalle alalle ja mikä jännittää etukäteen? Video: Timo Hytönen / Yle.

Työelämä

Metsäkeskus povaa lähivuodeksi pulaa metsäkoneenkuljettajista – syynä lisääntyneet vaatimukset

Ammattiopisto Riveria kouluttaa metsäkoneenkuljettajia Valtimolla. Vaatimukset kuljettajille lisääntyvät koko ajan lainsäädännön, metsänhoidon suositusten ja sertifiointin kriteerien kautta.

Kuuntele juttu 1:07

Metsäkoneenkuljettajia valmistuu vuosittain noin 400, mutta noin puolet heistä siirtyy muihin tehtäviin jo muutaman vuoden kuluessa valmistumisesta. Kuviotuskuva. Kuva: Kaja Komulainen / Yle.

Metsät

Metsätalousinsinööri Anni Väisänen, 25, neuvoo työssään metsänomistajia – Metsä Group haluaa vastata kierroksilla käyvään metsäkeskusteluun

Ekologista metsänhoitoa ovat alkaneet yhtiön tavoitteisiin vaatia niin sijoittajat, kansalaisjärjestöt kuin yhtiön omistavan Metsäliitto-osuuskunnan metsänomistajatkin.

Metsä Groupin metsäasiiantuntijana työskentelevä Anni Väisänen on opiskellut Tampereen Ammattikorkeakoulussa metsätalousinsinööriksi. Hänen koulutuksessaan oli useita kursseja, joissa käsiteltiin luonnon monimuotoisuutta ja sen vaalimista metsätaloudessa.

Metsät

Metsäkoneenkuljettajista vain puolet päätyy alan töihin – soveltavuuskoe antoi hyviä tuloksia: löysi motivoituneimmat hakijat

Opintoihin päätyy paljon oppilaita, joilla ei ole edellytyksiä työhön. Keväällä pilotoitin soveltavuuskoea, joka mittasi motivaatiota ja edellytyksiä opiskella metsäkoneenkuljettajan ammattia.

Jenna Heikkinen ei käynyt koulussa, vaan lähti opettajan koulutukseen. Metsäkoneen lähtökäskyä kuulostaa komeasti, mutta turvatuksi.

Metsät

Tankillinen töitä raivaussahan kanssa vastaa kunnon padeltreeniä – testihenkilöt selvittävät, miten hyvää kuntoliikuntaa metsänhoito on

Viisiotoista testihenkilöä lähti mukaan metsäkeskuksen vetämään hankkeeseen. Kullakin on oma kuntoliikujajinsa, johon raivaustöiden rasittavuutta verrataan.

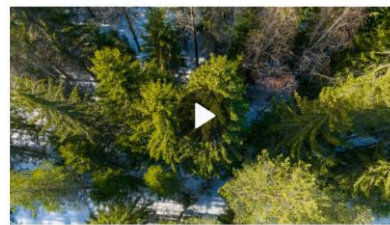

Sami Yi-Huumo on yksi testihenkilöistä. Näin hän kertoo metsänraivauksesta kuntoliikunnasta.

Metsät

Tampereella alkaa uusi metsäalan koulutus, jossa painotetaan erityisesti luonnon monimuotoisuutta ja luonnonvarojen turvaamista

Uutta osaamista ja tutkittua tietoa tarvitaan luonnonvarojen turvaamiseen. Kouluttajat uskovat, että myös yhä useampi metsänomistaja kaipaa metsänsä hoitoon vaihtoehtoja.

Koulutuksen tavoitteena on tarjota laajempaa osaamista metsänhoitomenetelmistä sekä kykyä soveltaa tietoa joustavasti käytäntöön. Video: Valtteri Kujansuu / Yle, Marko Mello / Yle.

Viesti 3: Metsä ja ihminen elävät käsi kädessä.

Kolmas Yle aineistosta esille nouseva viesti on hyvin läheinen edellä kirjatulle viestille. Luonto on läsnä metsässä muiltakin osin kuin vain hiilinielun ja luontokadon osalta. Niinkin yksinkertainen asia kuin sää, jää usein metsä uutisoinnissa ottamatta huomioon.

Säällä on kuitenkin olennainen merkitys metsässä työskenteleville ja olennainen merkitys myös sille, että puuraaka-aine saadaan metsästä pois. Ylen verkkouutisissa tämä elementti oli kyllä mukana. Sään merkitykseen kinnittävät esimerkiksi nämä Ylen verkossa julkaisemat metsä uutiset huomiota, Yle 13.9. ja 26.10. 23.

Metsät

Märkä metsänpohja vaikeuttaa puunkorjuuta Kainuussa

Kesäkorjuuseen tarkoitettuja leimikoita on jäänyt korjaamatta metsän märkyyden takia. Tilanne vaihtelee eri puolilla Kainuuta voimakkaasti sateiden mukaan.

Arkistokuvassa näkyy kuusen kyljessä kirjanpainajan toukan syöntireikiä, joihin kuusi on valuttanut pihkaa. Kuva: Marjut Suomi / Yle

Talous

Leudot talvet panevat koko metsätalouden tuotantoketjun koviille – pahimmillaan puut uhkaavat jäädä metsään

Puun kulku metsästä loppujalostukseen vaikeutuu talvien lämmitessä. Vaikka metsäkoneita on kehitetty pehmeälläkin maapohjalla työskentelyyn, voi metsäautotien kunto estää kaupat.

Kuuntele juttu 3:06

Luvialainen metsätalousneuvos Rauno Numminen kertoo, että metsätöiden ajoitusta tarvitsee nykyoloissa miettiä aiempaa tarkemmin. Kuva ja video: Anna-Mari Vuollet / Yle

Viesti 4. Suomessa on muutakin puuta käyttävää teollisuutta kuin vain suuret metsäyhtiöt.

Neljäs Ylen verkkoaineistosta esiin nouseva viesti on se, että Suomessa on muutakin puuta raaka-aineena käyttävää teollisuutta kuin vain suuret metsäyhtiöt.

Helsingin Sanomissa ja ja jossakin määrin myös valtakunnallisissa tv-uutisissa metsäalan talouden uutisointi keskittyy kolmeen suureen metsäkonserni tulos- ja rakennemuutosuutisiin. Pääsääntöisesti ylen aluetoimitusten toimittamilla Ylen verkkouutis sivustoilla esiintyvät muutkin puualan ja metsäalan yrittäjät.

Tämä hyvä viesti maakunnille siitä, että maakunnissakin voidaan tulla taloudellisesti toimeen ja perustaa yrityksiä.

On tietenkin selvää, että lähellä toimivat yritykset ja niiden menestys kiinnostavat niitä lähellä olevia aluetoimituksia. Saha- ja puutuoteteollisuusyritykset ovat erityisesti paikallisesti kiinnostavia yrityksiä. Niillä on merkittävä rooli toki myös kansallisesti ja joillakin jopa ulkomaankaupan kannalta.

Ylen verkkouutisissa julkaistiin aineistonkeruujaksoilla mm. nämä uutiset, Yle 12.9. 19.9.23 ja 19.5.23.

Teollisuus

Sahat ovat mahdollisuuksien ja uhkien edessä: Kuhmossa laitettiin juuri 50 miljoonaa euroa uudistumiseen, kun rakennusala syöksyy

Suomalaisten sahojen kilpailukyky on pysynyt yllä investoinneilla. Siitä yksi esimerkki on Kuhmo Oy, jonka 50 miljoonan euron sahalinja valmistuu vaikeaan ajankohtaan. Ala näkee kuitenkin mahdollisuuksia.

Näin investointi vaikuttaa Kuhmo Oy:n tuotantoon. Video: Jarmo Huotio / Yle

Teollisuus

Kauhajoella vieraillee tänään yhdysvaltalaisdelegaatio tutustumassa metsä- ja puutuoteteollisuuteen

Eri osavaltioista koottu yhdysvaltalaisryhmä kiertää tällä viikolla ympäri Suomea ja haakee ratkaisuja esimerkiksi puutalorakentamiselle. Business Finland pitää vierailun liike-toimintamahdollisuuksia suomalaisille merkittävänä.

Vierasta eri osavaltioista koottu yhdysvaltalaisryhmä kiertää tällä viikolla ympäri Suomea ja haakee ratkaisuja esimerkiksi puutalorakentamiselle. Kuva: Esa Syöbäru / Yle

Teollisuus

Hyvät vuodet ovat vaihtumassa epävarmuuteen, ja siksi sahatteollisuudessa toivotaan rakentamisen virkoamista

Esimerkiksi Kuhmo Oy:ssä on pystytty viime vuosina investoimaan, mutta nyt rakentamisen hiljuminen tuo taivaanrantaan epävarmuuden pilviä.

Rakentamisen hiljuminen vaikuttaa myös sahatteollisuuden hiljymiseen. Kuva: Tiina Jutila / Yle

Viesti 5: Puuenergia on yhä osa suomalaista energiapalettia.

Viides Yle-aineistosta esille nouseva viesti on se, että puuenergia on yhä olennainen asia suomalaista energiapalettia. 20.5., 16.5., 10.3.23.

Kotitaloudet

Halkohullujen tukiryhmän perustanut Markus Savolainen tietää, miten parhaat polttopuut syntyvät – neuvoo luottamaan luonnon apuun

Kuivat polttopuut pelastavat, kun kylmä syksy taas alkaa. Kysyimme kokeneelta polttopuiden tekijältä, Halkohullustien tukiryhmä –someyhteisön perustajalta, vinkkejä työhön.

Piikkimiseen Markus Savolainen käyttää hydraulista halkomakonetta. Kuva: Jukka Eskanen / Yle

Metsät

Metsäkeskus: Itä- ja Kaakkois-Suomen metsissä on tarpeeksi energiapuuta paikkaamaan tuonnin loppumista

Metsäkeskuksen mukaan pienpuun korjuumahdollisuuksista on käytetty vain puolet ja hakkuutähteiden korjuumahdollisuuksista kolmannes.

Havermushakkuualueelta energiapuiksi kaadettua leppää. Arkistokuva. Kuva: Petri Aaltonen / Yle

Asuminen

Kainuussa on iso huoli koivuhalon riittämisestä, lisäksi puun hinnan korotuspaineet ovat kymmeniä prosentteja

Suomussalmella polttopuun riittävydestä ja hinnasta puhutaan kansallisena huolena, sillä ensi talveksi puun saamisesta ei ole mitään takuita. Kajaanisissa polttopuu menee kaupaksi 20 prosentin hintojen nostamisesta huolimatta.

Pakkaiset säävet tullosjojen lämmittäjät kyselämään polttopuun perään. Kuva: Antti Lähteenmäki / Yle

Keskustelua puuenergiasta ei voida meillä Suomessa ainakaan vielä rajata keskusteluksi puunpolton haitoista. Arkinen todellisuus on, että puu on yhä edelleen keskeinen energian ja lämmön lähde kautta Suomessa. Siksi on aivan oikein, että energiapuun saatavuudesta, riittävydestä ja vaikkapa hinnasta kerrotaan myös mediassa,

Viesti 6: Metsää on suojeltava vahingoilta.

Kuudentena viestinä Ylen verkkouutisointiaineistosta nousee metsä kansallisvarallisuutena. Yleisradiolla on lakisääteisiä velvoitteita osana valtakunnallista turvallisuusjärjestelmää ja Ylen pitää kantaa osaltaan vastuuta siitä.

Ylen metsäpalovaroitukset, metsäpalouutiset ja metsätuhouutiset viestivät siitä, että yhteiskunta vastaa kansalaistensa turvallisuudesta, Yle 25.5., 11.5. ja 30.5. 23.

Metsät

Lieksan metsissä liekkejä – metsäyhtiön kulotukset alkavat

Tornatorin tarkoituksena on kuluttaa tänä kesänä noin 60 hehtaaria metsää lähinnä Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Kulutuslehti halutaan edistää metsän terveyttä. Arkkistokuva. Kuva: Heta Välimäki / Tornator

Onnettomuudet

Poliisi on kohdannut Pohjanmaalla kurittomia kulottajia, jotka viis veisaavat ruohikkopalvaroituksista – yksi on jopa viety putkaan

Poliisi ja pelastuslaitos vetoavat pohjalaisiin, että varoituksia noudatettaisiin. Ruohikkopalvaroituksesta huolimatta viime päivinä on syttynyt useita ruohikko- tai maastopaloja.

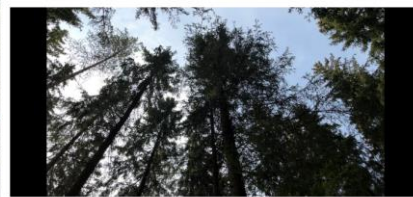

Kuivatuskuva. Varomattomasti tehdyt kulotukset ovat työllistäneet pohjalaismaakuntien pestituskalastea poroissakin viime päivinä. Kuva: Yle/Mari Lehto-Karjaneva

Metsät

Metsätuhoja uhmaavia sekametsiä istutetaan lisääntyvässä määrin Satakunnassa

Satakunnan metsiä viljellään tänä vuonna arviolta reilu 3000 hehtaaria.

Metsätuhot ovat viime vuosina lisääntyneet, minkä vuoksi on suositeltavaa kasvattaa usean eri puulajin sekametsiä. Kuva: Kai Pohjanen / Yle

9.3. Metsien ekologinen merkitys

Viesti 1: Ilmastonmuutos ja luontokato koskevat koko Suomea.

Seitsemänneksi Ylen verkkouutisten esille nostamista viesteistä voidaan mainita, tällä kertaa ekologisen merkityksen alueella, ilmastonmuutoksen ja luontokadon kattavuus. Nämä uutiset olivat enemmänkin toteavia kuin vaikkapa juuri Helsingin Sanomien uutiset, Yle 4.6 21.3. ja 24.10.23.

Luonto

Vanhat metsät ovat vähissä ja pirstaleina – sadat eliölajit vaarassa hävitä

Turun yliopisto korjaa tilannetta ostmalla nuoria metsiä nyt, että ne saisivat kehittyä luonnontilaisiksi tulevaisuudessa. Vain kolme prosenttia Suomen metsistä on luonnontilaisia.

Toimittaja Vesa-Matti Ruuska kertoo kolme pääkohtaa, miksi metsiemme eläöstä ei voi hyvin. Kuva: Timo Hytönen / Yle, video: Kalle Mäkelä / Yle

Ilmasto

Näihin ilmastonmuutoksen aiheuttamiin varmoihin muutoksiin suomalaistenkin pitää jo sopeutua

Ilmaston lämpeneminen saavuttaa keskimäärin 1,5 asteen tason 2030-luvun alkupuolella. Samaan aikaan kun pahempi vaihtokäyttö estää, pitää myös sopeutua jo varmoihin muutoksiin, sanovat ilmastotutkijat.

Hilpa Gregow johtaa Ilmatieteenlaitoksen sään ja ilmastonmuutoksen vaikutustutkimuksen yksikköä. Hän on ollut edellämainitussa mukana kirjoittamassa IPCC:n ilmastonmuutosraporttia. Kuva: Marjaana Lampen / Yle

Helppo ja edullinen keino saattaisi jopa ratkaista Suomen ilmastohuolet – metsänomistaja ja puurakentaminenkin voisivat hyötyä

Suomen ilmastopäästäjä voitaisiin vähentää selvästi, jos puiden annettaisiin kasvaa talousmetsissä pidempään. Puun tarjonta palautuisi ehompana myöhemmin.

Kuumekuvi 5:10

Luonnonsuojelun uusien laakelien mukaan erityisesti mätien ikä voi lisäedellytyksinä parantaa metsien laadun tulomääränsä. Kuva: Jari Hytönen / Yle

Viesti 2: Myös poikkeavan näkökulman voi sallia.

Kahdeksantena Ylen aineistossa korostuvana viestinä on syytä nostaa esiin se, että metsäkeskustelu voi olla erilaisia mielipiteitä sallivaa. Seuraava Ylen verkkosivuilla julkaistu uutinen osoittaa, kuinka samaa taustayhteisöä edustavien henkilöiden lausunnoista voidaan mediassa nostaa esille myös totutusta poikkeavia näkemyksiä. Haastattelu tuskin olisi tullut julkaistuksi Helsingin Sanomissa.

Tässäkin nähdään myös se, että uutisen sisältöön vaikuttaa aina se, miten toimittaja metsäasioita katselee ja myös se, miten hän asiantuntijan valitsee.

Metsät

Suomessa keskustellaan metsistä toistuvasti väärillä faktoilla, tuskailee asiantuntija – virheet leviävät professorin mukaan jopa ulkomaille

Metsiä vuosikymmeniä tutkinut Annika Kangas ei kehu kotimaista metsäkeskustelua: toistellaan samoja argumentteja eikä kuunnella toisia. Lisäksi kielteinen uutisointi vaikuttaa yleiseen mielipiteeseen.

Muutokset metsänhoidossa näkyvät hitaasti, koska metsän kiertokaika kestää vuosikymmeniä. Kuvassa hakkuuaukko, johon muokkauksen jälkeen istutetaan sekapuustoa. Kuva: Marja-Liisa Kämpö / Yle

Tässä 8.6.23. Ylen verkkosivuilla julkaistussa jutussa Luonnonvarakeskuksen professori Annika Kangas sanoo, että ”Suomalaismetsistä uutisoidaan pelkästään huonoja asioita, vaikka tutkimus osoittaisi ihan muuta.

Kangas toteaa, että metsäkeskustelu on ”eipäs-juupastelua”, jossa toistetaan samat argumentit ja koskaan ei opita mitään muiden kommentteista. ”Syvällä poteroissa ollaan”, hän harmittelee.

Kangas on tutkinut metsien tilaa 1980-luvulta asti ja sanoo löytävänsä valtakunnallisesta mediasta toistuvasti metsä uutisia, joissa faktat eivät pidä paikkaansa. Hän toivookin, että myönteiset tutkimustulokset metsistä saisivat yhtä paljon julkisuutta kuin kielteiset. Kielteinen uutisointi vaikuttaa hänen näkemyksensä mukaan yleiseen mielipiteeseen, vaikka tiedot olisivat väärä.

Kangas toteaa pitkän seurannan kertovan, että Suomen metsävarat ovat kehittyneet suotuisasti 1960-luvulta asti. Yhtä kauan kasvu on ollut suurempaa kuin vuotuiset hakkuut. Metsien kasvu on tuplaantunut 50 vuodessa, vaikka nousu on nyt taittunut.

Puuston määrä on lisääntynyt valtavasti, suomalainen metsänhoito on siinä mielessä ollut Kankaan mielestä menestystarina. ”Vaikka paljon on hakattu, silti puuston määrä vain lisääntyy”, hän toteaa ja vakuuttaa myös, että monimuotoisuuden kannalta lähes kaikki tärkeät tunnusluvut ovat parantuneet, lukuun ottamatta Pohjois-Suomen vanhojen metsien pinta-alaa.

6.6.23 Ylen verkkosivuilla jukaistu uutinen oikoo puolestaan MMM:n Metsäkeskukselta tilaaman ensiharvennus selvityksen puutteita. Tästä asiasta uutisoi näytävästi myös Helsingin Sanomat 5.6.23.

Metsät

Nämä kolme asiaa menivät pieleen metsäalaa kuohuttaneessa selvityksessä

Metsäkeskus selvitti nuorten metsien harvennusten laatua Keski-Suomessa viime vuonna. Kohua herättäneitä selvityksen tuloksia on virheellisesti verrattu valtakunnallisiin hakkuutarkastuksiin.

Videolla kerrotaan lyhyesti mikä meni pieleen Metsäkeskuksen erityisselvityksessä. Video: Petri Aaltonen / Yle

9.4. Metsien kulttuurinen ja sosiaalinen merkitys

Yleisradion osalta metsien kulttuurinen ja sosiaalinen merkitys näkyy sisällytettynä niissä verkkouutisissa, joissa käsitellään elämää alueilla metsän kanssa ja metsän yhteydessä. Yle nostaa verkkosivullaan muiden mediatalojen tapaan esille kiistakysymyksiä asuinalueiden laajentamisesta ja vaikkapa mielenosoituksista tietyn metsäalueen puolesta.

9.5. Yleisradion metsä uutiset televisiossa

Havaintojaksojen aikana Yleisradion tv-uutisissa, samoin kuin MTV3:nkin tv-uutisissa lähetettyjen metsä uutisten määrä oli niin suppea, että sen perusteella samanlaiselle viestien ”esiin nostolle”, mitä edellä on tehty Helsingin Sanomien ja Yleisradion verkkouutisoinnin osalta, ei ole riittävää pohjaa. Siksi on tyydyttävä molempien tv-talojen tv-uutisten osalta yhteenvedonomaiseen tarkasteluun.

Vaikka Yleisradion tv-uutisten metsä uutiset ovat uutiskirjoltaan ja uutisisällöltään paljon lähempänä Helsingin Sanomien linjaa (ja myös MTV3:n linjaa) kuin mitä yhtiön verkkometsä uutiset ovat, niin yhtäläisyysmerkkiä Ylen tv-uutisten ja HS:n metsä uutisoinnin välille ei kuitenkaan kannata vetää.

Ylen tv-uutisissa ilmastonmuutos-, hiilinielu- ja luontokato -näkökulmista lähtevät jutut ovat toki kuvattua valtavirtaa. Niistä tämän tutkimuksen aineistoon sattuneet uutiset olivat kuitenkin uutisia, joiden ei pitäisi herättää kovin paljon kritiikkiä edes metsäalalla.

Tosiasia kuitenkin on, että metsäalalla, metsää lähellä olevien kansalaisten keskuudessa ja suuressa yleisössäkin on paljon käsityksiä Ylen tv-metsä uutisten näkökulman suppeudesta ja niiden sisällön tarkoituksellisuudesta. Ylen metsä uutisten on koettu jopa hyökkäävän metsäalaa, metsänomistajia ja metsän kanssa tekemisissä olevia vastaan. Kun tämän tutkimuksen aineistosta ei löytynyt selitystä sille, mistä tällainen tämän kirjoittajankin usein kohtaama, erittäin voimakkaanakin esiintyvä näkemys on peräisin, siihen on etsittävä syytä muualta.

Syitä lienee kaksi. Ensinnäkin hyvin todennäköistä on, että erittäin merkittävä syyllinen mainittuun käsitykseen on Ylen tv-uutisten alla perinteisesti esitetty MOT-ohjelma. Siinä on käsitelty silloin tällöin metsäasioita tavalla, joka kyllä kiinnittää muidenkin kuin metsäalan ihmisten huomiota. Otetaan yksi esimerkki.

Motissa esitettiin 6.8.23 raportti nimeltään Tuhotun metsän tarina. Siinä aiheena olivat laittomat hakkuut. Aiheessa ei sinänsä ollut mitään vikaa, mutta toteutuksessa oli kyllä. Heti ohjelma alussa toimittaja totesi metsässä marssiessaan, että ”Joo tästön vajaa kilometri rikospaikalle...”.

Kun rikollisteema – kiellettyjen hakkuiden toteuttaminen – ja lainvastaisuus toistuivat ohjelmassa usein eikä laittomia hakkuuta asetettu millään tavalla oikeisiin mittasuhteisiin tai laajempaan kontekstiin, katsojan silmissä mielessä kaikki metsää hakkaavat tulivat leimattu rikollisiksi.

Liikoja kärjistämättä voi sanoa, että moni metsäasioita lähemmin tuntematon katsoja tulkitsi nykyisessä metsämielenosoitusten muokkaamassa ilmapiirissä ohjelman antia niin, että ”nehän hakkaavat Suomen metsät kaikki, vaikka kuinka taistellaan vastaan ja koetetaan jopa lailla estää”.

Ohjelma oli tässä suhteessa ajattelemattomasti toteutettu. Se ei ollut hyvää tutkivaa journalismia. Joku voi vastaväitteeksi saivarrella ohjelmassa esitetyillä sanoilla. Mutta, se on asian ytimen väistämistä. Tämä ohjelma on hyvä esimerkki siitä, kuinka tarkka tällaisissa asioissa pitäisi olla. Tunne ja vaikutelma ratkaisevat ja ne juuri ohjasivat katsojan väärään suuntaan.

Toinen syy siihen, että Ylen uutistoimituksen tv-metsä uutisia pidetään usein katsannoltaan suppeina ja jopa asenteellisina, löytynee uutistoimituksen sisäältä. Vuoden 2022 aikana Ylen tv-uutisissa ajettiin säännöllisin välein yhden luontoa harrastavan toimittajan metsäjuttuja, joiden painotukset olivat etukäteen ensi hetkestä lähtien arvattavissa.

Niiden juttujen kohdalla oli mahdollista tietää heti ensimmäisestä kuvasta alkaen, ettei tässä metsä uutisessä ainakaan metsäosaajien näkemyksiä esitellä. On hyvä kysyä, miten yhden toimittajan rooli voi muodostua niin näkyväksi tietyllä aihealueella kuin mitä ko. toimittajan rooli oli ennen kevättä 2023.

Tämäkin osoittaa, että televisio on raju välinen. Pienetkin painotukset, varsinkin jos ne vaikuttavat henkilökohtaisilta mielipiteiltä, saattavat ärsyttää katsojaa. Tämän toimittajan uutisten ennalta-arvattavuus varmasti osaltaan teki sen ja vaikutti kuvaan Ylen tv-uutisten metsäjuttujen yksipuolisuudesta.

Vuoden 2023 aikana näitä uutisia ei ole syystä tai toisesta Ylen tv-uutisissa, näkynyt, joten siksi niitä ei ole mukana myöskään tämän tutkimuksen aineistossa.

Kolmanneksi voisi nostaa esille esimerkkinä Yleisradion verkkouutisissa 25.5.23 julkaistun A-studion metsäkeskustelusta kertovan uutisen. Kyseiseen verkkouutiseen oli sisällytetty videoklippi samana päivänä lähetetystä A-studion metsäkeskustelusta. Keskustelussa olivat mukana Metsäteollisuuden Karoliina Niemi, Luonnonvarakeskuksen tutkimusylijohtaja Antti Asikainen, professori ja Ilmastopaneelin jäsen Jyri Seppälä Suomen ympäristökeskuksesta sekä Greenpeacen Kaisa Kosonen.

Paikalla oli siis metsäosaamista laidasta laitaan, mutta ainoana henkilönä verkossa julkaistuu videoklippiin oli otettu mukaan Greenpeacen edustaja kertomaan Greenpeacen kanta. Jos verkkojutun videoklipin osalta olisi toimittu Yleisradiotoiminnan periaatteiden mukaisesti, siihen olisi leikattu mukaan osia myös jonkun muun ja ehkäpä jopa useammankin keskustelijan mielipiteistä.

Tässä tapauksessa kuitenkin kenenkään muun keskusteluun osallistuneen mielipide ei kelvannut mukaan. Kysymyksessä ei voinut olla vahinko. Kun tällaista tapahtuu, Yle joutuu aivan syyttä suotta turhaan kritiikin kohteeksi. Jos tämä verkkouutinen olisi tehty yhtiön jossakin aluetoimituksessa, se tuskin olisi ollutkaan kyseisellä tavalla rakennettu.

Metsät

Riita metsien kohtelusta A-Talkissa – Hinta on kova, hakattiin metsää tai ei

Asiantuntijat olivat erimielisiä siitä, tuleeko Suomelle kalliimmaksi hakkuiden rajoittaminen vai niiden jatkaminen entiseen malliin.

Yle-aineistossa oli toki mukana myös useita jopa erinomaisia metsäuutisjuttuja, joka kannattaa mainita erikseen.

8.9.23 Ylen tv-uutisissa kerrottiin mainiolla tavalla kääpien istutuksesta ja 13.4. ihmeteltiin mielenkiintoista asiaa, sitä voiko lumetuslumi katkoa puita jopa kaukana lumetuspaikasta. Esimerkiksi 18.9.23 kerrottiin puolestaan seuraavien kuvien tapaan, kuinka metsäteollisuus torjuu luontokatoa.

Yhtenä piirteenä aineistosta nousi esiin luonto- ja metsämielenosoitusten näkyvään ja mittavaan uutisointi. Mielenosoitusuutisia oli sekä kevään että syksyn aineistossa. Mielenosoituksista, jos niillä on uutisarvoa, pitää tietenkin uutisoida.

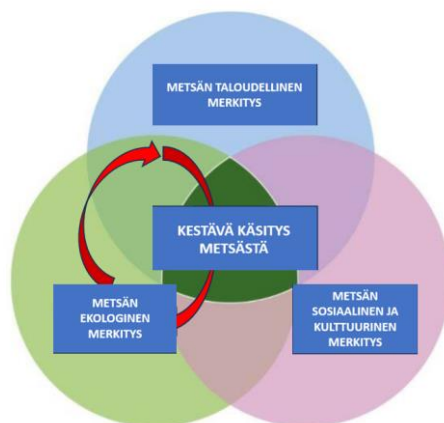
Jos metsämielenosoituksessa on joitakin satoja tai vaikka joitakin tuhansia henkilöitä, niin kannattaisi kuitenkin muistaa, että pelkästään metsänomistajia on Suomessa yli 600.000.

Jos muutaman sadan hengen mielenosoituksessa vaaditaan hakkuiden lopettamista ja osallistujia haastatellaan, niin kannattaisikohan joskus kysäistä jotakin myös siltä joukolta, jota kyseinen vaade eniten koskee.

Kritiikkiä soisi harrastettavan muutenkin metsämielenosoitusten yhteydessä haastateltavien osalta kolmessakin mielessä: nämä haastateltavat edustavat yleensä samalla tahoja ja näkemystä, heillä haastateltavilla ei ole todennäköisesti kovinkaan paljon tietoa tai kokemusta metsästä – ja haastateltavina esiintyvät usein tietyt henkilöt hankkimassa julkisuuspääomaa. Tämä koskee tietenkin kaikkia uutistoimijoita.

10. MTV3:n metsä uutisoinnin keskeiset viestit

MTV3:n kattavuus kaikilla merkitysalueilla on pienempi kuin HS:n ja Ylen kattavuus. Tämän vuoksi yhtiölle ja kanavalla ominaisten pääviestien löytäminen oli haasteellista. Seuraavassa nostetaan kuitenkin myös MTV3:n tv-uutisten ja verkkouutisten osalta yhteisesti esille muutamia viestejä.

Kuvio 31: MTV3:n metsäkeskustelu ”merkitysalueilla”

10.1. Metsien ekologinen merkitys

Viesti 1: Metsien hiilinielun jääminen liian pieneksi huolettua.

Metsien ekologisen merkityksen alueella MTV3:n tv-utisten metsää koskevat viestit olivat varsin yhteneväisiä HS:n kanssa. Uhka metsien hiilinielujen pienenemisestä oli merkittävä asia myös MTV3:n uutisoinnissa.

Hiilinielujen pientymistä pidettiin esillä muun muassa huhtikuussa. Näkökulma uutisoinnissa oli virallisten paneelien näkökulma jo pelkästään haastateltavien valinnan vuoksi. Tässä esimerkkinä uutinen 20.4.23.

Suomen ympäristökeskus: Metsien hiilinielu jäämässä liian pieneksi ilman riittävän vaikuttavia ohjauskeinoja

Viesti 2: Hakkuut ovat ongelma myös luontokadon vuoksi.

Hakkuista vastustavasta mielenosoituksesta kerrottiin näyttävästi uutisissa esim. 18.3.23 MTV3:n uutisissa haastateltiin samaa henkilöä, jota oli haastateltu myös Ylen uutisessa samana päivänä.

10.2. Metsien taloudellinen merkitys

Viesti 3: Metsäteollisuuden menestys on tärkeää Suomelle.

MTV3:n tv-uutisissa talousuutisilla on yleensä merkittävä asema. Myös metsäuutisoinnissa puunjalostusteollisuus on saanut tästä syystä perinteisesti hyvin näkyvyyttä. Niin nytkin, kun metsäteollisuuden viimeisin rakennemuutos on käynnissä, MTV3 20.9.23.

MTV-analyysi: Metsäteollisuus kärvistelee kahden kurimuksen keskellä – pienten tehtaiden pudotuspeli uhkaa jatkua

10.3. Metsien sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys

Viesti 4: Metsää voidaan katsoa myös populaarikulttuurin kautta.

MTV3:n verkossa julkaistuissa metsäuutisissa näkyi joskus Helsingin Sanomia ja Yleisradiota populaarimpi tapa suhtautua metsäasioihin. Näyttelijän esiintyminen metsurina ei ehkä olisi ollut uutisaihe HS:lle tai Ylelle, MTV3 26.4.23.

Liina Kuustonen julkaisi itsestään kuvan metsurin hommissa – isä Mikko Kuustoselta hulvaton kommentti

11. Kirjoittajan johtopäätös

Tämän selvitys nostaa esille kolme makrotason johtopäätöstä:

1. Metsäkeskustelu on valtakunnantason mediassa ensisijaisesti ympäristöpoliittista keskustelua, joka keskittyy kahteen asiaan; ilmastonmuutokseen/ hiilinieluihin ja metsään luontona/luontokatoon. Tässä keskustelussa metsä ei ole metsäpolitiikan osa, vaan ympäristöpolitiikan kohde.
2. Metsäala ei ole valtakunnallisessa median metsäkeskustelussa mukana merkitsevästi muuta kuin suurten metsäteollisuusyritysten kautta. Metsäalasta tulee tässä keskustelussa vastapuoli, jolle jää Yleisradion alueellista toimintaa lukuun ottamatta vain lukijan ja katsojan rooli.
3. Kuitenkin ilmastonmuutos ja luontokato ovat yhteiskunnassa yhdessä kohdattavia vakavia asioita, joiden osalta ei ole mahdollista toteuttaa merkittäviä kehityshankkeita ilman mediaa ja metsäalaa. Molempia tarvitaan. Media ja metsäala kokevat tämän tilanteen täysin eri tavoin.

Media kokee toimivansa oikein.

Metsänomistajat ja metsäala kokevat, että heitä ei kuulla.

Mukana asetelmassa on pääkaupunkiseudun ja muun Suomen kulttuurien erilaisuutta ja erilaista tapaa ajatella.

Niin myös eri sukupolvien maailmojen erilaisuutta.

Tiedonpuutettakin.

Yhteistä on vain se, että näkemykset eivät tämän selvityksen perusteella kohtaa.

Suomi on pieni maa. Jos pidämme suomalaisina tavoitteenamme kohdata menestyksekkäästi ilmastonmuutoksen ja luontokadon ja silti pitää yllä toimivan metsätalouden, niin tällaisen tilanteen ei kannata antaa jatkua.

Molemmat osapuolet – media ja metsäala – ovat tässä tulevaisuuden kohtaamisessa tärkeitä osapuolia. On päästävä yhteistyöhön. On löydettävä yhteistä keskustelupohjaa.

12. Ehdotus medialle ja media-alalle

Tähän selvitykseen pohjautuen esitän, että median ja metsäalan keskuudesta etsitään arvovaltaiset henkilöt, jotka suostuvat kartoittamaan mahdollisuudet perustaa, rakentaa ja käynnistää median ja metsäalan yhteistyömallin, jonka nimi voisi olla vaikkapa *Median ja metsäalan paneeli*.

Median ja metsäalan paneeli

Paneelin päätehtävä olisi rakentaa toimiva ja tasavertainen keskusteluyhteys ennen kaikkea isojen mediatalojen ja metsäalan välille. Keinoja rakentaa tätä yhteyttä on monia.

Paneelissa voisi olla mukana tarpeelliseksi katsottu määrä olennaisten tahojen edustajia. Tarkempi tehtäväksiänto voisi syntyä median ja metsäalan välisissä keskusteluissa.

Yksi paneelin päätehtäviä tulisi olla järjestää sisällöltään korkeatasoisia metsäseminaareja ja tilaisuuksia. Tapaamisia, joissa tavattaisiin toista osapuolta ja kuunneltaisiin kovatasoisia osajia ja vieraita. Tilaisuuksia, joissa ennen kaikkea pääkaupunkiseudun media ja metsäala voisivat käyttää perusteltuja puheenvuoroja, kohdata ja keskustella.

Tilaisuuksissa voisi olla valmisteltujen puheenvuorojen käyttäjinä kummankin puolen edustajia ja myös ulkopuolisia henkilöitä, joilla on vahvaa substantiaalista osaamista metsästä ja/tai mediasta tai molemmista. Paneeli voisi hakea referenssejä myös ulkomailta.

Erittymisen tärkeää olisi, että ovet olisivat koko ajan avoinna myös sellaisille kotimaisille ja kansainvälisille asiantuntijoille, joilla on uutta tutkimustietoa tai muuta faktaa kerrottavanaan kummallekin osapuolelle. Itsestään selvästi vierailijalistalle kuuluvat myös asioista vastaavat poliitikot.

Kumpikin puoli hyötyisi tästä saamalla tietoa ja oppimalla tuntemaan toista osapuolta. Kumpikin osapuoli hyötyisi siitä, että tapaamisten kautta voitaisiin keskustella avoimesti mieltä hiertävistä metsäkysymyksistä.

Media hyötyisi tästä saamalla juttuaineuksia. Metsäala hyötyisi tästä löytämällä uusia tapoja toimia median kanssa.

Paneelin vetovastuu voisi vaihtua puolelta toiselle vuosittain.

Rahoitus voisi olla esim. tässäkin tutkimuksessa kohteena olleiden mediatalojen (Sanoma Oy, Yleisradio, MTV3) ja metsäalan organisaatioiden vastuulla.

Paneelin tulisi järjestää tilaisuudet aina yhteisymmärryksessä ja pelkästään yhteistyön nimissä – ei muita asioita tavoitellen.

On varmaa, että tällaisella toimenpiteellä saataisiin paljon hyvää aikaan.

Tällaisesta toiminnasta on olemassa hyvä vertailuesimerkki niiltä ajoilta, kun Suomi haki EU-jäsenyyttä. Idea toimi silloin. Miksi se ei toimisi nyt?

Erikseen mainittavat lähteet:

(KTM) Kansallinen Mediatutkimus; MediaAuditFinland Oy/ Kantar TNS Oy, 2023.

Lippman, Walter; Public Opinion, Harcourt, Brace, New York 1922.

Puhetta Metsästä: Metsäalan viestintäopas: <https://puuhuolto.fi/puhetta-metsasta/>
Metsämiesten säätiö/Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK, 2021.

Sarajärvi, Anneli & Tuomi, Jouni; Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, uudistettu laitos. Tammi 2018.